

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΘΕΑΣΗ

ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

PARALLEL VIEWING

ARTWORKS FROM THE BANK OF GREECE COLLECTION

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ · ΚΑΙ · ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΙΔΡΥΜΑ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
& ΜΟΥΣΙΚΗΣ
B & M
ΘΕΟΧΑΡΑΚΗ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΘΕΑΣΗ
ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

PARALLEL VIEWING
ARTWORKS FROM THE BANK OF GREECE COLLECTION

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΘΕΑΣΗ

ΕΡΓΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

PARALLEL VIEWING

ARTWORKS FROM THE BANK OF GREECE COLLECTION

Επιμέλεια: Χάρης Κανελλοπούλου
Curated by: Charis Kanelloroulou

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ · ΚΑΙ · ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Διοργάνωση

Τράπεζα της Ελλάδος
Κέντρο Πολιτισμού,
Έρευνας & Τεκμηρίωσης

Ίδρυμα Εικαστικών
Τεχνών & Μουσικής
B. & M. Θεοχαράκη

Επιμέλεια έκθεσης

Χάρης Κανελλοπούλου

Συντονισμός

Παναγιώτης Παναγάκης
Μάνος Κορδάκης
Νίκος Δουγέκος

Εκ μέρους του Ιδρύματος

B. & M. Θεοχαράκη:

Φώτης Παπαθανασίου

Τάκης Μαυρωτάς

Μαρίνα Μήλιου-Θεοχαράκη

Ευαγγελία Ευθυμιάδου

Έρευνα και υποστήριξη

Ειρήνη Παλιούρα
Γκρέτα Βασιλείου

Επικοινωνία

Αικατερίνη Σπύρου
Αλέξανδρος Στύλος
Μαρία Μοσχονά

Εκ μέρους του Ιδρύματος

B. & M. Θεοχαράκη:

Εύα Καραγιαννάκη

Σύμβουλος Τύπου

και Επικοινωνίας

Σπύρος Φράγκος

Αρχιτεκτονικός

σχεδιασμός

Νίκος Δουγέκος

Γραφιστικός σχεδιασμός

Νίκος Δουγέκος
Έφη Παναγιωτίδη

Εκπαιδευτικά

προγράμματα

Εκ μέρους του Ιδρύματος

B. & M. Θεοχαράκη:

Ειρήνη Αλεξανδράκη

Άννα Πλέσσα

Νεφέλη Σιαφάκα

Συντήρηση έργων

Μαρία Κωστοπούλου

Φώτης Σταυρόπουλος

Μεταφορά έργων

Ορφεύς Βεϊνόγλου Διεθνής

Μεταφορική Α.Ε.

Ανάρτηση έργων

Ορφεύς Βεϊνόγλου
Διεθνής Μεταφορική Α.Ε.
Μαρία Κωστοπούλου

Ειρήνη Παλιούρα

Ασφάλιση έργων

Καραβίας Μεσίτες

Ασφαλίσεων και Σύμβουλοι

Ασφαλίσεων Α.Ε.

Εκτυπώσεις

Μπεζεριάνος Κ. & Σία Ο.Ε.

Κορνίζες έργων

Λυμπεράκης ΙΚΕ

Τεχνική υποστήριξη/

Φωτισμός/Φύλαξη

Προσωπικό του Ιδρύματος

B. & M. Θεοχαράκη

EXHIBITION CONTRIBUTORS

Organisation

Bank of Greece
Centre for Culture, Research
& Documentation

B & M Theocharakis
Foundation for the Fine
Arts & Music

Curated by

Charis Kanellopoulou

Co-ordination

Panagiotis Panagakis

Manos Kordakis

Nikos Dougekos

On behalf of the B & M

Theocharakis Foundation:

Fotis Papathanasiou

Takis Mavrotas

Marina Miliou-Theocharaki

Evangelia Efthimiadou

Research and support

Eirini Palioura
Greta Vasileiou

Communication

Aikaterini Spyrou

Alexandros Stylos

Maria Moschona

On behalf of the B & M

Theocharakis Foundation:

Eva Karagiannaki

Press and Communications

Advisor

Spyros Frangos

Architectural design

Nikos Dougekos

Graphic design

Nikos Dougekos
Efi Panagiotidi

Educational programs

On behalf of the B & M

Theocharakis Foundation:

Eirini Alexandraki

Anna Plessa

Nefeli Sifaka

Artwork conservation

Maria Kostopoulou

Fotis Stavropoulos

Artwork transportation

Orphee Beinoglou

International Forwarders S.A.

Artwork hanging

Orphee Beinoglou
International Forwarders S.A.
Maria Kostopoulou

Eirini Palioura

Artwork insurance

Karavias Underwriting

Agency S.A.

Print work

Bezerianos K. & Co. General

Frames

Lymperakis Private Company

Technical support/ Lighting/Security

Personnel of the B & M

Theocharakis Foundation

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Κείμενα/Επιστημονική

επιμέλεια

Χάρης Κανελλοπούλου

Προλογικό σημείωμα

Τάκης Μαυρωτάς

Γλωσσική επιμέλεια

Χριστίνα Λιναρδάκη
Ευτυχία Παναγιώτου

Μετάφραση

Χριστίνα Λιναρδάκη

Γιώργος Σεφερλής

Δημήτρης Σαλαμπάσης

(κείμενα Βασιλή Θεοχαράκη

και Τάκη Μαυρωτά)

Φωτογράφιση έργων

Νίκος Δουγέκος
Βαγγέλης Φραγκούλης
Ειρήνη Σωφρονιάδη

Γραφιστικός Σχεδιασμός

Έφη Παναγιωτίδη

Εκτύπωση

Ίδρυμα Εκτύπωσης
Τραπεζογραμματίων
και Αξιών (ΙΕΤΑ)

Βιβλιοδεσία

Ίδρυμα Εκτύπωσης
Τραπεζογραμματίων
και Αξιών (ΙΕΤΑ)

Γεώργιος Ηλιόπουλος-
Βασιλική Πουλή & Σία Ε.Ε.

CATALOGUE CONTRIBUTORS

Author/Editor

Charis Kanellopoulou

Foreword note

Takis Mavrotas

Editing/Proof-reading

Christina Linardaki
Eftychia Panayiotou

Translation

Christina Linardaki

Yorgo Seferlis

Dimitris Saltabassis (texts

by Basil Theocharakis and

Takis Mavrotas)

Photographs of works

Nikos Dougekos
Vagelis Fragoulis
Irina Sofroniadi

Catalogue design

and layout

Efi Panagiotidi

Printed by

Bank of Greece Printing
Works

Bound by

Bank of Greece Printing
Works

Georgios Iliopoulos-Vassiliki

Pouli & Co. Ltd.

Ο κατάλογος εκδόθηκε με την ευκαιρία της έκθεσης «Παράλληλη θέαση. Έργα από τη Συλλογή της Τράπεζας της Ελλάδος» στο Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών & Μουσικής B. & M. Θεοχαράκη (02 Νοεμβρίου 2023-04 Φεβρουαρίου 2024).

ISBN: 978-618-5536-37-4 (print)

ISBN: 978-618-5536-85-5 (online) | DOI: <https://doi.org/10.52903/ccrd.a1.2023>

© Τράπεζα της Ελλάδος – 2023

The catalogue was published on the occasion of the exhibition “Parallel Viewing. Artworks from the Bank of Greece Collection,” held at the B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts & Music (November 02, 2023- February 04, 2024).

ISBN: 978-618-5536-37-4 (print)

ISBN: 978-618-5536-85-5 (online) | DOI: <https://doi.org/10.52903/ccrd.a1.2023>

© Bank of Greece – 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
CONTENTS

11

Χαιρετισμός
Γιάννης Στουρνάρας
12
Greeting
Yannis Stournaras

14

Χαιρετισμός
Βασίλης Θεοχαράκης
16
Greeting
Basil Theocharakis

19

Ανάμεσα στα ταπεινά
και τα μεγάλα
Τάκης Μαυρωτάς
22
Between the Humble
and the Great
Takis Mavrotas

27

Τέχνη σε παράλληλη
θέαση
Χάρης Κανελλοπούλου
30
Art in Parallel Viewing
Charis Kanellopoulou

33

Τόποι και χώροι
34
Places and Spaces

69

Μύθοι και άνθρωποι
70
Myths and People

115

Δυναμική της «έλλειψης»
117
The Dynamics of “Ellipsis”

156

Βιογραφικά καλλιτεχνών
172
Artists' biographies

186

Κατάλογος καλλιτεχνών
και έργων
189
List of Artists and Works

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Η Συλλογή έργων τέχνης της Τράπεζας της Ελλάδος, αντιπροσωπευτική της νεοελληνικής τέχνης, διαθέτει σημαντικό εικονογραφικό πλούτο και αντικατοπτρίζει βασικές αξίες της Τράπεζας ως προς τη διαφύλαξη και την προώθηση τεκμηρίων του πολιτισμού. Από το 1928 μέχρι και σήμερα, η Συλλογή εμπλουτίζεται με έργα αξιόλογων Ελλήνων καλλιτεχνών, με σκοπό να ενισχύεται αδιάκοπα η αφήγηση που παρέχει για την ελληνική εικαστική δημιουργία. Πλέον, πολλά από τα έργα της διακρίνονται για τον σημαντικό ιστορικό χαρακτήρα τους, ενώ στα αποκτήματά της ανήκουν και ενδιαφέρουσες προτάσεις της νεότερης εικαστικής γραφής.

Η έκθεση «Παράλληλη θέαση», την οποία φιλοξενεί το Ίδρυμα Θεοχαράκη, μαρτυρεί ακόμα μία πρόθεση για την αξιοποίηση αυτής της Συλλογής: η παρουσίαση των έργων της να προσφέρει στον γόνιμο διάλογο ανάμεσα στο εκάστοτε παρόν και στην αντίληψη που διαμορφώνουμε για το παρελθόν. Έτσι, στους εκθεσιακούς χώρους συνυπάρχουν και αλληλοτροφοδοτούνται ιστορικές δημιουργίες και έργα μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης, ώστε κάθε φορά να προκύπτει καινούργιο ενδιαφέρον ως προς τη θέαση των έργων και να προβάλλονται στην ερμηνεία τους σχέσεις έμπνευσης ή ανατροπής, αναφοράς ή αναπροσδιορισμού, διδαχής από το παρελθόν ή ενατένισης προς το μέλλον.

Το Ίδρυμα Βασίλη και Μαρίας Θεοχαράκη αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης του φιλότεχνου κοινού στο κέντρο της Αθήνας, παρουσιάζοντας επί σειρά ετών ενδιαφέρουσες εικαστικές εκθέσεις από την ελληνική και τη διεθνή σκηνή. Η εποικοδομητική συνεργασία μας είναι χαρά και ευχαριστούμε θερμά για τη φιλοξενία της Συλλογής της Τράπεζας της Ελλάδος στο ιστορικό κτήριό του.

Γιάννης Στουρνάρας
Διοικητής Τράπεζας της Ελλάδος

GREETING

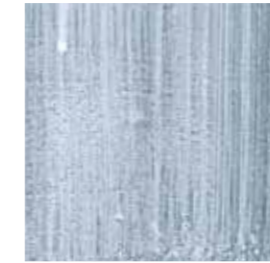
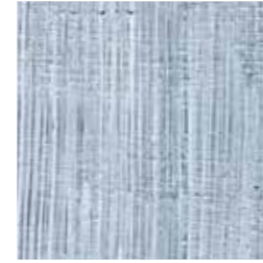
The Bank of Greece Art Collection, representative of modern Greek art, is characterised by illustrative vigour and reflects the core values of the Bank regarding the preservation and the promotion of evidence of culture. From 1928 up to this day, the Collection is being enriched with works by important Greek artists, with a view to constantly strengthening its narrative on Greek visual art. Many of the works it contains already stand out for their historical significance, but the Collection also boasts interesting pieces of contemporary art.

The exhibition “Parallel Viewing”, which is presented at the B & M Theocharakis Foundation, attests to another intention for the utilisation of this Art Collection: that the Bank, by presenting works from its Collection, may contribute to the fertile dialogue between the circumstantial present and the perception we harbour for the past. Thus, within the exhibition area, historical creations are presented side by side with pieces of modern and contemporary art, empowering each other and sparking a renewed interest in their viewing, but also projecting to their rekindled interpretation relations of inspiration or subversion, reference or redefinition, that involve teachings from the past or contemplations of the future.

The B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts and Music, located at the centre of Athens, is well-known for attracting the art-loving audience; for a number of years it has been presenting compelling art exhibitions from Greece and abroad. Our constructive co-operation is reason for joy and we would like to sincerely thank the Foundation for housing the Bank of Greece Art Collection in its historical building.

Yannis Stournaras

Governor of the Bank of Greece

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, παράλληλα με τον θεσμικό ρόλο του θεματοφύλακα της οικονομικής και νομισματικής σταθερότητας της χώρας, τιμά επάξια τη μακρά ιστορία της σε σχέση με τη νεοελληνική τέχνη, με τη Συλλογή της έργων ζωγραφικής και χαρακτηριστικής. Επιτρέψτε μου μια προσωπική σημείωση εδώ: ως επιχειρηματίας και ζωγράφος, αισθάνομαι ιδιαίτερη συνάφεια με τον διττό αυτό ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς πάντα πίστευα στη συμβατότητα της υπηρεσίας μας με την οικονομία και την τέχνη. Έτσι, με ιδιαίτερη χαρά καλωσορίζουμε στο Ίδρυμά μας αντιπροσωπευτικά έργα διαφορετικών γενεών από τη Συλλογή της Τράπεζας, τα οποία αποτελούν σταθμούς στην εξελικτική πορεία της τέχνης στον τόπο μας. Σκοπός μας είναι να πλησιάζουμε αμεσότερα το ευρύ κοινό, μέσα από σημαντικές εκθέσεις που καλύπτουν ένα ευρύτερο φάσμα αισθητικών αναζητήσεων, δίνοντας ισόβαθμα το προνόμιο σε Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες.

Η παρούσα έκθεση αποκαλύπτει έργα της νεότερης ιστορίας μας, από τους πατέρες της ελληνικής ζωγραφικής έως τους νεότερους. Συγκρατώ το πρώτο χρονολογικά έργο που φιλοξενούμε στο Ίδρυμά μας, του Βικέντιου Λάντσα *Οι Στύλοι του Ολυμπίου Διός*, περίπου του 1870, έως και το πιο πρόσφατο, του Τζουλιάνο Καγκλή *Το πάρκο*, του 2023, καθώς ανάμεσά τους απλώνεται ένα ευρύτατο και πλούσιο πεδίο έργων, αρκετών καταξιωμένων και νεότερων δημιουργών.

Θέλω ιδιαίτερα να ευχαριστήσω τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Πάννη Στουρνάρα για την εποικοδομητική μας συνεργασία, αλλά και για τη σταθερή του υποστήριξη της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας, την Υποδιοικήτρια κα Χριστίνα Παπακωνσταντίνου για την ευαισθησία της απέναντι στον πολιτισμό και την άμεση και αποτελεσματική ανταπόκρισή της στην εισήγηση του Διευθυντή Εικαστικού Προγράμματος του Ιδρύματός μας

κ. Τάκη Μαυρωτά, όσον αφορά την παρουσίαση μιας ενότητας έργων ζωγραφικής που αντιπροσωπεύουν τη φυσιογνωμία της Συλλογής της Τράπεζας, καθώς επίσης και όλους τους συνεργάτες τους.

Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι το Ίδρυμά μας, από την αρχή της λειτουργίας του έως και σήμερα, έχει θέσει σκοπό του την παρουσίαση σημαντικών εκθέσεων που στηρίζουν άμεσα το πολιτιστικό μας παρόν και θα συνεχίσει, με τον ίδιο ζήλο, εκείνες τις δράσεις του οι οποίες συμβάλλουν στην πολιτιστική μας πρόοδο.

Βασίλης Θεοχαράκης

Πρόεδρος Ιδρύματος Β. & Μ. Θεοχαράκη

GREETING

In addition to its institutional role as the guardian of the country's economic and monetary stability, the Bank of Greece has willingly embraced and continues to fulfil its longstanding commitment to modern Greek art through its collections of paintings and prints. Allow me to add a personal note here: As both a businessman and a painter, I feel deeply aligned with this dual role of the Bank of Greece, since I have always believed in the compatibility of our service with both the economy and art. Thus, it is with great pleasure that we welcome representative works from the Bank's Collection to our Foundation—works that encompass different generations of artists and serve as milestones in the evolution of art in our country. Our aim is to develop an even more direct connection with the general public through significant exhibitions that showcase a wide range of aesthetic pursuits, granting equal importance to Greek and international artists.

This exhibition reveals significant works from our modern history, spanning from the pioneers of Greek painting to the most recent talents. The earliest-produced work on display at our Foundation is *The Temple of Olympian Zeus* by Vincenzo Lanza, dating from around 1870, while the more recent piece featured is *The Park* by Juliano Kaglis (2023). These works collectively represent a diverse and rich collection, sampling the work of renowned artists alongside emerging ones.

I would like to express my heartfelt gratitude to Yannis Stournaras, Governor of the Bank of Greece, for our productive collaboration, as well as for his unwavering commitment to the socio-economic development of our country. I also extend my thanks to Christina Papaconstantinou, Deputy Governor, for her appreciation of culture and her immediate response to the proposal by Takis Mavrotas, Director of the Fine Arts Programme of our Foundation,

to exhibit a selection of paintings that capture the essence of the Bank's collection; also all their colleagues who have played a part in making this exhibition possible.

I want to assure you that since the inception of our Foundation, our mission has been to present significant exhibitions that directly contribute to our cultural landscape. We will continue these endeavours with unwavering enthusiasm, as they align with the greater good.

Basil Theocharakis

President

B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts & Music

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΤΑΠΕΙΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος και η Συλλογή της.
Ευθύνη και απολογισμός μιας συλλογής για το κοινό καλό.

*Μπροστά καινούργιος κόσμος θα βαδίσει,
για πίσου θα γυρίζει ο παλιός;
Κώστας Βάρναλης
(Ατταλος ο τρίτος, Αθήνα: Κέδρος, 1972)*

Η Τράπεζα της Ελλάδος παρουσιάζει τη θεματική έκθεση «Παράλληλη θέαση», στο Ίδρυμα Β. & Μ. Θεοχαράκη, σε επιμέλεια Χάριτος Κανελλοπούλου, με μια πλειάδα καταξιωμένων και γνωστών καλλιτεχνών, επιχειρώντας έναν ουσιαστικό διάλογο ανάμεσα σε παλαιότερους και σύγχρονους δημιουργούς. Στα δεκαέξι χρόνια της αδιάλειπτης λειτουργίας του Ιδρύματος Β. & Μ. Θεοχαράκη μέλημά μου ήταν η παρουσίαση των μεγάλων και σημαντικών συλλογών ως έκφραση ευγνωμοσύνης απέναντι στους θεματοφύλακες της τέχνης και κατ' επέκταση της αισθητικής διαπαιδαγώγησης του κοινού. Έτσι, μέσα στο πέρασμα του χρόνου, επιμελήθηκα τις ακόλουθες εκθέσεις: «Τα Αριστουργήματα της Συλλογής Γ. Ι. Κατσίγρα» το 2011, «Νεοελληνική Τέχνη: Θησαυροί από την Πινακοθήκη Ε. Αβέρωφ» το 2013, «Η σπουδαία συλλογή του Τελλογλείου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ. στην Αθήνα. Η πρώτη της παρουσίαση» το 2016 και «Πολύτιμα έργα ζωγραφικής από το Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Δήμου Ρόδου» το 2019, καθώς και μέρη συλλογών για την πραγματοποίηση θεματικών εκθέσεων από το Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης, την Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου, το Μουσείο Picasso της Γερμανίας, το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (Saint-Étienne) της Γαλλίας, το Εθνικό Μουσείο Τέχνης της Ρουμανίας, την Εθνική Πινακοθήκη της Βουλγαρίας κ.ά.

Η τέχνη μάς οδηγεί πάντα προς το υψηλό, ίσως γιατί ο καλλιτέχνης στέκεται στην κόψη του ηθικού και του πραγματικού κόσμου, παλεύει με το φως και το σκοτάδι, αγωνίζεται για την αποστολή του και την ανθρωπιστική διάσταση της όλης του δράσης. Οι υπεύθυνοι των συλλογών των τραπεζών, των πινακοθηκών και των χώρων τέχνης, θαρρώ ότι αυτές τις αρχές και τις αξίες ενστερνίζονται και πεισματικά αντιστέκονται σε καθετί ευτελές και εφήμερο. Επιτρέψτε μου μια προσωπική σημείωση: είχα την τύχη να επιμεληθώ την πολυσυζητημένη έκθεση «Απολογισμός μιας συλλογής» του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, στην Εθνική Πινακοθήκη, το 1988. Τον τίτλο της έκθεσης, με τη λέξη-κλειδί «απολογισμός», τον είχαν δώσει τότε οι Γ. Π. Σαββίδης, Νίκος Σβορώνος και Κ. Θ. Δημαράς και, πράγματι, αυτή η λέξη αποδείχθηκε προφητική και επίκαιρη ακόμα και στις μέρες μας, αν θελήσουμε να κρίνουμε τη σοβαρότητα της κοινωνικής ευθύνης μιας συλλογής, του ιδεολογικού της περιεχομένου και της θέσης της στην εξέλιξη της ιστορίας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος φυλάσσει στη Συλλογή της αρκετά αριστουργήματα, όπως τα έργα του Νικολάου Γύζη *Έρωτας και Κένταυρος* (1896-1898), του Κωνσταντίνου Βολανάκη *Τα εγκαίνια της διώρυγας του Ισθμού της Κορίνθου* (1893), *Η αποβίβαση του Καραϊσκάκη στο Φάληρο* (1895), *Ακτή Φαλήρου* (περ. 1885) έως του Γιάννη Τσαρούχη *Προσωπογραφία της Δέσποινας με κολιέ και σκουλαρίκια* (1976), του Κωνσταντίνου Μαλέα *Μονεμβασιά* (1924-1928) και του Σπύρου Βασιλείου *Αθήνα* (1978) και *Πολιτεία* (1965), μεταξύ άλλων. Παράλληλα, μεριμνά για τον συνεχή εμπλουτισμό της Συλλογής της με αντιπροσωπευτικά έργα σύγχρονων καλλιτεχνών, πολλά από τα οποία εκτίθενται στην τωρινή πολυπρόσωπη και πολυφωνική έκθεση, όπως εκείνα των Μάκη Θεοφυλακτόπουλου, Γιάννη Αδαμάκου, Σωτήρη Σόρογκα, Ρένας Παπασπύρου, Πώργου Ρόρρη, Στέφανου Δασκαλάκη, Αλεξάνδρας Αθανασιάδη, Τάσου Μαντζαβίνου, Γιάννη Ψυχοπαίδη, Βάνας Ξένου, Δημήτρη Ανδρεαδάκη, Μιχάλη Μαδένη, Θανάση Μακρή, Νίνας Παπακωνσταντίνου, Τζουλιάνο Καγκλή, Αντώνη Στάβερη, Έμι Αβόρα, Νίκου Παπαδόπουλου, Ζάφου Ξαγοράρη, Ειρήνης Ευσταθίου κ.ά.

Η έκθεση αποκαλύπτει παλιές και νέες ζωγραφικές κατακτήσεις, ενσωματώνοντας σε αυτές τοπία, μνημεία και ιστορίες της Ελλάδας. Εικόνες της ζωής, της ευαισθησίας και του ονείρου, που συνυπάρχουν έντεχνα και αρμονικά, σαν κώδικας ζωής. Η τέχνη, αναντίρρητα, βρίσκεται μέσα στη ζωή, δικαιώνοντας ή στηλιτεύοντας την αλήθεια της. Ο πίνακας του Νικόλαου Γύζη *Έρωτας και Κένταυρος* (1896-1898) εξακολουθεί να μας βοηθάει να δούμε τον εαυτό μας και την ιστορία μας «ανάμεσα στα φίδια και στ' αηδόνια», όπως γράφει ο ποιητής στο ομότιτλο έργο του,* ή ανάμεσα στις μέρες του μέλλοντος και του παρελθόντος. Έτσι, οι υπεύθυνοι της Τράπεζας της Ελλάδος με την παρούσα έκθεση επιθυμούν όχι μόνο να προσεγγίσουν το ευρύ κοινό, αλλά και τους φιλότεχνους με το μεγάλο πάθος για τη ζωγραφική.

Θέλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Γιάννη Στουρνάρα, στην Υποδιοικήτρια κα Χριστίνα Παπακωνσταντίνου, που ένθερμα στήριξε την ιδέα μου για την παρουσίαση μέρους της Συλλογής της Τράπεζας στο Ίδρυμα Β. & Μ. Θεοχαράκη. Επίσης, στον Διευθυντή του Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Παναγιώτη Παναγάκη, στην κα Χάρι Κανελλοπούλου και τους συνεργάτες τους. Τέλος, στον κ. Βασίλη και την κα Μαρίνα Θεοχαράκη, στον Γενικό Διευθυντή του Ιδρύματος κ. Φώτη Παπαθανασίου και τους ακούραστους συνεργάτες τους, που χάρις στην άμεση συμπαράστασή τους, ολοκληρώθηκε η παρούσα έκθεση.

Τάκης Μαυρωτάς

Διευθυντής Εικαστικού Προγράμματος
Ίδρυμα Β. & Μ. Θεοχαράκη

* Χρονάς, Π. (1972), Αθήνα: Ίκαρος.

BETWEEN THE HUMBLE AND THE GREAT

The Bank of Greece Art Collection: Commitment to the Common Good—A Retrospective Review

*Forward, a new world shall march,
Or will the old one return?*

Kostas Varnalis

(Attalos the Third, Athens: Kedros, 1972; in Greek)

The Bank of Greece presents the thematic exhibition “Parallel Viewing”, curated by Charis Kanellopoulou, at the B & M Theocharakis Foundation. This exhibition brings together a constellation of acclaimed artists, both past and present, aiming to foster a meaningful dialogue between creators from different eras. Throughout the sixteen years of continuous operation at the B & M Theocharakis Foundation, my foremost concern has been the presentation of our country’s significant and extensive collections. This endeavour is an expression of gratitude to the custodians of modern Greek art and, by extension, of the aesthetic education of the wider public.

Over the years, I have had the privilege to curate these exhibitions: “Masterpieces from the G. I. Katsigras Art Collection” in 2011; “Modern Greek Art: Treasures from the E. Averoff Gallery Art Collection” in 2013; “The Remarkable Collection of the Teloglion Foundation for the Arts, Aristotle University of Thessaloniki”, which marked the first time these works went on display in Athens, in 2016; and “Valuable Paintings from the Museum of Modern Greek Art of the Municipality of Rhodes” in 2019. Additionally, we have showcased selected pieces from major international organisations, such as the Museum of Fine Arts, Boston, the National Gallery–Alexandros Soutsos Museum, the Kunstmuseum

Pablo Picasso, Münster, Germany, the Museum of Modern and Contemporary Art (MAMC, Saint-Étienne), France, the Romanian National Museum of Art, and the National Gallery of Bulgaria, among others, as part of our thematic exhibitions.

Art brings us closer to the sublime—perhaps because artists stand on the precipice between the moral and the real world. They grapple with light and darkness, striving to fulfil their mission and uphold the humanitarian element inherent in their actions. Those entrusted with the art collections of banks, galleries, and art spaces embrace these principles and values, steadfastly resisting all that is ephemeral and devoid of worth. Allow me to share a personal reflection: In 1988, I had the privilege of curating the much-discussed exhibition “Review of a Collection” at the National Gallery, which showcased the National Bank of Greece Cultural Foundation’s Collection. The exhibition’s title, suggested by G. P. Savvides, Nikos Svoronos, and K. T. Dimaras, has proven to be prophetic and pertinent even to this day. It signifies the gravity of a collection’s social responsibility, its rich conceptual content, and its place in the course of history.

The Bank of Greece Art Collection includes several masterpieces, such as Nikolaos Gyzis’s *Eros and Centaur* (1896-1898), Konstantinos Volanakis’s *The Inauguration of the Corinth Canal* (1893), *The Landing of Karaiskakis at Faliro* (1895), *Faliro Seashore* (c. 1885), Yannis Tsarouchis’s *Portrait of Despina with Necklace and Earrings* (1976), Konstantinos Maleas’s *Monemvasia* (1924-1928), and Spyros Vassiliou’s *Athens* (1978) and *City* (1965), to name a few.

Moreover, the Bank ensures the continuous enrichment of its Collection with representative works by contemporary artists. Many of these works are exhibited in the current multifaceted and expansive exhibition, which features artists such as Makis Theofylaktopoulos, Yannis Adamakos, Sotiris Sorogas, Rena Papaspyrou, George Rorris, Stefanos Daskalakis, Alexandra Athanassiades, Tassos Mantzavinou, Jannis Psychopedis, Vana Xenou, Dimitris Andreadakis, Michalis Madenis, Thanasis Makris, Nina Papakonstantinou, Juliano Kaglis,

Antonis Staveris, Emi Avora, Nikos Papadopoulos, Zafos Xagoraris, and Eirene Efstathiou, among others.

This exhibition showcases both the historical and contemporary evolution of painting, incorporating landscapes, monuments, and historical moments of Greece. These images embody life, sensitivity and dreams, all coexisting skilfully and harmoniously, serving as a testament to the essence of life itself. Undoubtedly, art exists within life, justifying or challenging its truth. Nikolaos Gyzis's painting, *Eros and Centaur* (1896-1898), continues to encourage us to probe ourselves and our history, where we find ourselves "between snakes and nightingales", as the poet writes in his namesake book,* or rather, between days future and days past. Through this exhibition, the Bank of Greece aims not only to engage the general public but also to captivate art enthusiasts with a profound passion for painting.

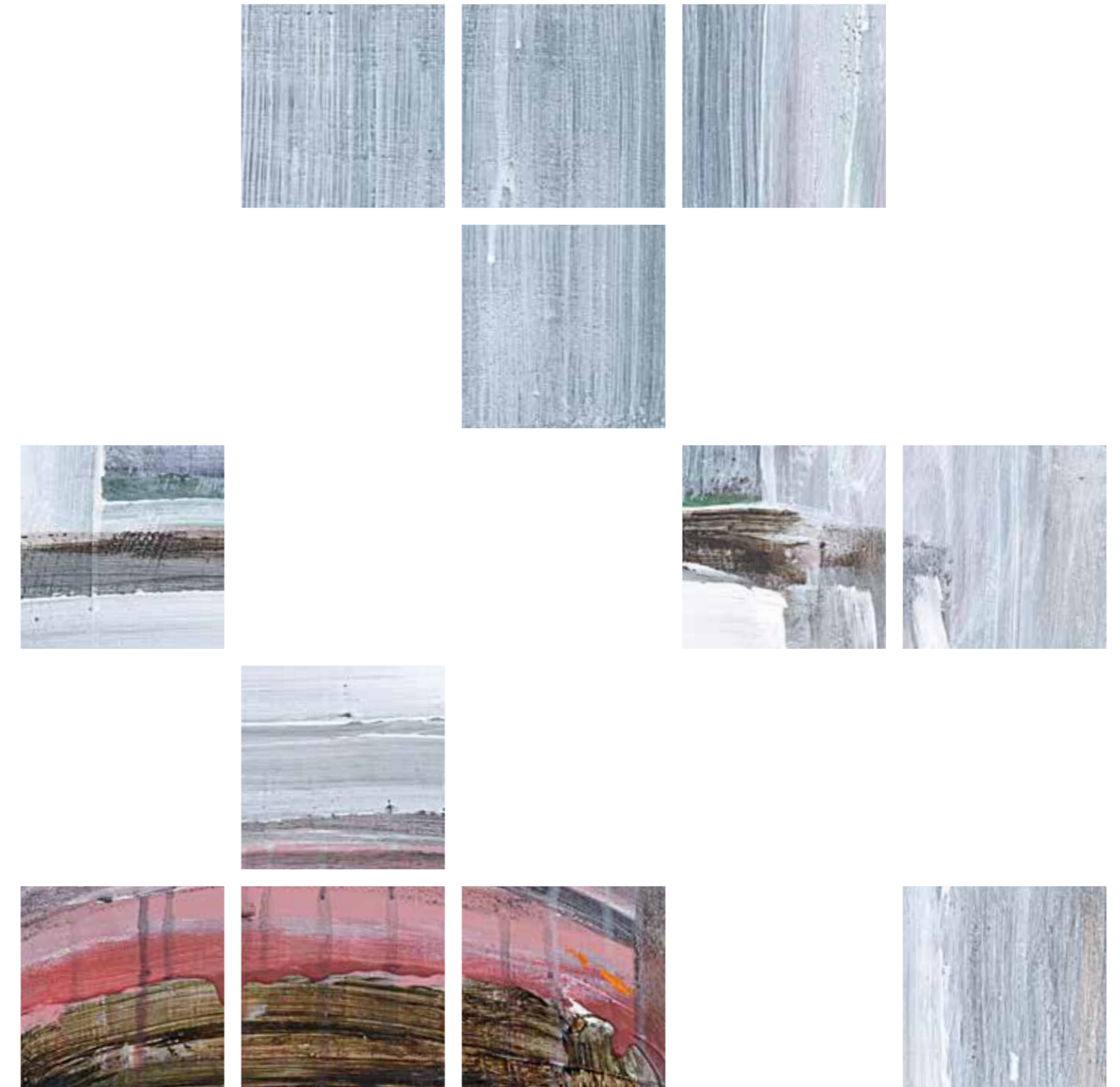
I extend my sincere gratitude to Yannis Stournaras, Governor of the Bank of Greece, and Christina Papaconstantinou, Deputy Governor, for their unwavering support of my proposal to present part of the Bank's collection at the B & M Theocharakis Foundation. I also express my thanks to Panagiotis Panagakis, Director of the Centre for Culture, Research, and Documentation of the Bank of Greece, and to Charis Kanellopoulou, as well as their colleagues. Lastly, my appreciation goes to our Founders, Basil and Marina Theocharakis, to Fotis Papathanasiou, General Director of B & M Theocharakis Foundation, and their diligent collaborators. It is thanks to their direct support that this exhibition has come to fruition.

Takis Mavrotas

Director, Fine Arts Programme

B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts & Music

* Chronas, P. (1972), Athens: Ikaros.

ΤΕΧΝΗ ΣΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΘΕΑΣΗ

Με πορεία σχεδόν εκατό ετών, η Συλλογή της Τράπεζας της Ελλάδος είναι μία από τις πλέον αναγνωρισμένες συλλογές ελληνικής τέχνης, χάρις στην ιστορικότητα που διαθέτουν πολλά έργα της και στην ενδιαφέρουσα εικαστική γραφή που συναντάται σε νεότερα αποκτήματά της. Ήδη από την ίδρυση της Τράπεζας το 1928, συγκεντρώθηκαν σ' αυτήν έργα σημαίνοντα, ως προς τις καλλιτεχνικές τεχνοτροπίες και τη νοηματοδότησή τους, τα οποία καλύπτουν διαδοχικές περιόδους.¹ Ως εκ τούτου, η Συλλογή χαρακτηρίζεται από τις αξίες της συνοχής και της συνέχειας, ακολουθώντας μια σταθερή διαδρομή από την απαρχή της νεοελληνικής τέχνης έως τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία.

Αυτή η αφήγηση όψεων της νεοελληνικής τέχνης αποτελεί βασικό μέλημα, που ενισχύεται αδιάκοπα, σύμφωνα με τον ίδιο τον χαρακτήρα της Συλλογής. Κατά πρώτον, πρόκειται για μια Συλλογή ζωγραφικής, γλυπτικής και χαρακτικής, με ισχυρό πυρήνα ως προς την τέχνη του 19ου και με άνοιγμα αντάξιας συνέχειας στον 20ό και τον 21ο αιώνα. Κατά δεύτερον, η Συλλογή κινείται μεν κυρίως στον

1. Σχετικά με τη σύσταση και την οργάνωση της Συλλογής έργων τέχνης της Τράπεζας της Ελλάδος, ενδεικτική αναφορά γίνεται στην έκδοση Κανελλοπούλου, Χ. (2018), *Τόποι αναφοράς. Από τη Συλλογή της Τράπεζας της Ελλάδος*, Αθήνα: Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας & Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος, σελ. 15-20.

άξονα της παραστατικότητας, καθώς όμως εμπλουτίζεται μέχρι τις μέρες μας με επιλογές μοντέρνων και σύγχρονων έργων, υποδέχεται γόνιμα και νεότερες εκφάνσεις της εικαστικής γλώσσας. Τρίτον, παλαιότερα αποκτήματα και καινούργιες προσθήκες έργων τέχνης συντονίζονται κατά κύριο λόγο προς κάποιες κοινές θεματικές αναζητήσεις, μέσα από τις οποίες μελετώνται παραδοσιακές και νεότερες προσεγγίσεις τους ανά εποχή.

Με γνώμονα τα παραπάνω, στην έκθεση με τίτλο «Παράλληλη θέαση», την οποία φιλοξενεί το Ίδρυμα Θεοχαράκη, 70 έργα τέχνης διαφορετικής τεχνοτροπίας και εποχής της Συλλογής της Τράπεζας της Ελλάδος παρουσιάζονται στο φιλότεχνο κοινό με σκοπό να βρεθούν για πρώτη φορά σε παράλληλη παρουσίαση και να αναδειχθεί ένας ανοικτός και δημιουργικός διάλογος μεταξύ τους. Η έκθεση οργανώνεται σε τρεις κύριες εννοιολογικές ενότητες, υπό τους τίτλους «Τόποι και χώροι», «Μύθοι και άνθρωποι», «Δυναμική της “έλλειψης”». Σε καθεμία τους, μικρότεροι «κύκλοι θέασης» δημιουργούνται μέσα στον εκθεσιακό χώρο· σε αυτούς, η παράλληλη παρατήρηση αφορά τη συνδυαστική προσέγγιση έργων μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης της Συλλογής με ιστορικές δημιουργίες, έτσι ώστε να φωτιστούν συνδέσεις, παραλληλισμοί, διαφοροποιήσεις, ενδιαφέρουσες συγκρίσεις και ερμηνείες μεταξύ τους.

Οι «κύκλοι» διαθέτουν άλλοτε προφανή και άλλοτε μη αναμενόμενα θεματικά και τεχνοτροπικά ζεύγη ή σύνολα, δημιουργίες διαφορετικών εποχών, αλλά παράλληλων αναζητήσεων. Κάθε «συνομιλία» φέρνει στο προσκήνιο σχέσεις οι οποίες συντάσσονται είτε με όρους έμπνευσης από την εικαστική κληρονομιά των παλαιότερων είτε με διάθεση ανατροπής προς καινοτόμες κατευθύνσεις. Έτσι, αποκαλύπτουν ότι κάθε ερέθισμα του περιβάλλοντος ή της φαντασίας, και φυσικά τα ίδια τα έργα τέχνης – ως προς τις θεματικές, τις ιδέες και τη μορφή τους – λειτουργούν ως τόπος έμπνευσης, αναφοράς ή αναπροσδιορισμού για τον καλλιτέχνη. Εντέλει, η παράλληλη θέαση δίνει αποδείξεις για τους απερίοριστους τρόπους με τους οποίους οι καλλιτέχνες παραθέτουν, ενστερνίζονται ή απορρίπτουν εικόνες και διδάγματα του παρελθόντος, για το πώς προχωρούν

στη μακρά πορεία της Ιστορίας και το πώς κοιτούν σε κάθε σύγχρονη εποχή τους τόσο το παρελθόν όσο και το μέλλον.

Χάρις Κανελλοπούλου

Δρ. Ιστορικός της τέχνης, επιστημονική υπεύθυνη και επιμελήτρια της Συλλογής έργων τέχνης της Τράπεζας της Ελλάδος

ART IN PARALLEL VIEWING

Spanning almost 100 years, the Bank of Greece Art Collection is one of the most acclaimed clusters of Greek art, thanks to the historicity of many of its items and its engagement in interesting contemporary art. Already since its establishment in 1928, the Bank has been harvesting works that are significant for their style and denotation, sprawling consecutive art periods.¹ The Collection has thus become distinct for its coherence and theme, following a thread that originates in the dawning of modern Greek art and culminates in contemporary artistic creation.

A main concern in building the Collection has been that the narrative composed from different aspects of modern Greek art is always amplified, in tandem with its “personality”: Firstly, the fact that it is a collection of paintings, prints and sculptures, with a strong core of 19th century art and a relentless eye on its worthy continuity in the 20th and the 21st centuries. Secondly, that it gravitates towards descriptiveness; being continuously enriched with selections of modern and contemporary works, however, it has come to also encompass

1. Regarding the composition and structure of the Bank of Greece Art Collection, see Kanellopoulou, Ch. (2018), *Frames of reference. From the Bank of Greece Collection*, Athens: Centre for Culture, Research and Documentation of the Bank of Greece, pp. 15-20.

other expressions of figurative language in a fertile way. Thirdly, that both older acquisitions and new additions orbit around some common themes, providing the lens for a study of traditional and newer approaches of the artworks over time.

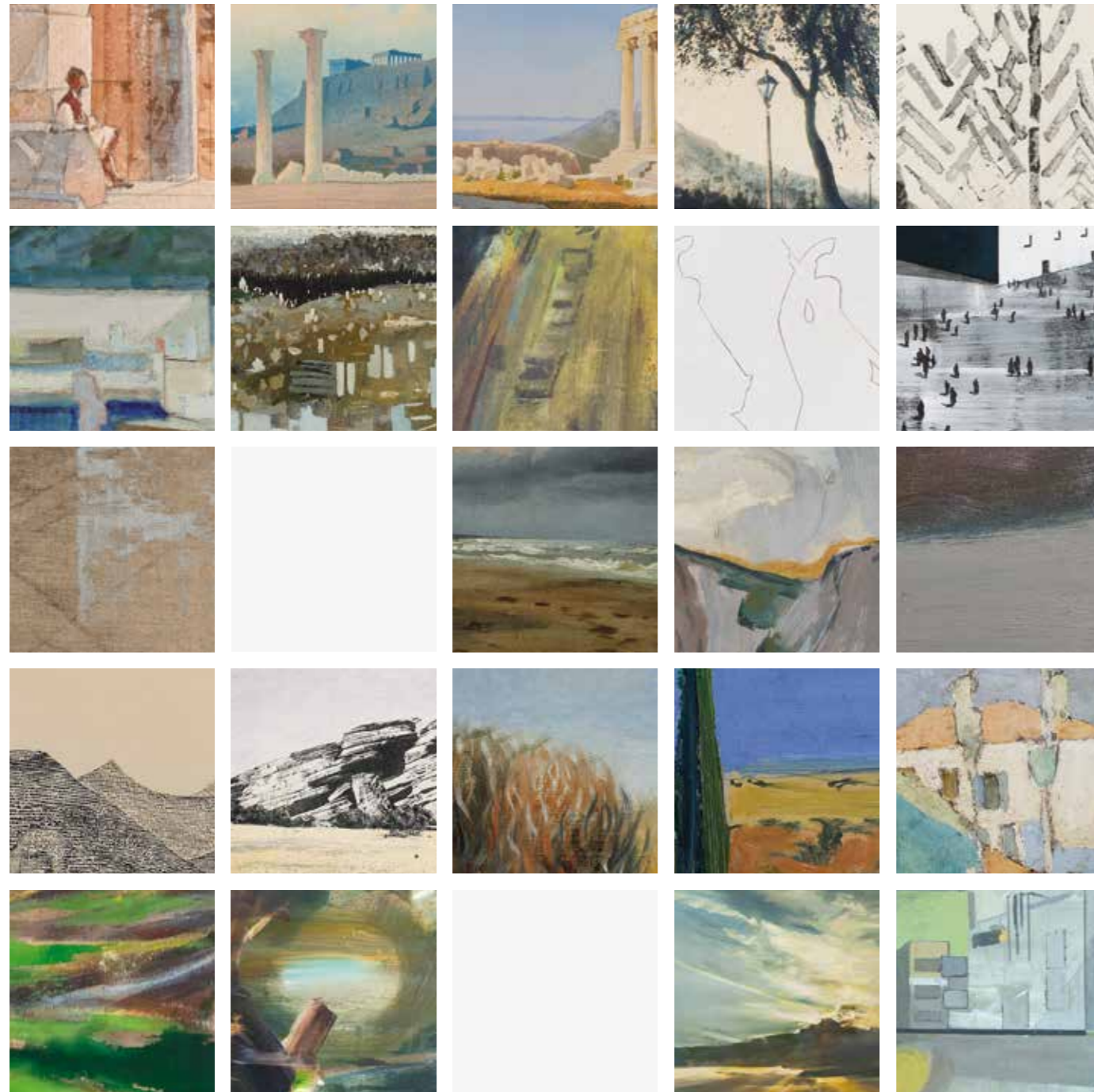
With the above in mind, 70 pieces of art from the Collection reach out to art lovers at the exhibition taking place in Theocharakis Foundation, in the hope that their first-ever parallel viewing will prompt an open and creative dialogue. The exhibition includes three sections entitled, respectively, “Places and Spaces”, “Myths and People”, “The Dynamics of ‘Ellipsis’”. Each one incorporates smaller “cycles of viewing”, wherein modern or contemporary artworks of the Collection find themselves side by side with historical pieces, thus shedding light on the connections, parallelisms, variations, interesting contrasts, and interpretations that emerge.

The “cycles” contain sometimes obvious and sometimes unexpected thematic and stylistic duos or mini groups of works, perhaps created in different eras, but resulting from similar pursuits. Each “conversation” brings to the fore relations formed either as a result of building upon the heritage of previous artists or as a consequence of the will to break free from it and move towards innovative directions. In this way, they reveal that every stimulus, be it from the surroundings or the imagination, and of course the artworks per se—in terms of their subject matter, ideas and forms—can function as a point of inspiration, a frame of reference or redefinition for the artists. In the end, this parallel viewing documents the innumerable ways in which the artists appose, absorb or dismiss images and doctrines of the past, how they move along the long stretch of history, and how they envelop, in their own time, both past and future.

Charis Kanellopoulou

Doctor of Art History

Scientific Advisor and Curator of the Bank of Greece Art Collection

ΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ

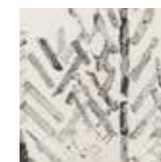
«Η τοπιογραφία αντικατοπτρίζει την κουλτούρα πριν αναπαραστήσει τη φύση»,² αναφέρει ο ιστορικός τέχνης Simon Schama στο βιβλίο του *Landscape and Memory*, προκειμένου να υπογραμμίσει πώς στην απεικόνιση τοπίων η κοινωνική μνήμη σχετίζεται με την κατασκευή συμβολικών τόπων και χρονικών περιόδων. Μύθοι, αναμνήσεις, συμπεριφορές, κυρίαρχες αντιλήψεις κάθε εποχής αντανακλώνται στον τρόπο που διαμορφώνεται η τοπιογραφική παράδοση – όχι μόνο του φυσικού τοπίου, αλλά και του τοπίου της πόλης – μέσα από το ανθρώπινο βλέμμα και τις ιδεολογικές κατασκευές σχετικά με τους τόπους και τα χαρακτηριστικά τους.

2. Schama, S. (1995), *Landscape and Memory*, Toronto: Random House of Canada, σελ. 61.

PLACES AND SPACES

“Landscapes are culture before they are nature”,² states art historian Simon Schama in his book *Landscape and Memory*, in order to stress the way in which, in landscape painting, social memory divulges the construction of symbolic places and times. Myths, memories, behaviours, dominant views of each era are reflected on how landscape tradition—not only of natural but also urban landscapes—evolves through human gaze and the ideological construction of places and their features.

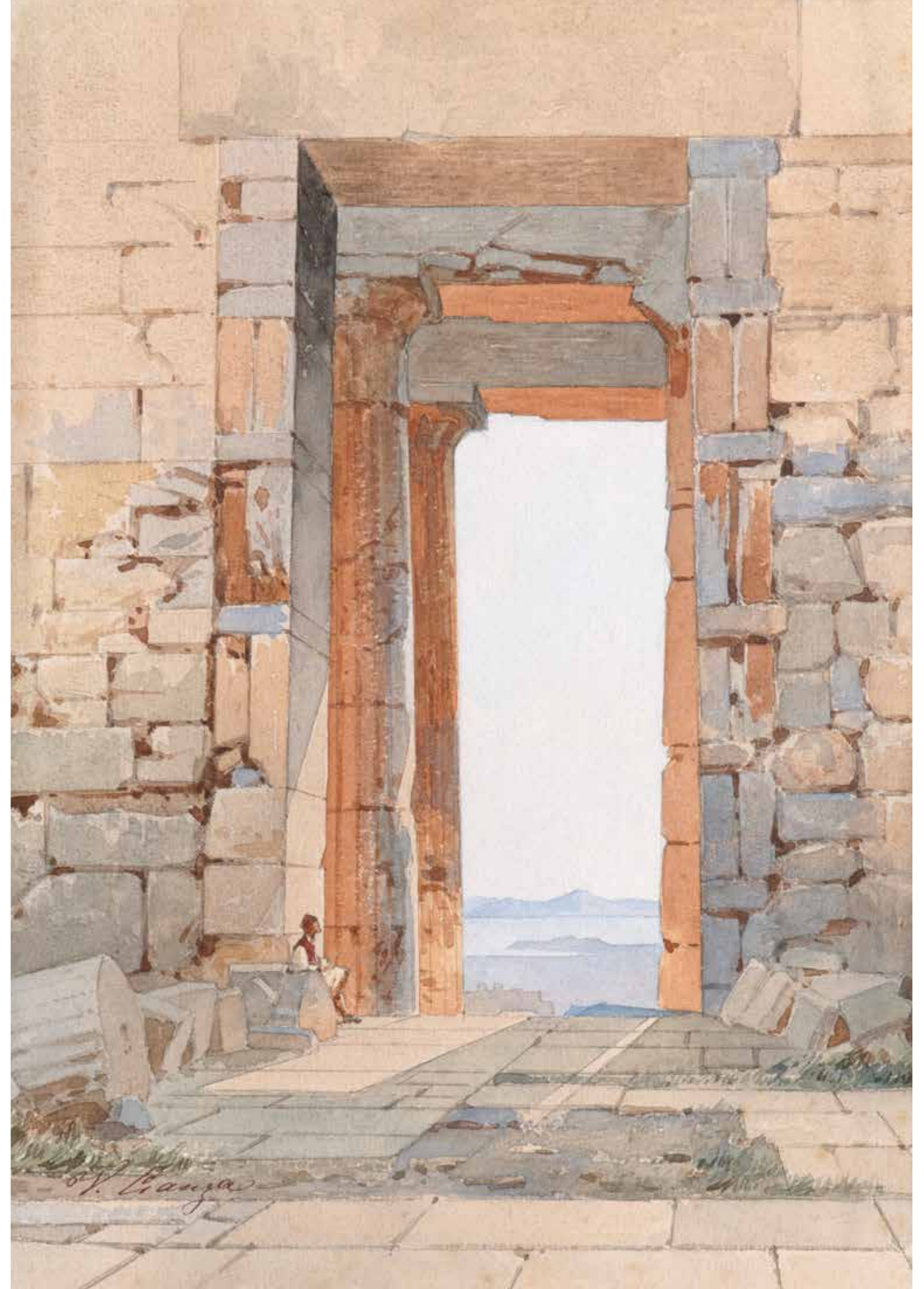
2. Schama, S. (1995), *Landscape and Memory*, Toronto: Random House of Canada, p. 61.

Υπό αυτό το πρίσμα, στην έκθεση το ενδιαφέρον και η οπτική των καλλιτεχνών για το αστικό τοπίο, και ειδικότερα εκείνο της Αθήνας, μεταφέρονται στους πρώτους «κύκλους θέασης» της ενότητας «Τόποι και χώροι». Καταρχάς, με την εικαστική καταγραφή της δεσπόζουσας σχέσης που δημιουργείται ανάμεσα στο αρχαίο παρελθόν και το εκάστοτε σύγχρονο τοπίο της πόλης, χάρη στα ίχνη και τα ιδεαλιστικά χαρακτηριστικά του. Στα έργα αυτού του «κύκλου» φαίνεται ότι τα αρχαία μνημεία και τα απομεινάρια τους αποτελούν εμβληματικά και νοσταλγικά τοπόσημα της Αθήνας, ικανά να λειτουργήσουν ως τεκμήρια της συνέχειας ανάμεσα στην αρχαία και τη νεότερη Ελλάδα. Ιστορικές δημιουργίες, όπως τα έργα *Εσωτερικόν. Παρθενώνας* (περ. 1870· εικ. 1) και *Οι Στύλοι του Ολυμπίου Διός* (περ. 1870· εικ. 2) του Βικέντιου Λάντσα, καθώς και *Ο Ναός της Απτέρου Νίκης* (χ.χ· εικ. 3) του Στέφανου Λάντσα αποπνέουν τον θαυμασμό για το μεγαλείο της αρχαιότητας στα πρώτα χρόνια του νέου ελληνικού κράτους και βρίσκονται σε παράλληλη θέαση και διάλογο με σύγχρονα έργα του 21ου αιώνα. *Το Ανοιξιάτικο πρωινό στην Αθήνα του 1909* (2014· εικ. 4) του Ανδρέα Γεωργιάδη αποτελεί αναπαράσταση ενός αθηναϊκού δρόμου με φόντο τους Στύλους του Ολυμπίου Διός και τον βράχο της Ακρόπολης και ανατροφοδοτεί την εικόνα της σύγχρονης Αθήνας με τη νοσταλγική και γαλήνια ατμόσφαιρα της ιστορικής τοπιογραφίας του τέλους του 19ου αιώνα. Επιπρόσθετα, το έργο *Φόρος τιμής στον Δημήτρη Πικιώνη* (2018· εικ. 5) του Νίκου Παπαδόπουλου παραπέμπει στη διαμόρφωση των περίτεχνων πλακοστρώσεων στους λόφους της Ακρόπολης και του Φιλοπάππου από τον σημαντικό αρχιτέκτονα, με τη χρήση μορφών και υλικών από την αρχαιοελληνική, βυζαντινή και λαϊκή παράδοση, εκφράζοντας τον αρμονικό συνδυασμό σύγχρονης αρχιτεκτονικής παρέμβασης και ιστορικής παράδοσης στο φυσικό τοπίο.

In this light, at the Theocharakis Foundation exhibition, the interest of the artists and their take on the urban landscape, the Athenian one more prominently, are seen in the first “cycle of viewing” of the section “Places and spaces”. Firstly, by artistically recording the ruling relation between ancient past and each time current cityscape, evidenced thanks to its traces and idealistic elements. Ancient monuments and their remnants are to this day emblematic and nostalgic Athenian landmarks, irrefutably documenting the continuity of ancient and modern Greece. Historical paintings, such as *The Parthenon* (c. 1870; fig. 1) and *The Temple of Olympian Zeus* (c. 1870; fig. 2) by Vincenzo Lanza, or *The Temple of Athena Nike* (n.d; fig. 3) by Stefanos Lanza, which radiate admiration for the greatness of antiquity in the early years of the Greek State, are viewed in parallel and in dialogue with contemporary artworks of the 21st century. *The Spring Morning in Athens of 1909* (2014; fig. 4) by Andreas Georgiadis is a representation of an Athenian street, with the columns of the Temple of Olympian Zeus and the rock of the Acropolis in the background; it vests today’s city with the nostalgia and peacefulness that were characteristic of historical landscape art at the end of the 19th century. In addition, the work *Homage to Dimitris Pikionis* (2018; fig. 5) by Nikos Papadopoulos makes reference to the architect’s paving at the Acropolis and Philopappos hills, using forms and materials from ancient Greek, Byzantine and popular tradition, which evince the harmonic combination of natural surroundings, modern architectural intervention and historical tradition.

Εικ. 1. Βικέντιος Λάντσας, *Εσωτερικόν. Παρθενώνας*, περ. 1870.
Fig. 1. Vincenzo Lanza, *The Parthenon*, c. 1870.

Εικ. 2. Βικέντιος Λάντσας, *Οι Στύλοι του Ολυμπίου Διός*, περ. 1870.
Fig. 2. Vincenzo Lanza, *The Temple of Olympian Zeus*, c. 1870.

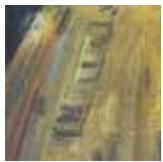
Εικ. 3. Στέφανος Λάντσας, *Ο Ναός της Απτέρου Νίκης*, x.x.
Fig. 3. Stefanos Lanza, *The Temple of Athena Nike*, n.d.

Εικ. 4. Ανδρέας Γεωργιάδης, *Ανοιξιάτικο πρωινό στην Αθήνα του 1909*, 2014.
Fig. 4. Andreas Georgiadis, *Spring Morning in Athens of 1909*, 2014.

Εικ. 5. Νίκος Παπαδόπουλος, *Φόρος τιμής στον Δημήτρη Πικιώνη*, 2018.
Fig. 5. Nikos Papadopoulos, *Homage to Dimitris Pikionis*, 2018.

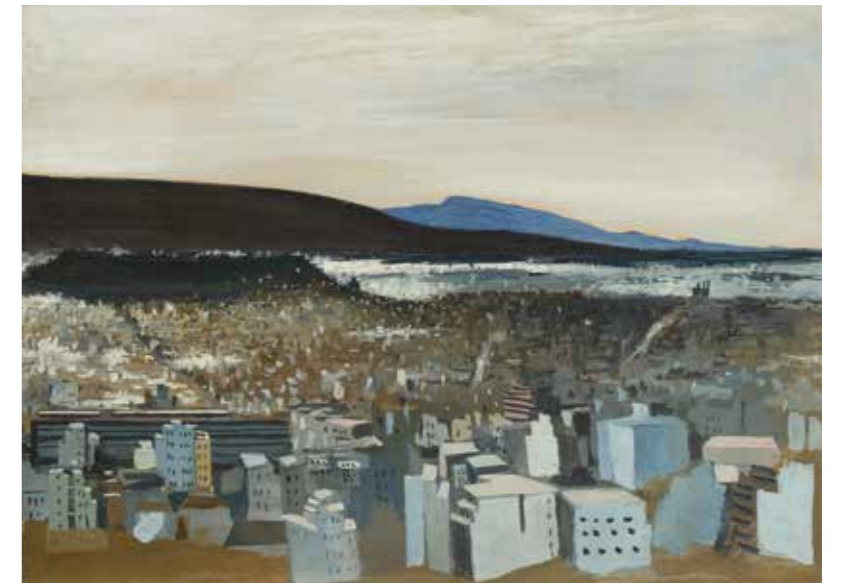
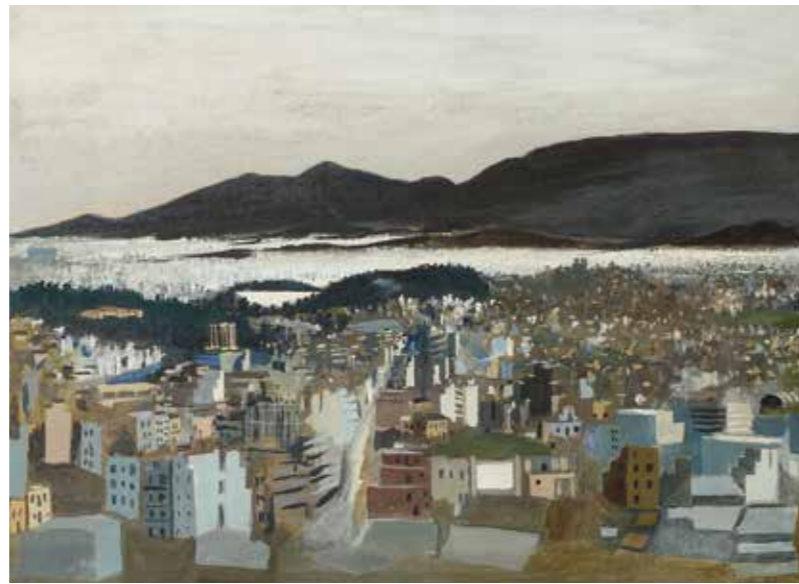

Η Αθήνα και οι αλλαγές του προσώπου της μεγαλούπολης κεντρίζουν το ενδιαφέρον σειράς Ελλήνων καλλιτεχνών μεταπολεμικά και μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Στον «κύκλο θέασης» που αφορά διαφορετικές απεικονίσεις όψεων της ελληνικής πρωτεύουσας εντάσσονται καταρχάς δύο έργα της δεκαετίας του 1960: στον *Αρδηττό* (1960· εικ. 6), ο Παναγιώτης Τέτσης τονίζει την αντίστιξη ανάμεσα στο δομημένο περιβάλλον, που σχηματίζεται μέσα από γεωμετρικά σχήματα και έντονες χρωματικές επιφάνειες, με το φυσικό τοπίο που «παρεμβαίνει» μέσα στον χώρο, ενώ στην *Πολιτεία* (1965· εικ. 7), ο Σπύρος Βασιλείου μεταφέρει τον παλμό της πυκνοδομημένης πόλης με ρεαλισμό και μικρογραφική διάθεση. Μαζί τους βρίσκονται σε διάλογο έργα σύγχρονων Ελλήνων δημιουργών, στις αναπαραστάσεις των οποίων εμφανίζονται οικείες εικόνες και σύμβολα της πόλης. Στο *Αθήνα, νυχτερινό* (2014· εικ. 8), ο Αντώνης Στάβερης συνθέτει μια βραδινή άποψη της πρωτεύουσας, την οποία χαρακτηρίζουν η ρευστή αντίληψη του χρόνου και η κίνηση της πόλης υπό το υποβλητικό φως του ουρανού. *Η Πρωτοχρονιά του 2018 στην Αθήνα* (2019· εικ. 9) του Ηλία Παπαηλιάκη, έργο προσωπικής ανάμνησης αλλά και ιστορικής αναφοράς, απεικονίζει μια όψη του μνημείου του Άγνωστου Στρατιώτη και την αλλαγή φρουράς των Ευζώνων, μέσα από λιτή ζωγραφική γλώσσα, με την οποία αποτυπώνονται τα απαραίτητα και συμβολικά στοιχεία για την αφήγηση αυτού του συμβάντος. Στο *Αγάλματα και πλήθος* (2012· εικ. 10) του Ζάφου Ξαγοράρη, κτίσματα, μνημεία και κάτοικοι της πόλης παρουσιάζονται σε έναν ζωγραφικά μεταβαλλόμενο, ενδιάμεσο χώρο μεταξύ πραγματικού και φαντασιακού, όπου ο θεατής διαγράφει μια ελεύθερη διαδρομή παρατήρησης και συνειρμικής ανάγνωσης συμβόλων. Τέλος, η Ειρήνη Ευσταθίου διερευνά τη συλλογική και την αρχειακή μνήμη, καθώς επεξεργάζεται στο δίπτυχο της *Gate I* (2017-2019· εικ. 11) υλικό καταγραφής – βίντεο και φωτογραφίες – από αθηναϊκές περιοχές. Στο έργο της, οι εικόνες συνδυάζονται σε διαφορετικά επίπεδα, ανοίγοντας περάσματα όπου η σύγχρονη πραγματικότητα και η ιστορικότητα, το ιδιωτικό βλέμμα και η δημόσια όψη της Αθήνας διασταυρώνονται.

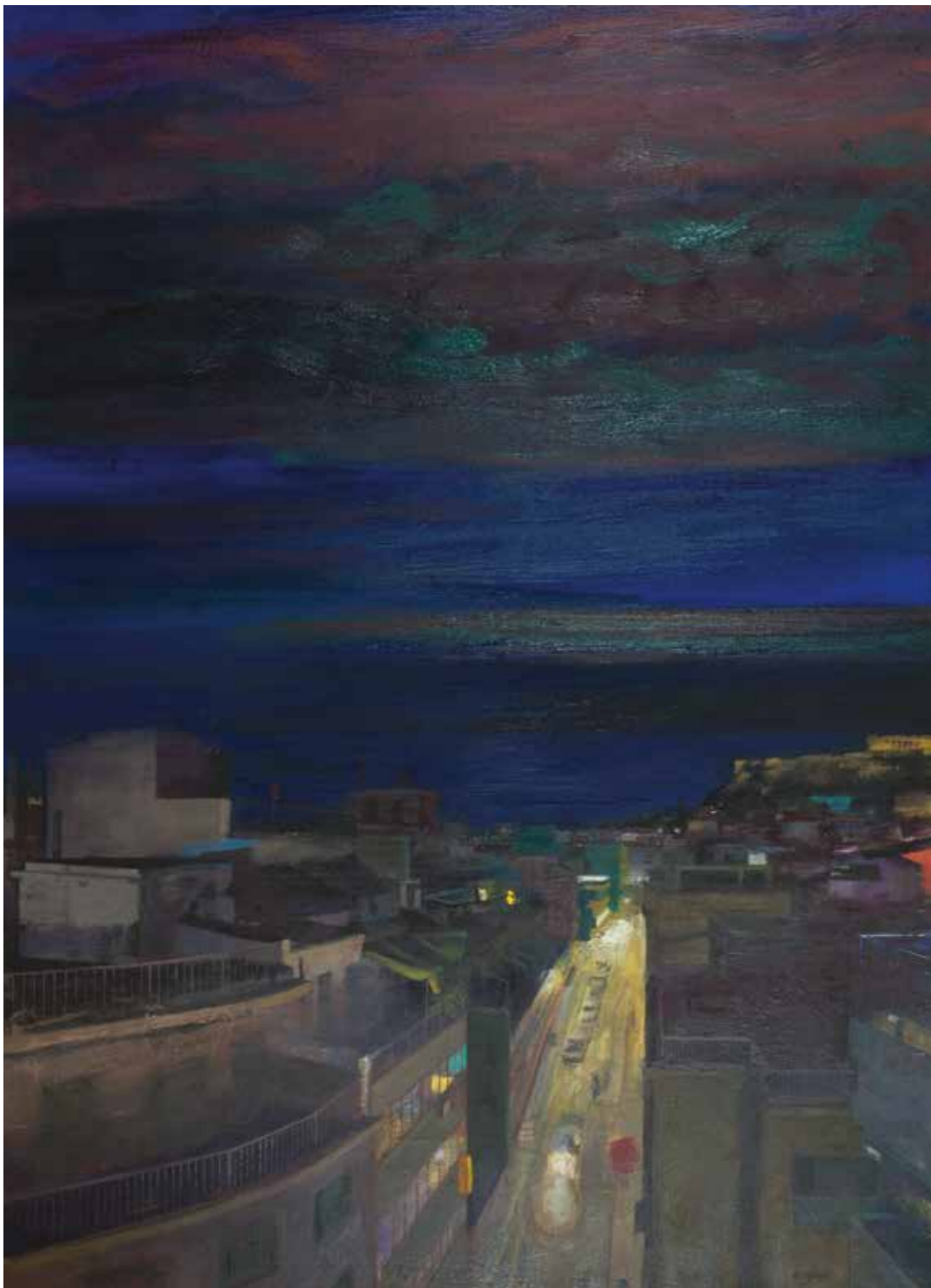
Αθens and the changing “faces” of the metropolis have aroused the interest of many a Greek postwar artist until today. The “cycle of viewing” that comprises different depictions of the Greek capital presents, firstly, two pieces from the 1960s: *Ardettus* (1960; fig. 6) by Panayiotis Tetsis, a landscape where the built environment shaped through geometric patterns and bright colour surfaces acts as a foil to the natural landscape which “intrudes” into the space, and *City* (1965; fig. 7) by Spyros Vassiliou, a triptych that conveys the pulse of the densely built city in a realistic and miniaturist approach. Conversing with these are paintings by contemporary Greek artists, in the representations of whom emerge familiar images and symbols of the city. *Athens, nocturnal* (2014; fig. 8) by Antonis Staveris composes a night view of the Greek capital, marked by a fluid perception of time and the city traffic, as seen under the evocative glow of the sky. *The New Year’s Day of 2018 in Athens* (2019; fig. 9) by Ilias Papaliakias, coming from a personal memory but also as a historical reference, shows an aspect of the Unknown Soldier Monument and the changing of the Euzones guard, using an unadorned painting idiom that speaks of the necessary and symbolic elements which form its narrative. In *Sculptures and the Crowd* (2012; fig. 10) by Zafos Xagoraris, buildings, monuments and inhabitants of the city populate a changing, intermediate space between the real and the imagined, where spectators are free to take their own observation itinerary and engage in an associative reading of symbols. Finally, Eirene Efstathiou looks into the collective and archival memory, remastering recording material—videos and photos—from different areas of Athens in her diptych *Gate I* (2017; fig. 11). In her oeuvre, images are combined at different levels, opening crossings where contemporary reality and historicity, individual gaze and the public view of Athens meet.

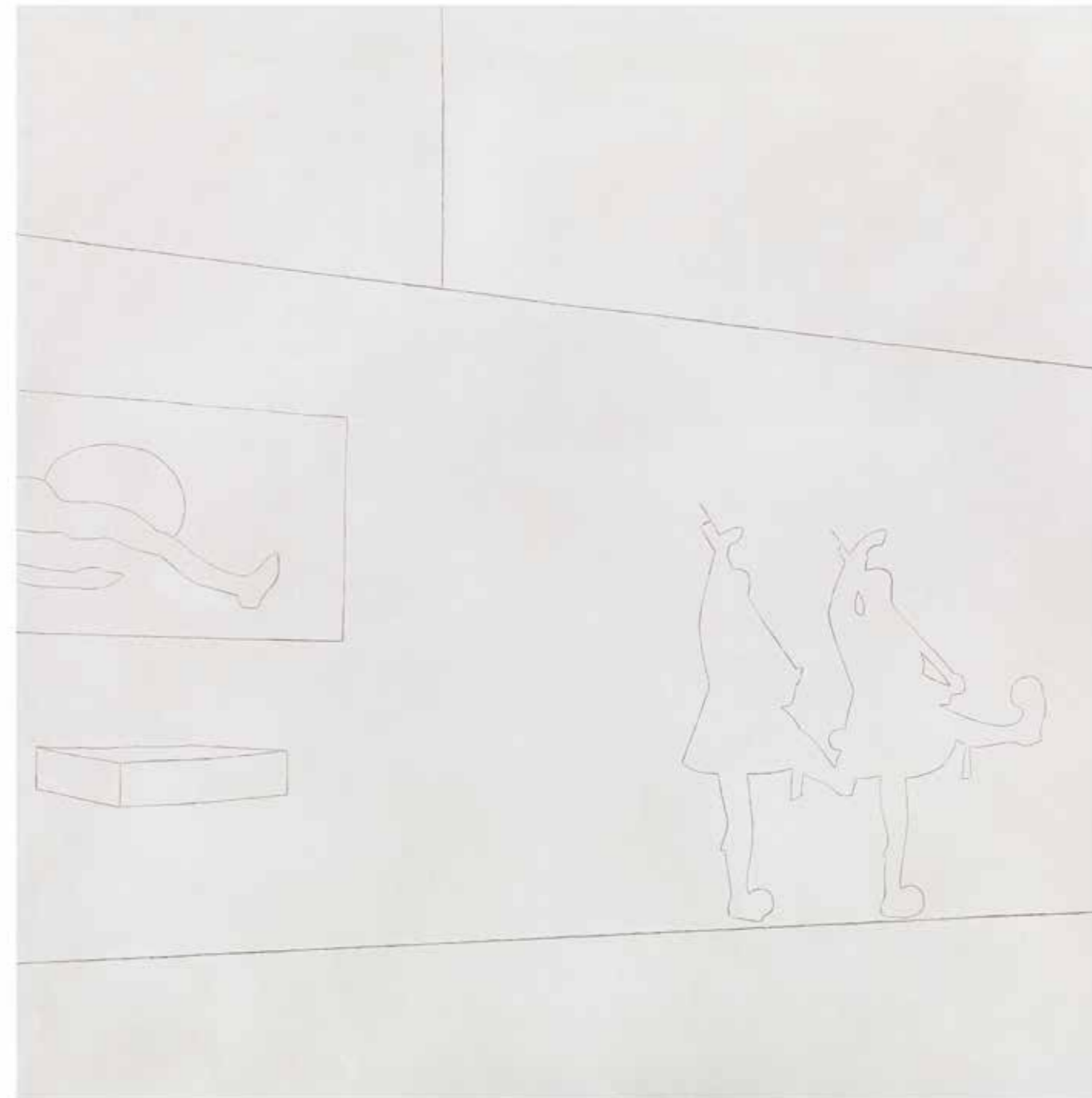
Εικ. 6. Παναγιώτης Τέτσις, *Αρδηττός*, 1960.
Fig. 6. Panagiotis Tetsis, *Ardettus*, 1960.

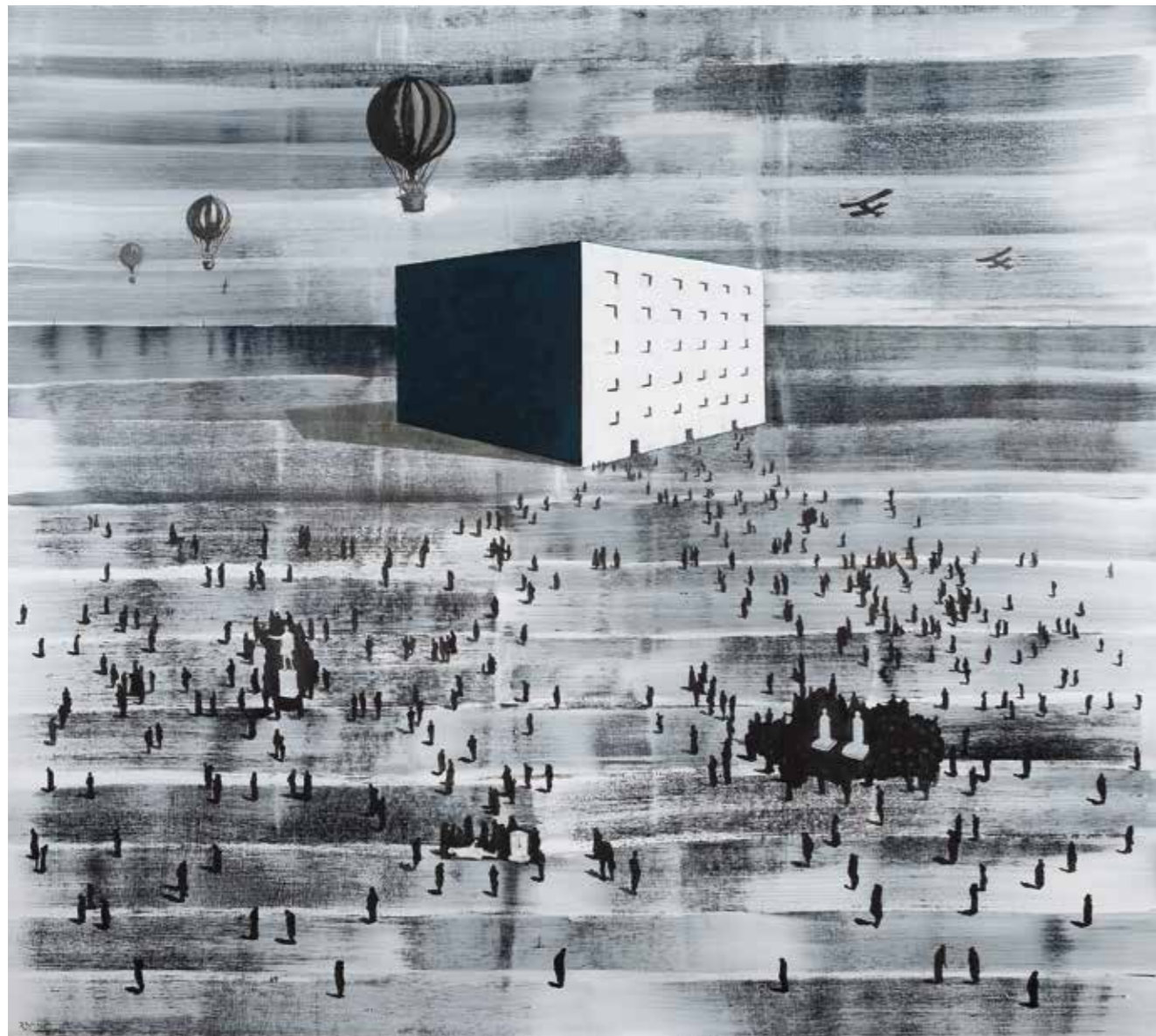
Εικ. 7. Σπύρος Βασιλείου, *Πολιτεία*, 1965.
Fig. 7. Spyros Vassiliou, *City*, 1965.

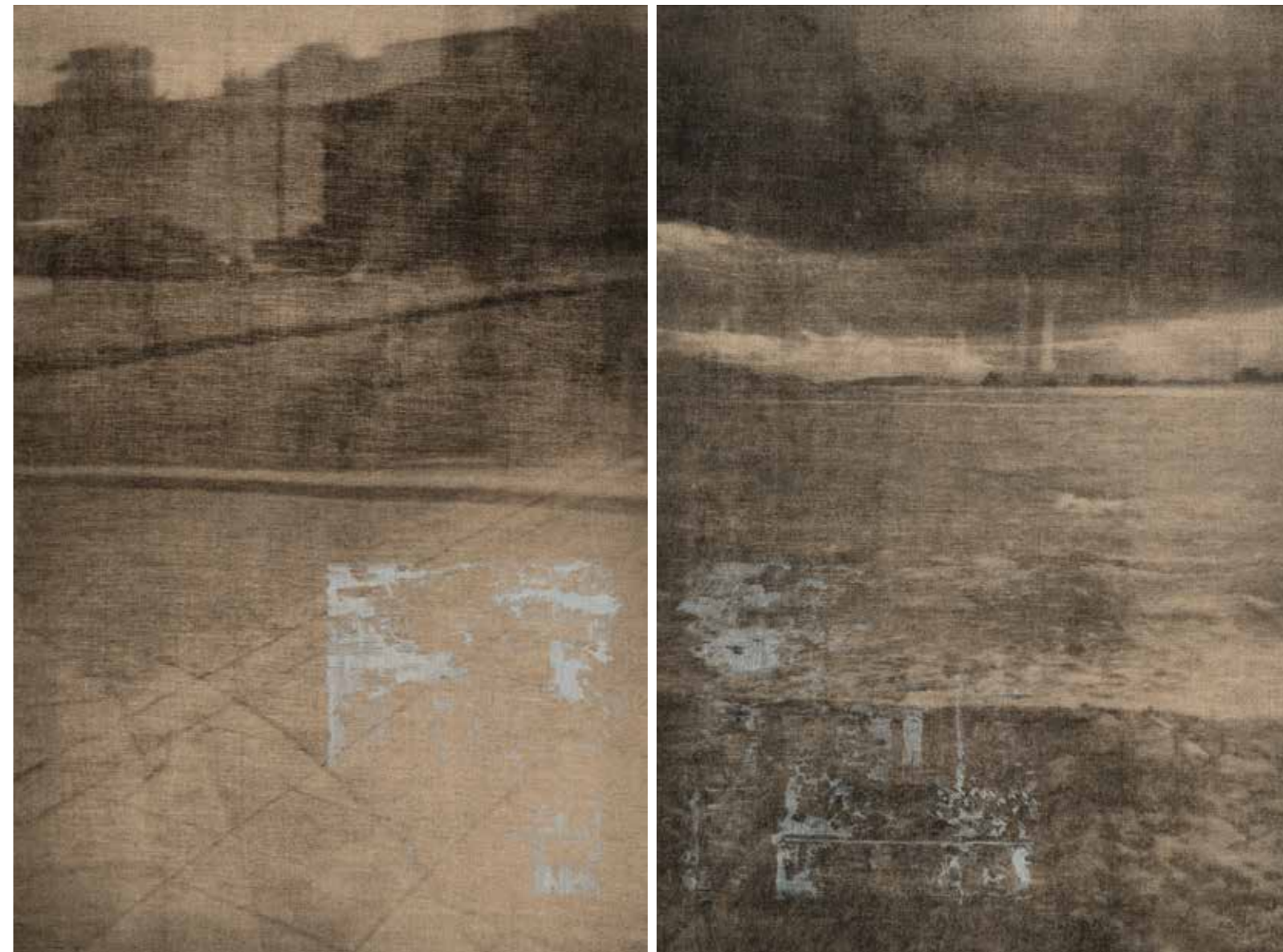
Εικ. 8. Αντώνης Στάβερης, *Αθήνα, νυχτερινό*, 2014.
Fig. 8. Antonis Staveris, *Athens, nocturnal*, 2014.

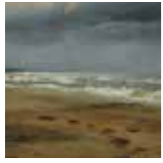
Εικ. 9. Ηλίας Παπαηλιάκης, *Η Πρωτοχρονιά του 2018 στην Αθήνα*, 2019.
Fig. 9. Ilias Papailiakis, *The New Year's Day of 2018 in Athens*, 2019.

Εικ. 10. Ζάφος Ξαγοράρης, *Αγάλματα και πλήθος*, 2012.
 Fig. 10. Zafos Xagoraris, *Sculptures and Crowd*, 2012.

Εικ. 11. Ειρήνη Ευσταθίου, *Gate I*, 2017.
 Fig. 11. Eirene Efsthathiou, *Gate I*, 2017.

Οι «κύκλοι θέασης» που ακολουθούν σχετίζονται με την απεικόνιση του φυσικού τοπίου, το οποίο εμπνέει, αποκαλύπτεται και ερμηνεύεται αδιάκοπα στην ελληνική ζωγραφική. Η θάλασσα και το ύπαιθρο πρωταγωνιστούν καταρχάς στις απόπειρες κατάκτησης μιας δυτικότροπης έκφρασης στην αναπαράσταση κατά τον 19ο αιώνα, αλλά και έπειτα στις αναζητήσεις της ελληνικής ταυτότητας μέσω της πρωτοπορίας και του μοντερνισμού, και στους πειραματισμούς της σύγχρονης εικαστικής γραφής. Σε έναν πρώτο «κύκλο θέασης», οι *Βάρκες στην αμμουδιά* (1872-1874· εικ. 12) διακρίνονται χάρη στο ιδιότυπο λυρικό και εκφραστικό ιδίωμα του Ιωάννη Αλταμούρα και εκπέμπουν τα διδάγματα και την ατμόσφαιρα των χρωμάτων της βόρειας ευρωπαϊκής ζωγραφικής μέσα στην οποία γαλουχήθηκε ο ζωγράφος. Το έργο έρχεται σε αντίστιξη αρχικά με το *Τοπίο* (1917-1920· εικ. 13) του Κωνσταντίνου Μαλέα, που χάρη σε ιμπρεσιονιστικά και μετα-ιμπρεσιονιστικά χαρακτηριστικά – όπως το παχύ ανάγλυφο χρώμα, το έντονο περίγραμμα και η σχηματοποιημένη απόδοση των επιφανειών – αποκτά μοντερνιστικές συμβολικές προεκτάσεις. Έπειτα με το απτά ανάγλυφο και αφαιρετικά αποδιδόμενο – σαν φευγαλέα ανάμνηση – παράκτιο *Αιτωλικό* (2013· εικ. 14) του Θανάση Μακρή· αλλά και με τη ρεαλιστική και δεξιοτεχνική ως προς τη λεπτομέρεια περιγραφικότητα που χαρακτηρίζει το έργο του Γιώργου Βαρλάμου *Ορεινό τοπίο* (1959· εικ. 15). Το πέρασμα προς μια ανάγνωση της τοπιογραφίας με εννοιολογικά χαρακτηριστικά προσφέρεται μέσα από το έργο *Composition of a Landscape #2* (1984· εικ. 16) του Βαλέριου Καλούτση. Ο καλλιτέχνης φωτογραφίζει τοπία της Κρήτης και της Νότιας Γαλλίας και εμπνέεται από αυτά για τη δημιουργία καινούργιων σύνθετων τοπιογραφιών, που ανήκουν ταυτόχρονα στο πραγματικό και το φανταστικό. Για τη δημιουργία του τοπίου με τους απόκρημνους μνημειακούς βράχους και τη χαμηλή βλάστηση, ο Καλούτσης οικειοποιείται αρχικά τις φωτογραφικές εικόνες, τις επανασυνθέτει με κολάζ και επεμβαίνει με μολύβι και χρώματα. Το αποτέλεσμα μοιάζει τόσο ρεαλιστικό όσο και «απόκοσμο», καθώς είναι έντονη η αίσθηση της «ερημοποίησης», σαν ένα πρώιμο σχόλιο για τη βίαιη επέμβαση του ανθρώπου στη φύση και τις οικολογικές ανησυχίες της σύγχρονης πραγματικότητας.

Τhe “cycles of viewing” that follow revolve around the depiction of natural landscape, which has always been inviting Greek artists to reveal and interpret it. The sea and open air perform centre stage in the 19th century attempts of Greek painters to conquer a westward-looking way of expression, but also afterwards, in the searches for a Greek identity through avant-garde and modernism, and in the experimentations for a contemporary style. In a first “cycle of viewing”, the work *Boats on the Beach* (1872-1874; fig. 12) stands out thanks to the special lyrical and expressive idiom of Ioannis Altamouras, which echoes the teachings and the colour atmosphere of Northern European painting to which the painter had been exposed. This painting is juxtaposed, first, to the *Landscape* (1917-1920; fig. 13) by Konstantinos Maleas which, because of impressionist and post-impressionist elements—such as the impasto technique, the bold outline and the stylization of surfaces—takes on modernist symbolic extensions. There follow coastal *Aetoliko* (2013; fig. 14) by Thanassis Makris, drawn with a relief quality and abstraction—revoking a fleeting memory; and *Mountain Landscape* (1959; fig. 15) by Giorgos Varlamos, with the realistic and artfully detailed descriptiveness that is characteristic of the painter’s work. The transition to a reading of landscape art in conceptual terms is made possible in the work *Composition of a Landscape #2* (1984; fig. 16) by Valerios Caloutsis. In it, the artist draws from Cretan and Southern French places to create new complex landscapes that are as much a thing of reality as one of imagination. In the creation of the landscape with the steep, monumental rocks and the low vegetation, Caloutsis initially works on photos that he appropriates, re-combining them through collage and writing on them with pencil and colours. The result is both realistic and “otherworldly”, with a strong sense of “desertification” that acts as an early comment on man’s violent intervention in nature and on today’s ecological concerns.

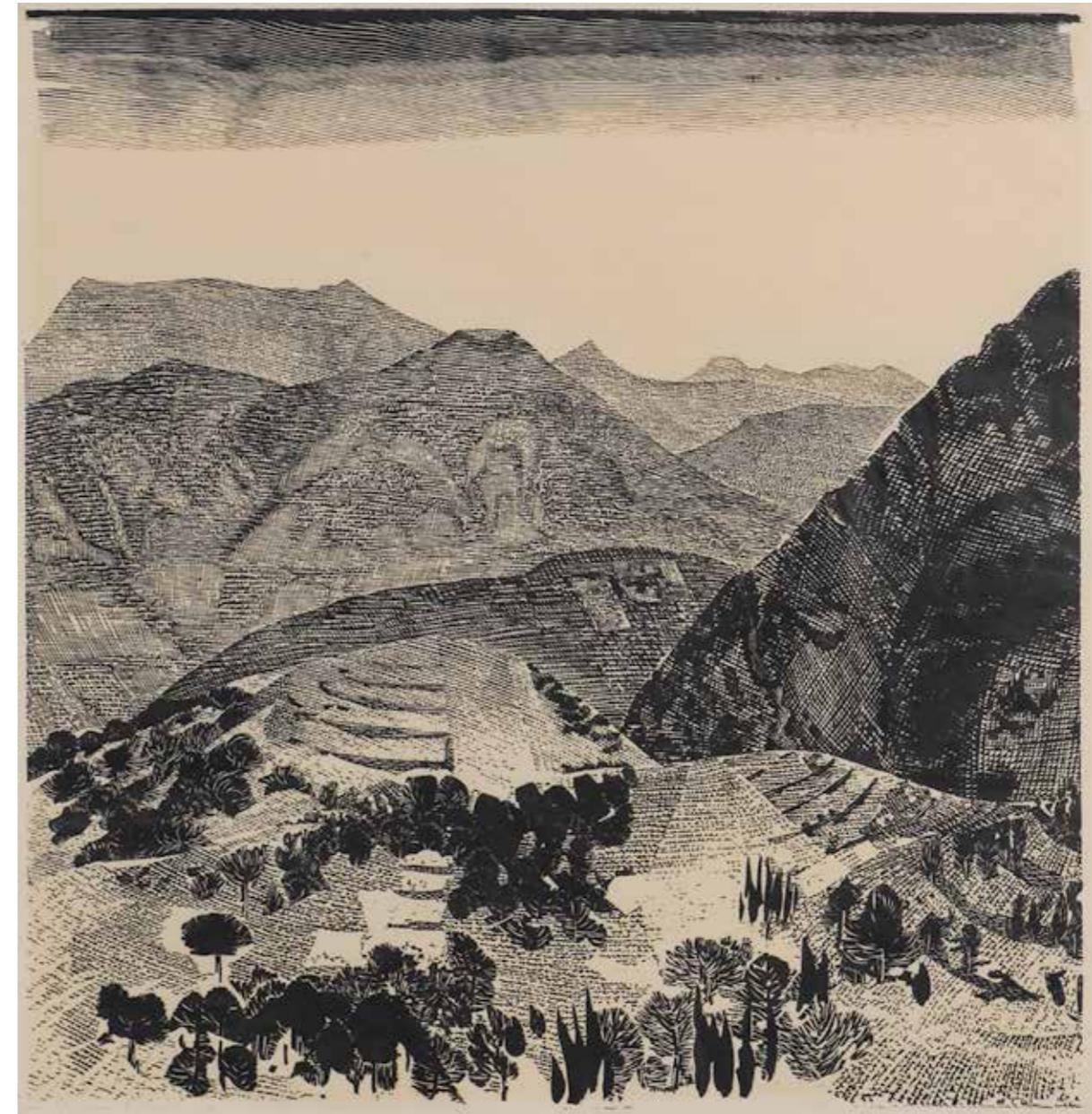
Εικ. 12. Ιωάννης Αλταμούρας, *Βάρκες στην αμμουδιά*, 1872-1874.
 Fig. 12. Ioannis Altamouras, *Boats on the Beach*, 1872-1874.

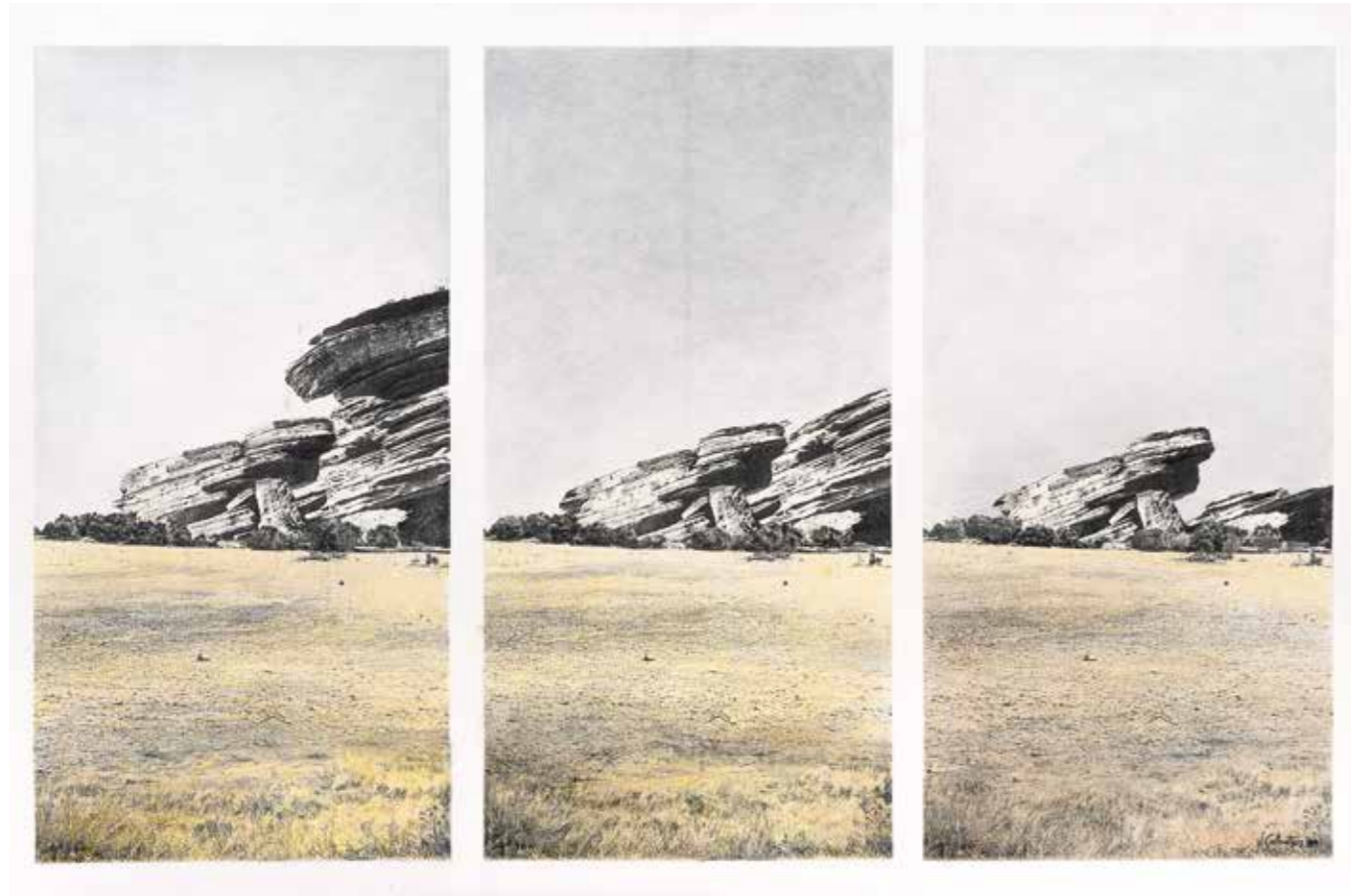
Εικ. 13. Κωνσταντίνος Μαλέας, *Τοπίο*, 1917-1920.
 Fig. 13. Konstantinos Maleas, *Landscape*, 1917-1920.

Εικ. 14. Θανάσης Μακρής, *Αιτωλικό*, 2013.
Fig. 14. Thanassis Makris, *Aetoliko*, 2013.

Εικ. 15. Γιώργος Βαρηλάμος, *Ορεινό τοπίο*, 1959.
Fig. 15. Giorgos Varlamos, *Mountain Landscape*, 1959.

Εικ. 16. Βαλιέριος Καλούτσος, *Composition of a Landscape #2*, 1984.
 Fig. 16. Valerios Caloutsis, *Composition of a Landscape #2*, 1984.

Η επανατοποθέτηση ως προς την ανάγνωση της φύσης με γνώμονα την ένταση και τους συσχετισμούς χρώματος και κίνησης, καθώς και την ερμηνεία του φωτός, χαρακτηρίζει τα έργα του δεύτερου «κύκλου θέασης» που αφιερώνεται στην αναπαράσταση του φυσικού τοπίου. Εδώ, το *Τοπίο* (1922-1930· εικ. 17) του Δημήτριου Γαλάνη εμφανίζει τις αρχικές επιρροές του ζωγράφου από τον Cézanne και το κίνημα του φωβισμού, καθώς η ένταση των χρωμάτων και η συντονισμένη παλμική κίνηση όλων των αντικειμένων δίνουν την αίσθηση μιας ατμοσφαιρικής και τονωτικής αύρας κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής μέρας. Στη *Μονεμβασία* (1924-1928· εικ. 18) του Κωνσταντίνου Μαλέα, οι φόρμες αποδίδονται με χρώματα πλακάτα και «μονοδομικά», ενώ το στοιχείο της φωτεινότητας μεταφέρει άμεσα και ζωντανά την αίσθηση ενός ελληνικού τοπίου της υπαίθρου. Στο *Χωριό στη Λέσβο* (1924· εικ. 19), ο Σπύρος Παπαλουκάς συνενώνει χαρακτηριστικά της βυζαντινής εικονογραφίας – όπως η βράχυνση της προοπτικής και η ελαχιστοποίηση των όγκων – με την καθαρότητα της δομής και τις έντονες αντιρεαλιστικές αποχρώσεις των μοντερνιστικών επιρροών του. Και τα τρία έργα συναντώνται με τη φωτεινή και γεμάτη ρέον χρώμα υδατογραφία του Μιχάλη Μαδένη *Υδρα* (2014· εικ. 20) και με *Το πάρκο* (2023· εικ. 21) του Τζουλιάνο Καγκλή: ένα τοπίο στα όρια μεταξύ αναπαράστασης και αφαίρεσης, με δυναμική εξπρεσιονιστική χειρονομία στη διαμόρφωσή του, που προσκαλεί τον θεατή να ανακατασκευάσει την εικόνα από τα ίχνη της και να προσδιορίσει την αφήγηση μέσα από την προσωπική κατανόηση.

A new reading of nature guided by the intensity and the interrelation of colour and movement, as well as the interpretation of light, is the characteristic that underlines the artworks of the second “cycle of viewing” which addresses the representation of natural landscape. Here, the *Landscape* (1922-1930; fig. 17) by Dimitrios Galanis mirrors his initial influences from Cézanne and the Fauves in terms of the intensity of colour and the combined pulsating movement of all the objects, which suggest an atmospheric, invigorating breeze on a summer day. In *Monemvasia* (1924-1928; fig. 18) by Konstantinos Maleas, the forms appear in solid, plain colours, while of crucial importance is the intensity of light, directly and vividly conveying the feeling of the Greek rural landscape. *A Village on Lesvos* (1924; fig. 19) by Spyros Papaloukas fuses elements of Byzantine iconography—such as the frontal view and the extreme flattening—with the purity of structure and the intense unrealistic tones of his modernist influences. All three works appear in parallel with the bright and filled with fluid hues watercolour *Hydra* (2014; fig. 20) by Michalis Madenis and with *The Park* (2023; fig. 21) by Juliano Kaglis: a landscape on the border between representation and abstraction, and with a strong expressionist gesture in its formation which invites spectators to reconstruct the image from its traces and to freely decide on the narrative it involves.

Εικ. 17. Δημήτριος Γαλιάνης, *Τονίο*, 1922-1930.
Fig 17. Dimitrios Galanis, *Landscape*, 1922-1930.

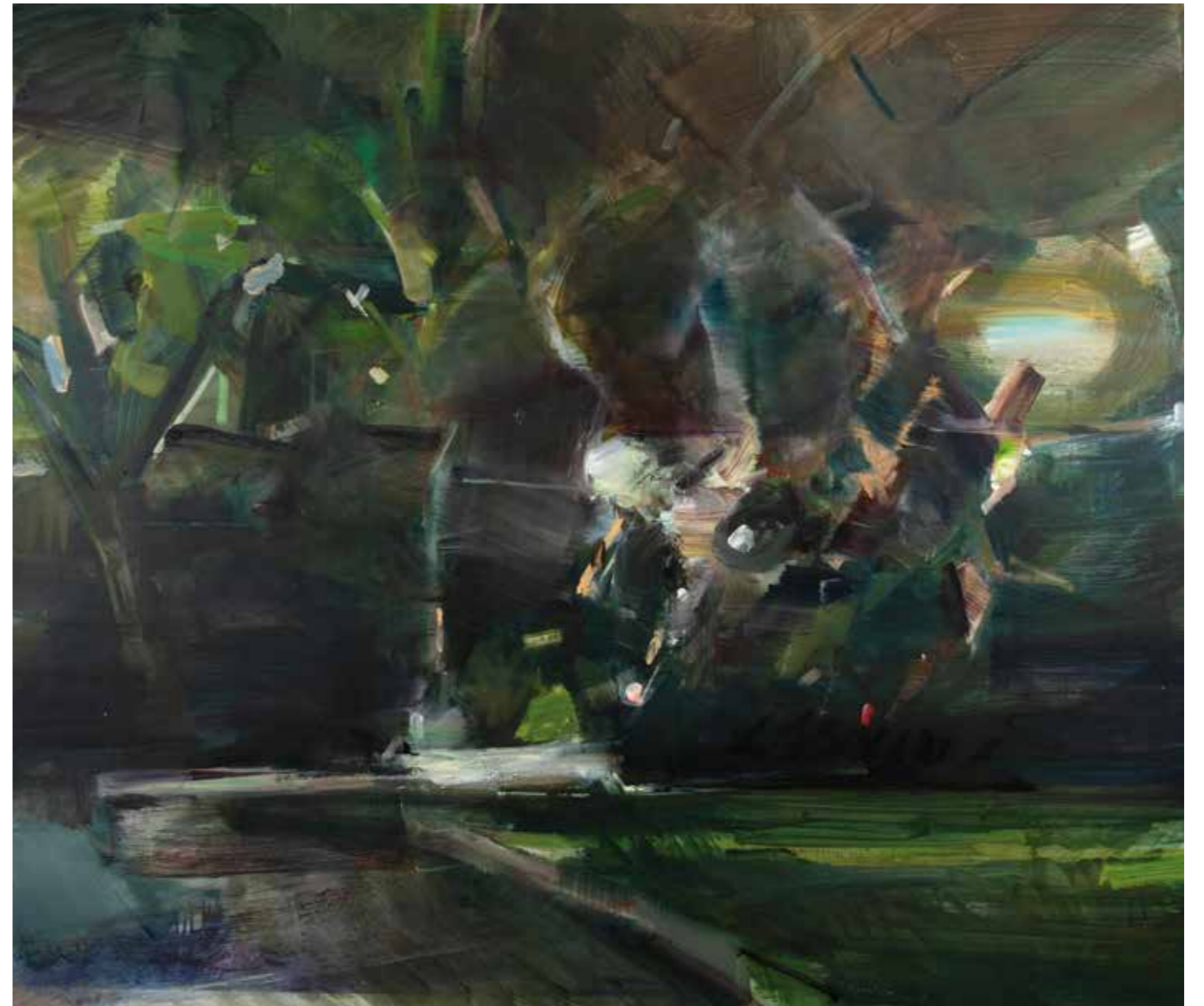
Εικ. 18. Κωνσταντίνος Μαλέας, *Μονεμβασιά*, 1924-1928.
 Fig. 18. Konstantinos Maleas, *Monemvasia*, 1924-1928.

Εικ. 19. Σπύρος Παπαλουκάς, *Χωριό στη Λέσβο*, 1924.
 Fig. 19. Spyros Papaloukas, *A Village on Lesbos*, 1924.

Εικ. 20. Μιχάλης Μαδένης, *Υδρα*, 2014.
Fig. 20. Michalis Madenis, *Hydra*, 2014.

Εικ. 21. Τζουλιάνο Καγκλής, *Το πάρκο*, 2023.
Fig. 21. Juliano Kaglis, *The Park*, 2023.

Στο τέλος της ενότητας, δύο σύγχρονα έργα τέχνης συνυπάρχουν επιχειρώντας με τη θεματική τους την ώσμωση φυσικού και αστικού τοπίου με ρεαλιστικούς και υπερ-ρεαλιστικούς όρους. Στο έργο του Δημήτρη Ανδρεαδάκη *Σύννεφα πάνω από την Αθήνα* (2001· εικ. 22), ο ζωγράφος υπαινίσσεται τον χώρο της πόλης, καθώς τον αποδίδει στο σκοτάδι· το ενδιαφέρον μεταφέρεται στη διαμόρφωση του ουρανού και στο φυσικό φαινόμενο των σύννεφων – μιας φευγαλέας στιγμής που μπορεί να χάνεται στον επιτακτικό ρυθμό της σύγχρονης πόλης. Σε παράλληλη θέαση, στο έργο *Slalom* (2022· εικ. 23) από την Ηώ Αγγελή, η φύση εισχωρεί εντός ενός πολυδομημένου χώρου, ο οποίος διατηρεί γνώριμα χαρακτηριστικά, ενώ ανοίγεται ταυτόχρονα σε άγνωστα φαντασιακά. Με τα όρια να ανατρέπονται, η ανάγνωση προσφέρεται ανεμπόδιστη, ανοικτή στην πραγματικότητα και τη φαντασία, δίχως καθιερωμένους κανόνες.

At the end of the section, two contemporary pieces co-exist in an attempt to achieve the osmosis of the natural and the urban landscapes, through their subject matter, in realistic terms and beyond. Dimitris Andreadakis's *Clouds over Athens* (2001; fig. 22) hints at the space of the city, shown in the dark; the focus shifts to the handling of the sky and clouds as a natural phenomenon—a fleeting moment likely to go unnoticed in the hustle and bustle of a modern metropolis. In parallel viewing, *Slalom* (2022; fig. 23) by Io Angeli has nature invading a heavily built space with familiar characteristics, opening at the same time to unknown imaginary ones. With the boundaries upended, the reading becomes unobstructed and vacant for both reality and imagination, outside established rules.

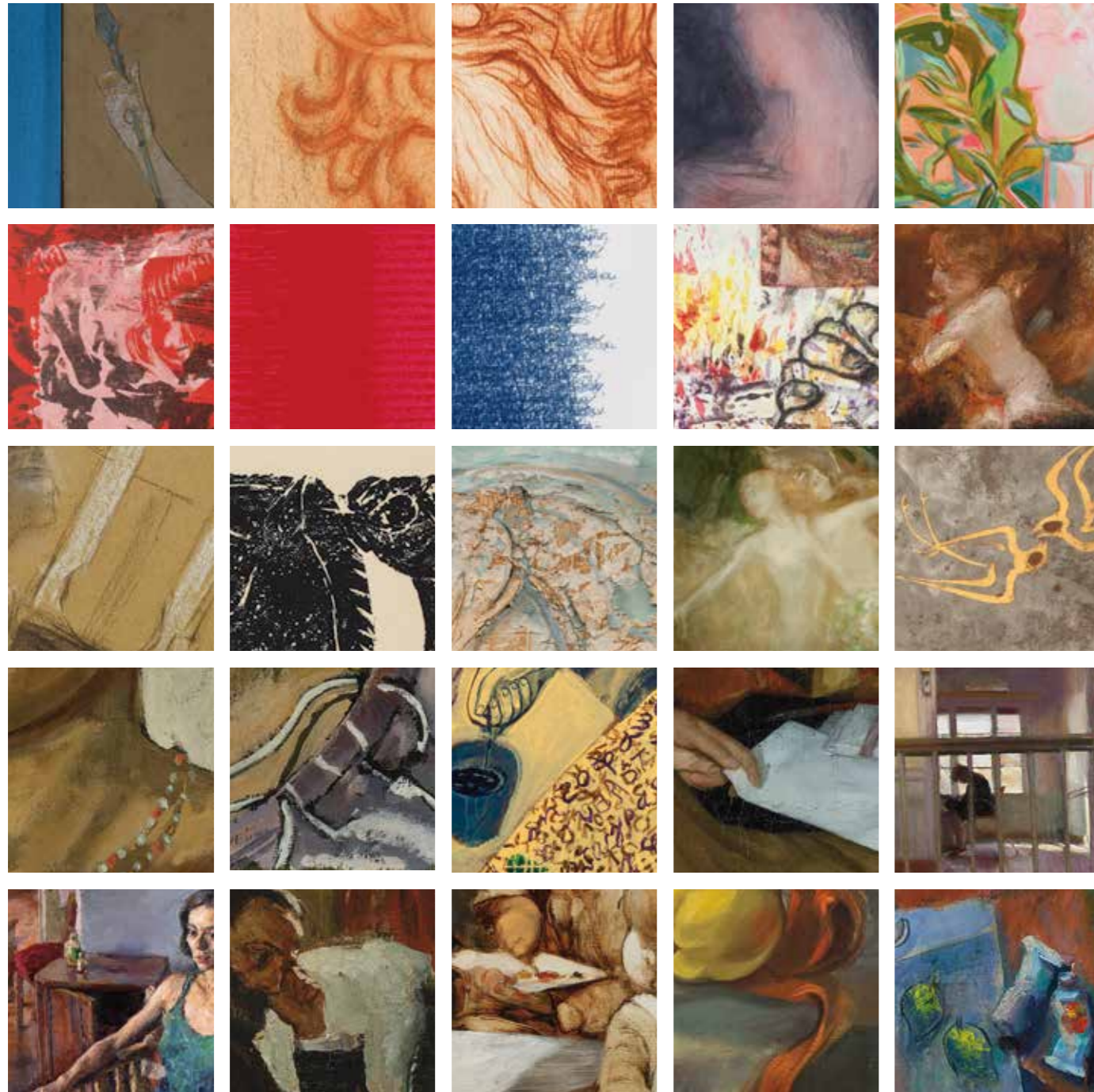

Εικ. 22. Δημήτρης Ανδρεαδάκης, *Σύννεφα πάνω από την Αθήνα*, 2001.
 Fig. 22. Dimitris Andreadakis, *Clouds over Athens*, 2001.

Εικ. 23. Ηώ Αγγελή, *Slalom*, 2022.
 Fig. 23. Io Angeli, *Slalom*, 2022.

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

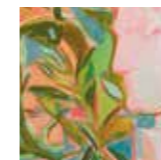
«Ο μύθος είναι ένας αιώνιος καθρέφτης εντός του οποίου βλέπουμε τον εαυτό μας».³ Καθώς διαβάζουμε τους μύθους – στις προσωποποιήσεις, τα μοτίβα και τις ιστορίες τους – αντιλαμβανόμαστε τη δυνατότητα που προσφέρουν στην κατανόηση της πραγματικής φύσης της ανθρωπότητας, τη διαχρονικότητα και την οικουμενικότητά τους. Οι μύθοι «εξηγούν» φαινόμενα και γεγονότα, από γενιά σε γενιά, προσφέρουν ερμηνείες πριν από τη γραπτή Ιστορία και την κατάκτηση της γνώσης με την επιστήμη. Με τη σκέψη αυτή, η δεύτερη ενότητα της έκθεσης διερευνά την ανάγκη του ανθρώπου να δημιουργεί μύθους και στη συνέχεια τη μεταγενέστερη, σύγχρονη καθημερινότητά του. Έτσι, μέσα από μια σειρά παράλληλης συνάντησης έργων τέχνης, επιχειρείται να αναδειχθούν η αρχετυπική αξία των συμβολισμών και η δυναμική του ρεαλισμού στην καθημερινή «ηθογραφία».

3. Bierlein, J. F. (1994), *Parallel Myths*, New York: Ballantine Books, σελ. xiii.

MYTHS AND PEOPLE

“Myth is an eternal mirror in which we see ourselves”;³ as we read the myths—their personifications, patterns and stories—we perceive their intertemporality and universality, but also the potential they proffer in our understanding of the real nature of humanity. Myths “explain” phenomena and facts, from one generation to another, presenting us with interpretations that are older than written history and the scientific conquering of knowledge. In this regard, the second section of the exhibition explores the human urge to create myths and then everydayness. Through instances of artworks presented in parallel, the endeavour lies in emphasizing the archetypic value of symbolisms and the dynamics of realism in everyday genre painting.

3. Bierlein, J. F. (1994), *Parallel Myths*, New York: Ballantine Books, p. xiii.

Η ελληνική αρχαιότητα και μυθολογία έχουν αποτελέσει θεμέλιο λίθο για τη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας των Νεοελλήνων τον 19ο αιώνα, αλλά και σημείο αναφοράς ως προς την υιοθέτηση ιδεών και αξιών μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Στην τέχνη, η μυθολογία αποτελεί μήτρα έμπνευσης σε έργα που επιζητούν την επανεκτίμηση του αρχαίου κόσμου και την αναβίωση του μύθου, επενδύοντας κάθε φορά σε διαφορετικές ερμηνείες που αποκτούν πολλές φορές αλληγορικές και συμβολικές προεκτάσεις. Στον πρώτο «κύκλο θέασης» αυτής της ενότητας περιλαμβάνεται η εμβληματική *Παλλάδα Αθηνά* (1887· εικ. 24) του Νικόλαου Γύζη, έργο το οποίο εναρμονίζεται με τις αναζητήσεις της εποχής του, φυσικά μέσα και από τη συμβολική και λειτουργική αξία του ως σχέδιου για το λάβαρο του Πανεπιστημίου Αθηνών. Με εμφανείς επιρροές από το Jugendstil της Βιέννης, αλλά και στο πλαίσιο του νεοκλασικισμού, το λάβαρο απεικονίζει τη θεά Αθηνά, έχοντας στόχο να φέρει συνειρμικά στο προσκήνιο τις αρετές και τις ιδέες που η ίδια εκπροσωπεί ως σύμβολο σοφίας.

Η διερεύνηση εικονογραφικών τύπων από τον αρχαίο κόσμο αναδεικνύεται στα έργα *Ιπτάμενη Νίκη* (1928· εικ. 25) και *Αρχαϊκό* (1926· εικ. 26) του Μιχαήλ Αξελού. Στις μελέτες αυτές, που αποτελούν δοκιμές για μεταγενέστερες σχεδιαστικές και χαρακτηριστικές δημιουργίες του, ο ζωγράφος αποτυπώνει θέματα από την αρχαία ελληνική γλυπτική και αρχιτεκτονική του 5ου και του 4ου αιώνα π.Χ., αξιοποιώντας πλήρως τα χαρακτηριστικά και τις αρχές της κλασικής αισθητικής.

Στο ίδιο πλαίσιο θέασης, οι αφαιρετικές μορφές της θεότητας της γονιμότητας *Βαυβώς*, της πρωτιέρας του μαντείου των Δελφών *Πυθίας* και της νύμφης του θεού Διονύσου *Βακχίδος* (2022· εικ. 27) από τη Βάνα Ξένου συνομιλούν με τα ιστορικά έργα της Συλλογής που σχετίζονται με τον αρχαίο κόσμο, εμβαθύνοντας στις έννοιες του παρελθόντος και της ιστορικής συνέχειας των συμβόλων μέσα από τη σύγχρονη εικαστική γραφή. Με γνώμονα την κατανόηση της ύπαρξης και τη βαθύτερη γνώση του εαυτού, η καλλιτέχνιδα απεικονίζει αυτές τις αρχετυπικές γυναικείες μορφές, οι οποίες στη σύγχρονη εκδοχή τους φέρνουν στο προσκήνιο των αναζητήσεων θέματα γυναικείας υπόστασης, ταυτότητας και κοινωνικής θέσης.

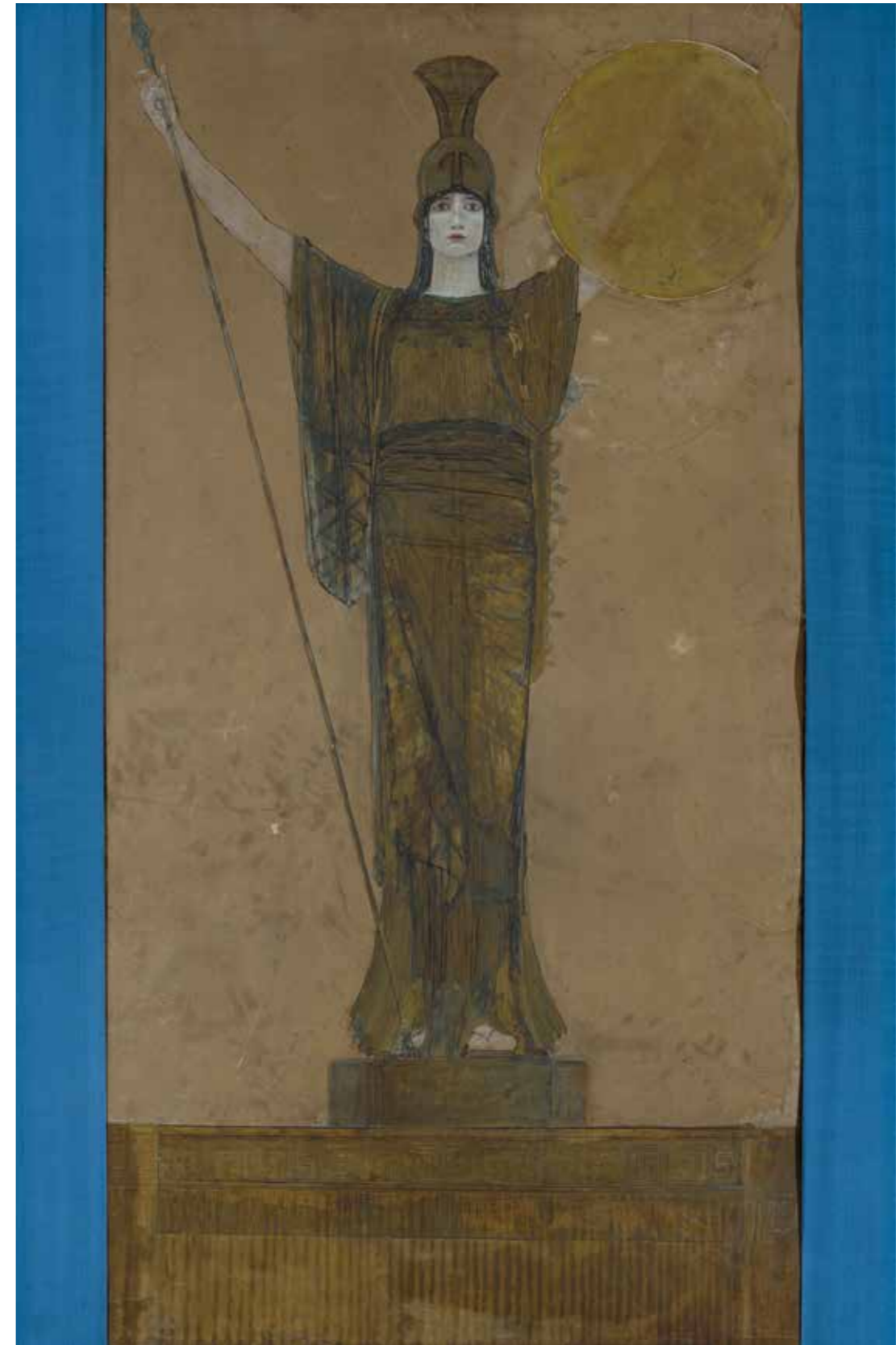
Συνακόλουθα, στο έργο *A Classic Profile* (2022· εικ. 28) της Έμι Αβόρα, η εικόνα μιας αγαλάτινης προτομής, ως αναφορά στην ελληνική κληρονομιά και ως ανάμνηση της καταγωγής της καλλιτέχνηδας, συνυπάρχει με την πραγματικότητα της καθημερινότητάς της σε ένα εξωτικό τοπίο. Στον πίνακα, στον οποίο κυριαρχεί ο διάλογος με τις πρώιμες αρχές του μοντερνισμού ως προς την προσέγγιση του χρώματος και της φωτεινότητας, η Αβόρα επαναπροσδιορίζει έννοιες όπως ο «τόπος» και η «ταυτότητα», καθώς σύγχρονη πραγματικότητα και μυθολογία συγκλίνουν απρόσμενα μέσα από συναντήσεις φαινομενικά ετερόκλητων αντικειμένων και συμβόλων.

Greek antiquity and mythology have been the cornerstones upon which the national identity of modern Greece was built during the establishment of a Greek state in the 19th century, but also a point of reference for ideas and values that remain timely until today. In art, mythology became the womb from which inspiration dawned on works that necessitated a re-evaluation of the ancient cosmos and the revival of myth, investing in different interpretations that at times beget allegorical and symbolic extensions. Thus, in the first “cycle of viewing” of this section one can find *Pallas Athena* (1887; fig. 24) by Nikolaos Gyzis, a piece attuned to the artistic quests of its time through its symbolic and functional value as a design for the flag of the University of Athens. With clear influences from the Viennese Jugendstil and in the framework of Neoclassicism, the flag features goddess Athena, with the obvious intent to evoke the virtues and values which the deity stood for as a symbol of wisdom. The exploration of iconographic types passed down from antiquity is prominent in the works *Flying Nike* (1928; fig. 25) and *Archaic* (1926; fig. 26) by Michael Axelos. In these representations, that form studies for his forthcoming drawings and prints, the painter depicts thematic repertoire images from the ancient Greek sculpture and architecture of the 5th and the 4th centuries BC., by drawing on the characteristics and the values of classical aesthetics.

In the same “cycle”, the abstract figures of the goddess of fertility *Baubo*, the high priestess at the Oracle of Delphi *Pythia* and the nymph of god Dionysus *Vakhis* (2022; fig. 27) by Vana Xenou converse with historical pieces from the Collection that relate to the ancient world. Here, contemporary style allows for an exploration into concepts of the past and the intertemporal continuity of symbols. Striving to understand life and to acquire a deeper knowledge of the self, the artist depicts these archetypical female figures who, in their modern version, call attention to issues of femininity, identity and social standing.

Consequently, in the piece *A Classic Profile* (2022; fig. 28) by Emi Avora, the image of a bust sculpture, as a reference to Greek heritage and a recollection of her descent, co-exists with the reality of her everydayness in an exotic background.

In the painting, where the dialogue with early principles of modernism is evident in the approach to colour and brightness, Avora redefines concepts such as “place” and “identity”, having contemporary reality and mythology converge unexpectedly through the meeting of apparently incongruous objects and symbols.

Εικ. 24. Νικόλαος Γύζης, Παιλλάς Αθηνά (σχέδιο για το λάβαρο του Πανεπιστημίου Αθηνών), 1887.
Fig. 24. Nikolaos Gyzis, Pallas Athena (design for the flag of the University of Athens), 1887.

Εικ. 25. Μιχαήλ Αξελός, *Πτάμενη Νίκη*, 1928.
 Fig. 25. Michael Axelos, *Flying Nike*, 1928.

Εικ. 26. Μιχαήλ Αξελός, *Αρχαϊκό*, 1926.
 Fig. 26. Michael Axelos, *Archaic*, 1926.

Εικ. 27. Βάνα Ξένου, *Baubó, Pythía, Vakhís*, 2022.
Fig. 27. Vana Xenou, *Baubo, Pythia, Vakhis*, 2022.

Εικ. 28. Έμι Αβόρα, *A Classic Profile*, 2022.
Fig. 28. Emi Avora, *A Classic Profile*, 2022.

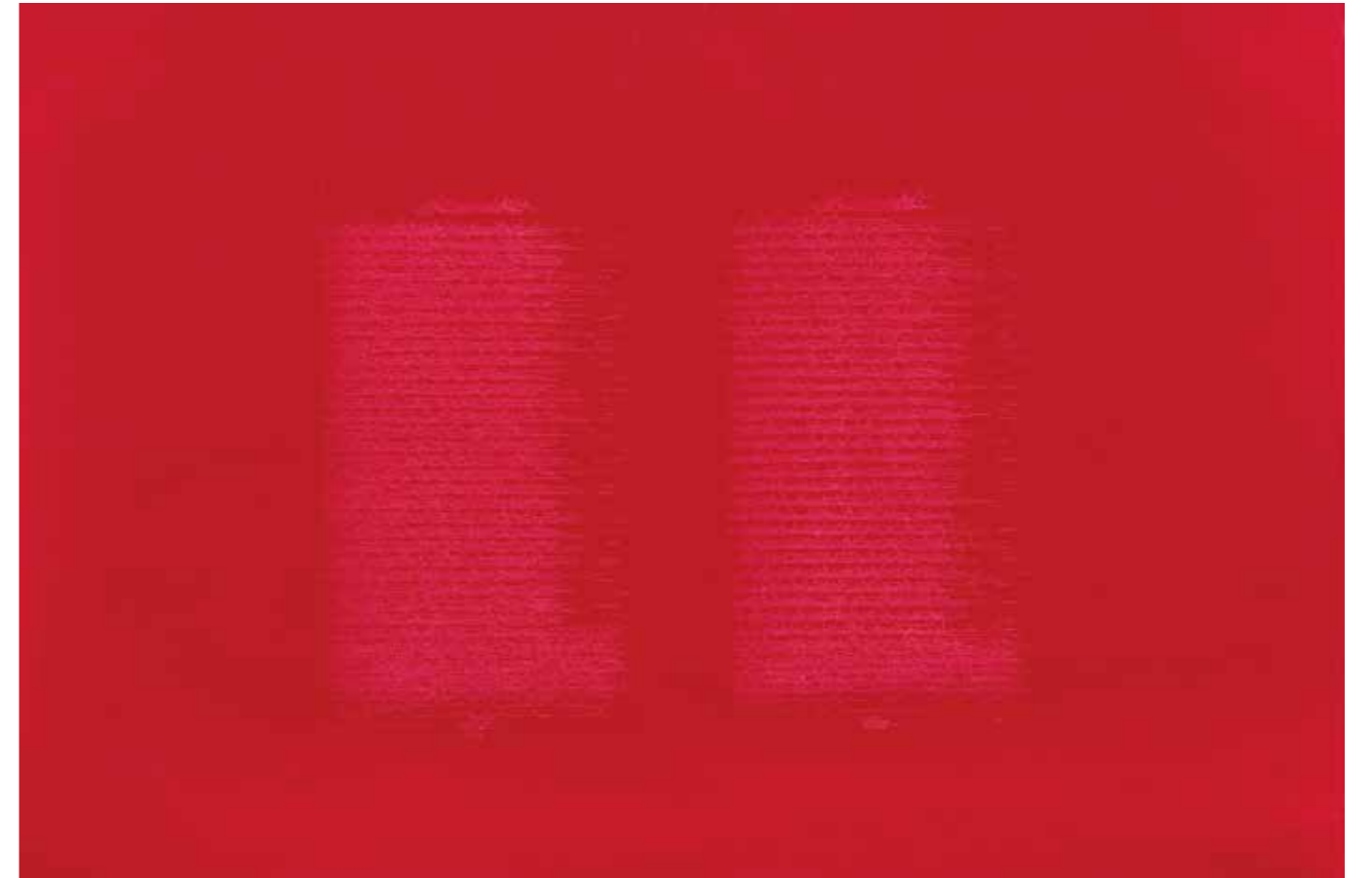

Σ τον επόμενο «κύκλο θέασης» εντάσσονται έργα τέχνης στα οποία αναδεικνύεται η σύνδεση της εικαστικής γραφής με την ποιητική, ενώ κοινό σημείο αναφοράς είναι η αρχαία ελληνική κληρονομιά. Το *Παλίμψηστο ολόκαυστο* (1992· εικ. 29) αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της δουλειάς του Γιώργου Λαζόγκα τόσο ως προς την τεχνική και την ιδέα της διαμόρφωσης του παλίμψηστου – της ιστορικής διαστρωμάτωσης χρόνου και χώρου – όσο και ως προς την αναφορά στην αρχαιότητα με την αξιοποίηση σπαραγμάτων καλλιτεχνικής γραφής – γλυπτικής και αγγειογραφίας – από το παρελθόν. Στα έργα της Νίνας Παπακωνσταντίνου *Ομήρου Ιλιάδα (ραψωδία χ)* (2019· εικ. 30) και *Αριστοφάνη, Νεφέλαι* (2011· εικ. 31), η καλλιτέχνιδα διερευνά τη σχέση μεταξύ του κειμένου και της εικόνας του, μεταξύ της γραφής και του ίχνους αυτής. Από τη μεταγραφή του εκάστοτε κειμένου σε μια μοναδική επιφάνεια σχεδίου προκύπτει μια εικόνα διαφορετική ως προς την πυκνότητα και την υφή, ενώ το αρχαίο κείμενο αποκτά συμπυκνωμένη οπτική υπόσταση, μέσα από τη χειρωνακτική εργασία της δημιουργού. Με την ίδια πρόθεση αναφοράς στην ελληνική αρχαιότητα, όμως προς διαφορετική οπτική κατεύθυνση, ο Γιάννης Ψυχοπαίδης συνθέτει τα έργα από τη σειρά *Ηδονικός Ελπήνωρ* (2010· εικ. 32). Κάθε έργο αποτελεί το εικαστικό απότοκο του διαλόγου που ανοίγει με την ποίηση του Γιώργου Σεφέρη και ταυτόχρονα με την ομηρική *Οδύσσεια*, έτσι όπως επεισόδια των περιπετειών του Ελπήνωρα αποτυπώνονται στα ποιήματα του Έλληνα ποιητή.

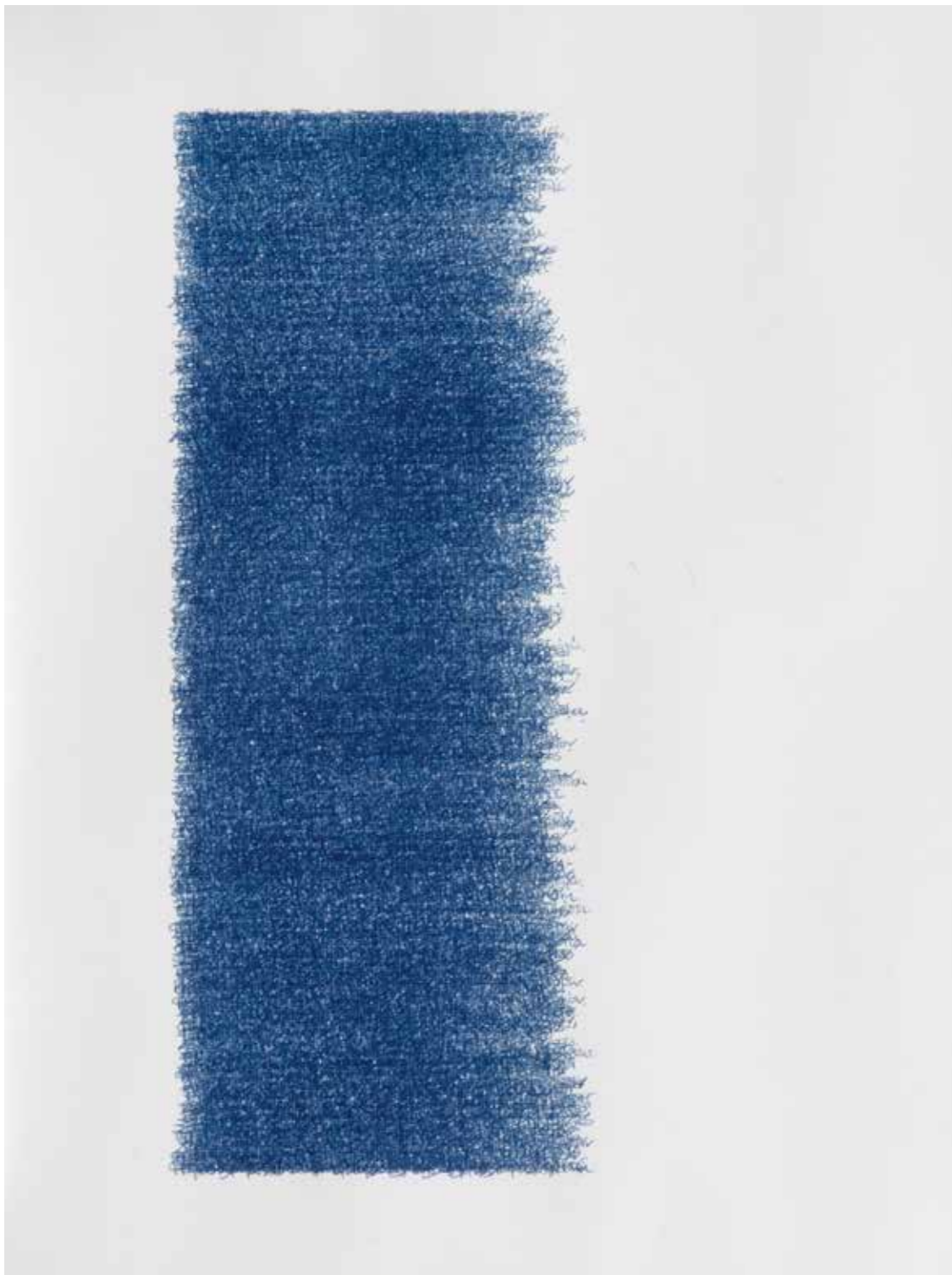
Ι n the next “cycle of viewing”, we find artworks where painting and poetry meet against the backdrop of ancient Greek heritage. *The Palimpsest Holocaust* (1992; fig. 29) is a characteristic sample of Yorgos Lazongas’s oeuvre, on the one hand because of its technique and the idea of creating a palimpsest—the historical layering of time and space—and on the other hand because of the reference it makes to antiquity with the utilization of shards of ancient art—sculpture and vase painting. In the works by Nina Papaconstantinou *Homer’s Iliad (rhapsody χ)* (2019; fig. 30) and *Aristophanes, The Clouds* (2011; fig. 31), the artist explores the connection between text and its image, between scripture and its traces. From the transcript of each text on a single design surface there emerges an unlike image in terms of density and texture, with the ancient text acquiring a thick visual presence, thanks to the manual toil of the painter. With the same intention of making reference to Greek antiquity, but a different visual orientation, Jannis Psychopedis composes the works in the *Sensual Elpenor* (2010; fig. 32) series. Each work is the artistic aftereffect of his simultaneous dialogue with George Seferis’s poetry and Homer’s *Odyssey*, as episodes from the adventures of Elpenor are distilled into the poems of the Greek novelist.

Εικ. 29. Γιώργος Λαζόγκας, *Παλίμψηστο ολόκαυσο*, 1992.
Fig. 29. Yorgos Lazongas, *Palimpsest Holocaust*, 1992.

Εικ. 30. Νίνα Παπακωνσταντίνου, *Ομήρου Ιλιάδα (ραψωδία x)*, 2019.
Fig. 30. Nina Papaconstantinou, *Homer's Iliad (rapsody x)*, 2019.

Εικ. 31. Νίνα Παπακωνσταντίνου, *Αριστοφάνη, Νεφέλαι*, 2011.
Fig. 31. Nina Papaconstantinou, *Aristophanes, The Clouds*, 2011.

Εικ. 32. Γιάννης Ψυχοπαίδης, από τη σειρά *Ηδονικός Ελπένωρ*, 2010.
Fig. 32. Jannis Psychopedis, from the *Sensual Elpenor* series, 2010.

Σύμβολα και αλληγορικές μορφές από τον αρχαίο κόσμο αναδεικνύονται σε έργα όπως το *Έρως και Κένταυρος* (1896-1898· εικ. 33) του Νικόλαου Γύζη, στο οποίο αναπαράγεται μια γνώριμη στους συμβολιστές ζωγράφους σκηνή, εκείνη του δυναμικού Κενταύρου που περιπαιζεται από τον Έρωτα, στο πλαίσιο της κλασικιστικής παράδοσης της εποχής του καλλιτέχνη. Αντίστοιχα, η αλληγορική μορφή της *Αρμονίας* (1893· εικ. 34) από τον ίδιο ζωγράφο αναπλάθεται μέσα από τους τύπους και τις σχηματοποιήσεις της αρχαίας ελληνικής αγγειογραφίας και αντανακλά τις ιδεαλιστικές τάσεις στο έργο του.

Σε παράλληλη θέαση με αυτά τα έργα βρίσκεται ο *Ιπέας* (1964-1966· εικ. 35) της Βάσως Κατράκη, ο οποίος αποτυπώνεται με λιτό σχεδιασμό, επιτηδευμένες βραχύνσεις, σχεδόν μονοδομικές διαμορφώσεις των όγκων και έντεχνη σχηματοποίηση. Πρόκειται για στοιχεία που συνδέουν μορφολογικά την απεικόνιση της έφιππης μορφής με τα κυκλαδικά ειδώλια και τη μελανόμορφη αγγειογραφία, ενώ παράλληλα εγείρουν τη μνήμη που διατρέχει την ελληνική παράδοση από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη λαϊκή καθημερινότητα. Ο ρόλος και οι συμβολισμοί του αλόγου ως αυτόνομης υπερήφανης μορφής και η συνύπαρξή του με τον άνθρωπο, από την εποχή της αρχαιότητας έως τη σύγχρονη Ιστορία και την καθημερινότητα, αναδεικνύεται σε σειρά έργων της Αλεξάνδρας Αθανασιάδη με θέμα το ηρωικό ζώο. Η εικόνα του *Αλόγου στο γαλάζιο* (2005-2017· εικ. 36) παραπέμπει σε αρχέγονες απεικονίσεις – όπως οι πρωτόγονες βραχογραφίες – και σε κλασικές αναπαραστάσεις – όπως αυτές στις αρχαίες ελληνικές ζωφόρους. Ταυτόχρονα, αντιπροσωπεύει τη σύγχρονη αντίληψη της εικαστικού ως προς τη διαχείριση της φθοράς μέσω της εκ νέου χρήσης των υλικών και της ανάγνωσης του περάσματος του χρόνου, με κύριο πρωταγωνιστή ένα διαχρονικό σύμβολο της ζωής.

Symbols and allegoric figures from the ancient world are given prominence in paintings such as *Eros and Centaur* (1896-1898; fig. 33) by Nikolaos Gyzis, which reproduces a—familiar to symbolist painters—scene of the robust Centaur being teased by Eros, in the context of the classicist tradition of the painter's era. Similarly, the allegoric figure of *Harmony* (1893; fig. 34) by the same artist is modelled after patterns found in ancient Greek vase painting and mirrors, reflecting the idealistic tendencies in his oeuvre.

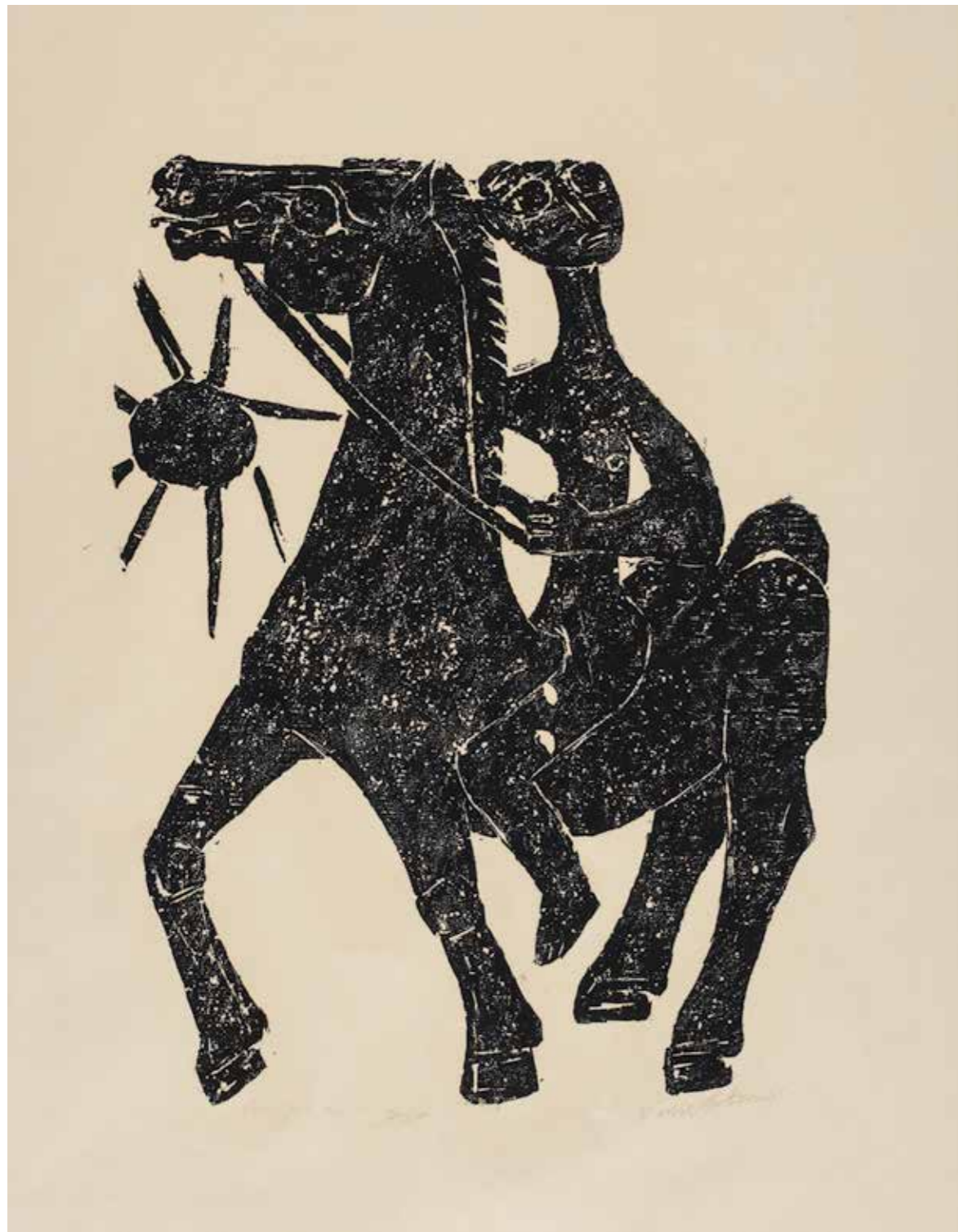
In parallel viewing with these works, another painting can be found: *Horseman* (1964-1966; fig. 35) by Vasso Katraki. The figure is portrayed in austere design, almost single-block volumes, a forced foreshortening and elongation of the bodies, and artful stylization. These elements link the equestrian image to Cycladic figurines and black-figure vase painting, revamping a perennial subject in Greek collective memory and tradition from antiquity to contemporary popular imagery. The role and symbolism of the horse as an autonomous proud figure and in its coexistence with humans, from antiquity to modern history and everydayness, is evident in a series of works by Alexandra Athanassiades themed around the heroic animal. The image of a *Horse in Blue* (2005-2017; fig. 36) brings to memory primordial depictions—like primitive petroglyphs—and classical representations—like those in ancient Greek friezes. At the same time, it speaks of the artist's perception of corrosion through the re-use of materials and the interpretation of the passage of time, putting a diachronic symbol of life in the place of the protagonist.

Εικ. 33. Νικόηλαος Γύζης, *Έρως και Κένταυρος*, 1896-1898.
 Fig. 33. Nikolaos Gyzis, *Eros and Centaur*, 1896-1898.

Εικ. 34. Νικόηλαος Γύζης, *Αρμονία*, 1893.
 Fig. 34. Nikolaos Gyzis, *Harmony*, 1893.

Εικ. 35. Βάσω Κατράκη, *Ιννέας*, 1964-1966.
Fig. 35. Vasso Katraki, *Horseman*, 1964-1966.

Εικ. 36. Αλεξάνδρα Αθανασσιάδη, *Άλογο στο γαλάζιο*, 2005-2017.
Fig. 36. Alexandra Athanassiades, *Horse in Blue*, 2005-2017.

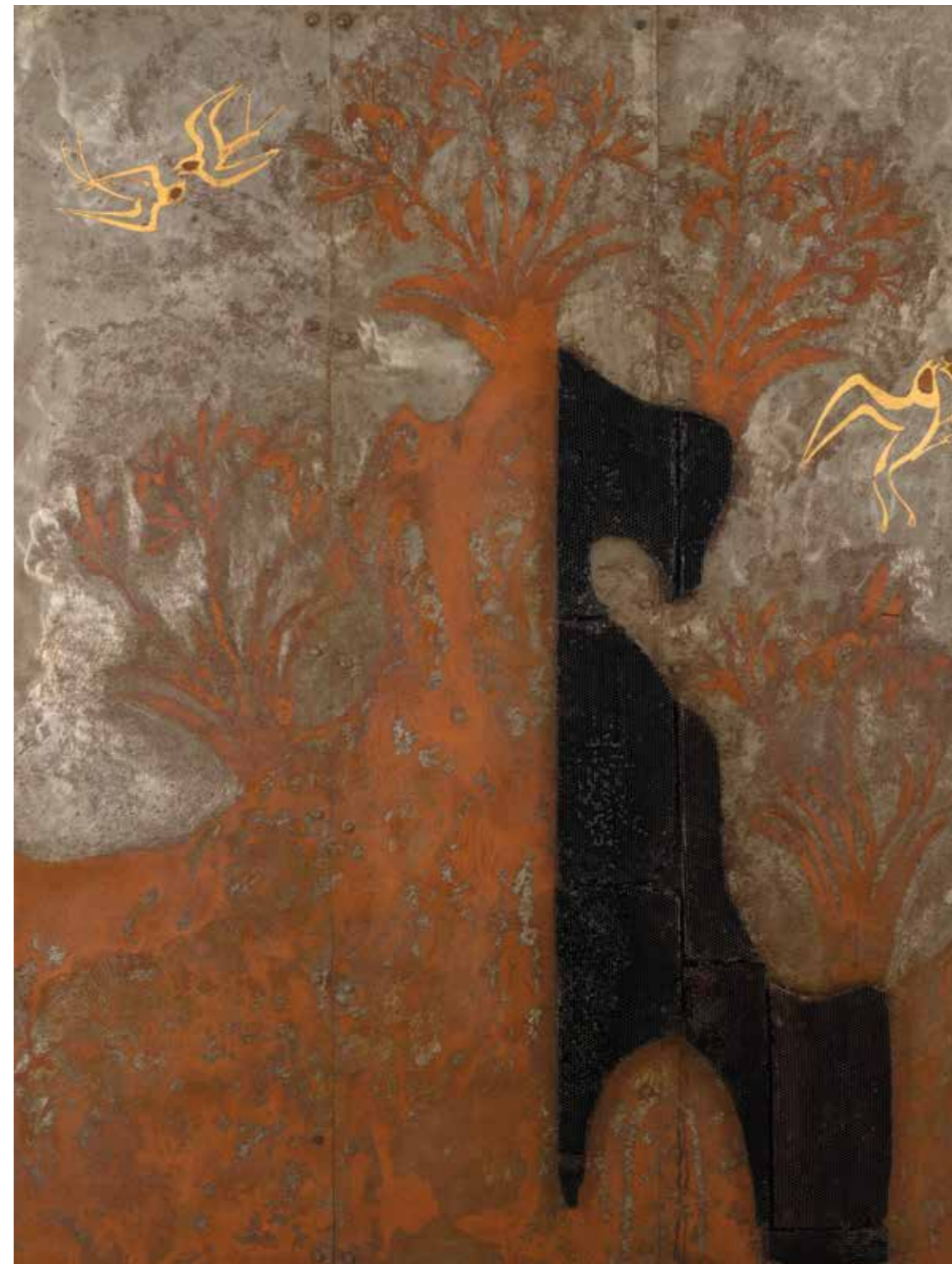

Ιδέες και σύμβολα που αντλούνται από την τέχνη της αρχαιότητας συγκεράζονται με εικόνες της φαντασίας, αποτυπώνονται με λυρικήτητα και αίσθημα ελευθερίας και μεταγγίζονται και στα επόμενα έργα τέχνης που συναντώνται σε παράλληλη θέαση. Πρόκειται για τον πίνακα *Ο ποιητής στην πηγή* (περ. 1875-1880· εικ. 37) του Νικόλαου Γύζη, στον οποίο μούσες, νύμφες και ερωτιδαίς συναντώνται σε έναν ονειρικό κόσμο· ο ιδεαλισμός της αρχαιότητας έρχεται σε γόνιμο διάλογο με τις πνευματικές αναζητήσεις του ζωγράφου, μεταμορφώνοντας τρόπον τινά τη μυθολογική αυτή σκηνή σε ένα μουσικό και ποιητικό όραμα. Δίπλα του, η σύνθεση *Σημεία μέσα στους χρόνους* (1981· εικ. 38) του Δημήτρη Αληθινού κάνει αναφορά στην αρχαία ελληνική τέχνη, ως μια σύγχρονη μνεία στη θηραϊκή τοιχογραφία της *Άνοιξης*. Το έργο αποτελεί παράλληλα χαρακτηριστικό παράδειγμα της γραφής του καλλιτέχνη ως προς τη μείξη υλικών στη σύνθεση της δημιουργίας και ως προς τα ζητήματα που απασχολούν διαχρονικά την καλλιτεχνική εργασία του αναφορικά με τη διασταύρωση και την οικουμενικότητα των πολιτισμών, καθώς και τη διαστρωμάτωση της Ιστορίας.

Ιδέες και σύμβολα emanating in ancient art mingle with imaginary pictures and are expressed with lyricism and a sense of freedom which are transfused to the next artworks offered for parallel viewing. These include the painting *The Poet at the Spring* (c. 1875-1880; fig. 37) by Nikolaos Gyzis, which brings together muses, nymphs and cupids in a dream world: the idealism of antiquity engages in a fruitful exchange with the painter's spiritual quests, somehow translating this mythological scene into a musical and poetic vision. Next to it, the composition *Points in Time* (1981; fig. 38) by Dimitris Alithinos makes direct reference to ancient Greek art, as a contemporary testimonial to the Theraic fresco of *Spring*. At the same time, the artwork is a characteristic example of the artist's style, which involves a commingling of materials in the synthesis of his creations and also in his thematic concerns that gravitate towards the crossing and universality of cultures, and the layering of history.

Εικ. 37. Νικόλαος Γύζης, *Ο ποιητής στην πηγή (Η έμπνευση του ποιητή)*, περ. 1875-1880.
Fig. 37. Nikolaos Gyzis, *The Poet at the Spring (The Inspiration of the Poet)*, c. 1875-1880.

Εικ. 38. Δημήτρης Αληθινός, *Σημεία μέσα στους χρόνους*, 1981.
Fig. 38. Dimitris Alithinos, *Points in Time*, 1981.

Η μετάβαση από την απεικόνιση μυθικών μορφών στην αναπαράσταση του απλού ανθρώπου πραγματοποιείται στον επόμενο «κύκλο θέασης», που αφορά ζωγραφικές «αφηγήσεις» γεγονότων της καθημερινότητας. Σε αυτόν εντάσσονται αναπαραστάσεις προσώπων, οι οποίες διακρίνονται για τη ρεαλιστική αποτύπωση της εξωτερικής μορφής και την ψυχογραφική ενδοσκόπηση του ατόμου, αφήνοντας εντονότερη έτσι την αίσθηση ότι η ιδιαίτερη προσωπικότητά του μας αποκαλύπτεται.

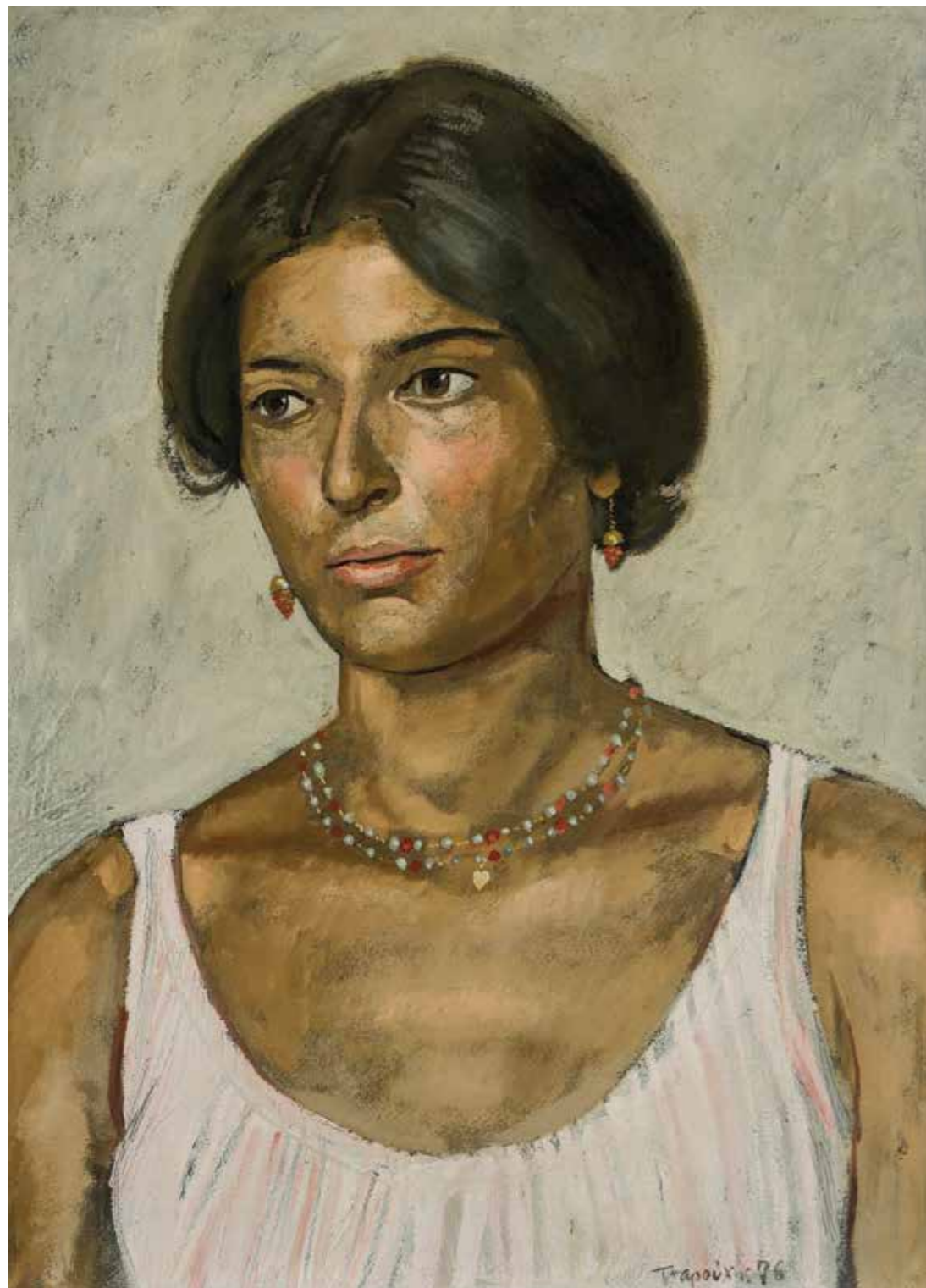
Στα έργα του Γιάννη Τσαρούχη *Προσωπογραφία της Δέσποινας με κολιέ και σκουλαρίκια* (1976· εικ. 39) και *Προσωπογραφία νεαρού Γάλλου από την Μπεζανσόν* (1976· εικ. 40) παρουσιάζονται δύο μορφές με ώριμο εικαστικό ύφος, στο οποίο διαφαίνονται οι καταβολές, οι επιρροές και οι κατακτήσεις της καλλιτεχνικής πορείας του ζωγράφου, με αναφορές στη βυζαντινή τέχνη, τη φιλοτέχνηση των πορτρέτων φαγιούμ, την αναγεννησιακή και τη μοντέρνα ζωγραφική. Η Δέσποινα αναγνωρίζεται ως εξαδέλφη του, αγαπητό και οικείο πρόσωπο που έχει υπάρξει το μοντέλο του καλλιτέχνη σε σειρά προσωπογραφιών. Και ο νεαρός Γάλλος, όμως, αποτελεί υπαρκτό πρόσωπο, μοντέλο από την παρισινή περίοδο του ζωγράφου. Το βλέμμα και η εκφραστικότητα των προσώπων ανοίγουν διάλογο ανάγνωσης του χαρακτήρα των μορφών – ως προς τη μελιχία και καρτερική προσωπικότητα της Δέσποινας και τον πιο «αυθάδη» κι έντονο χαρακτήρα του νεαρού Γάλλου.

Με την ίδια εμβάθυνση στην ψυχογραφική αναζήτηση, αλλά με εξπρεσιονιστική οξύτητα στον σχεδιασμό της μορφής, αποδίδει ο Τάσος Μαντζαβίνος τη μορφή του *Γραφέα* (2022· εικ. 41). Η προσωπογραφία, με το ιδιαίτερο βυζαντινότροπο ύφος της, χαρακτηρίζεται από συναισθηματική αμεσότητα και αποκτά συμβολική φόρτιση, καθώς εμπλουτίζεται με έντονα αφηγηματικά στοιχεία από βιώματα του ζωγράφου, συλλογικές μνήμες της ζωής στη θάλασσα και της πνευματικότητας της γραφής, καθώς και περιεχόμενο από λαϊκούς μύθους και παραδόσεις.

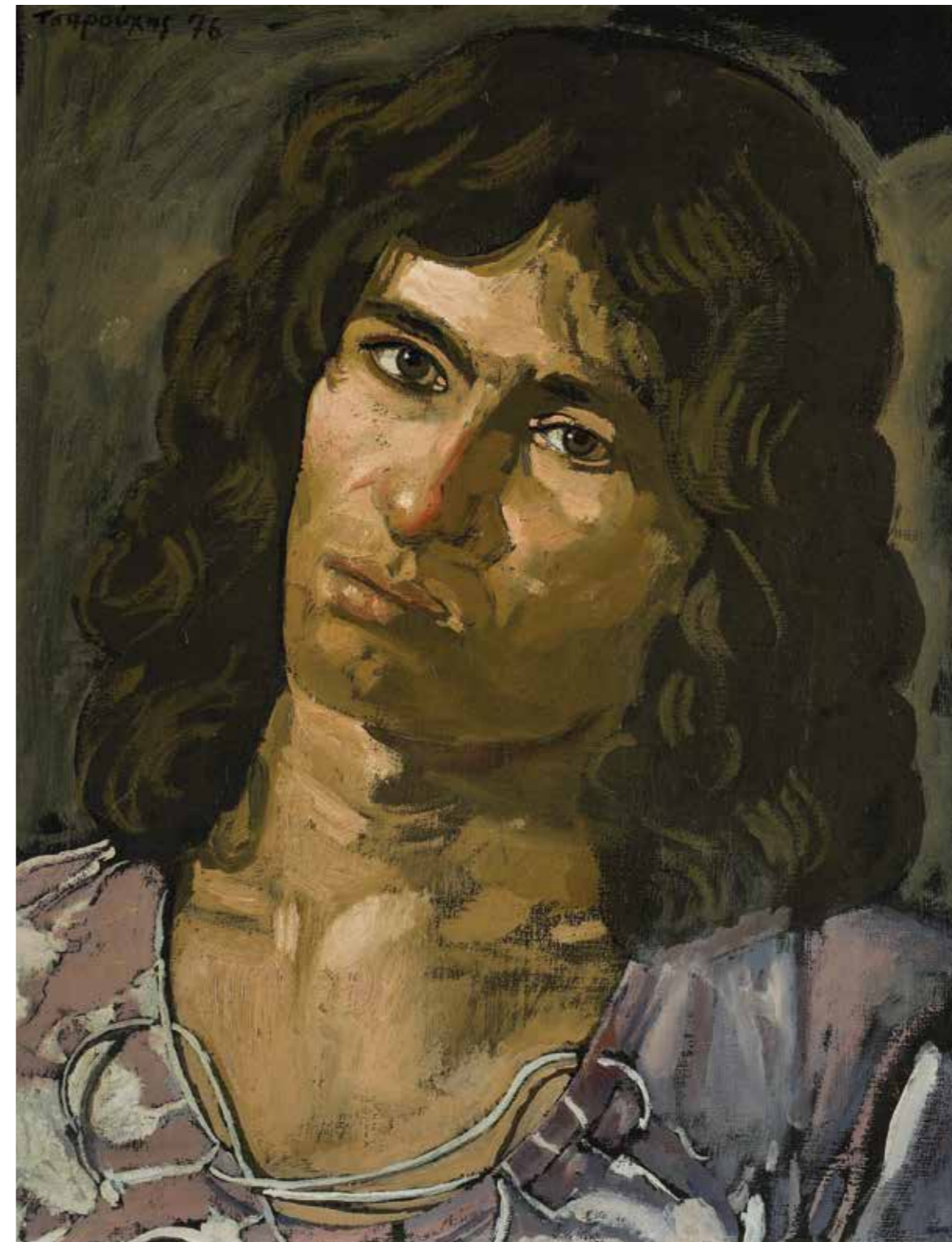
Τη μετάβαση από μυθικούς χαρακτήρες στον απλό άνθρωπο πραγματοποιεί ο επόμενος «κύκλος θέασης», που αφορά ζωγραφικές «αφηγήσεις» γεγονότων της καθημερινότητας. Σε αυτόν εντάσσονται αναπαραστάσεις προσώπων, οι οποίες διακρίνονται για τη ρεαλιστική αποτύπωση της εξωτερικής μορφής και την ψυχογραφική ενδοσκόπηση του ατόμου, αφήνοντας εντονότερη έτσι την αίσθηση ότι η ιδιαίτερη προσωπικότητά του μας αποκαλύπτεται.

Yannis Tsarouchis's *Portrait of Despina with Necklace and Earrings* (1976; fig. 39) and *Portrait of Young Frenchman from Besançon* (1976; fig. 40) are two examples of the artist's mature style, in which one can trace the origins, influences and conquests of his artistic path, with reference to Byzantine art, Fayum portraits, the painting of the Renaissance and modernism. The female figure, Despina, can be safely identified as the painter's cousin, a person dear and close to him and the sitter for a number of his other portraits. The young Frenchman was also a real person, repeatedly portrayed by the painter during his Parisian period. In both cases, the gaze and expressiveness of the faces provide the key to deciphering the subjects' characters, with Despina coming across as mellow and patient and the young Frenchman as more brash and assertive.

With the same opening to psychography, but an expressionistic twist in the drawing of the form, Tassos Mantzavinos renders the figure of the *Scribe* (2022; fig. 41). The portrait, made in the manner of Byzantine art, is distinct for its forwardness and symbolic tension, and incorporates strong narrative features from the painter's life, collective memories of life at sea, and the spirituality of writing, as well as content from popular myths and traditions.

Εικ. 39. Γιάννης Τσαρούχης, *Προσωπογραφία της Δέσποινας με κοιλίε και σκουλαρίκια*, 1976.
Fig. 39. Yannis Tsarouchis, *Portrait of Despina with Necklace and Earrings*, 1976.

Εικ. 40. Γιάννης Τσαρούχης, *Προσωπογραφία νεαρού Γάλλου από την Μπεζανσόν*, 1976.
Fig. 40. Yannis Tsarouchis, *Portrait of Young Frenchman from Besançon*, 1976.

Εικ. 41. Τάσος Μαντζαβίνος, *Γραφείας*, 2022.
Fig. 41. Tassos Mantzavinis, *Scribe*, 2022.

Στο επίκεντρο του «κύκλου θέασης» που ακολουθεί, τοποθετείται *Το γράμμα* (1867-1873· εικ. 42) του Ιωάννη Ζαχαρία, έργο στο οποίο διακρίνονται η ρεαλιστική απεικόνιση ενός απλού κοριτσιού και η διάθεση για λεπτομερή καταγραφή του οικείου περιβάλλοντός της. Η νεαρή κοπέλα προσεγγίζεται από τον ζωγράφο και ως προς τον ψυχισμό της, καθώς τα στοιχεία της εσωτερικότητας και της καρτερικής προσμονής αντανακλώνται στο βλέμμα και τον τρόπο που καταγράφονται οι φειδωλές κινήσεις και η γενικότερη στάση του σώματος. Το ηθογραφικό αυτό έργο, προερχόμενο από έναν ζωγράφο της Ακαδημίας του Μονάχου, πλαισιώνεται από δύο σύγχρονες εκδοχές ζωγραφικής εσωτερικού χώρου με μορφή. Αρχικά, από την *Επίσκεψη* (2014· εικ. 43) του Πώργου Ρόρρη, όπου τόσο η ανθρώπινη μορφή όσο και ο χώρος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάγνωση του έργου. Η γυναίκα, σε θέση αναμονής, καθορίζει τη συνολική ατμόσφαιρα της σύνθεσης. Παράλληλα, το άπλετο φως στο εσωτερικό του δωματίου δίνει την αίσθηση της ελεύθερης δημόσιας θέασής του, προσκαλώντας τον θεατή να το περιεργαστεί. Στο ίδιο πνεύμα και με παράλληλη σύνθεση – που αφορά την απεικόνιση μιας γυναικείας μορφής στο εργαστήριο του ζωγράφου – το έργο *Χωρίς τίτλο* (2021· εικ. 44) του Στέφανου Δασκαλάκη αντανακλά το ιδιαίτερο προσωπικό ύφος του δημιουργού του, το οποίο εξειδικεύεται στην αναπαραστατική ζωγραφική και το σύγχρονο ρεαλιστικό ιδίωμα, όπως διαμορφώνεται μέσα από τη θεματική της προσωπογραφίας και της διαρκούς παρατήρησης ενός εσωτερικού χώρου μέσα από παραλλαγές απεικόνισής του.

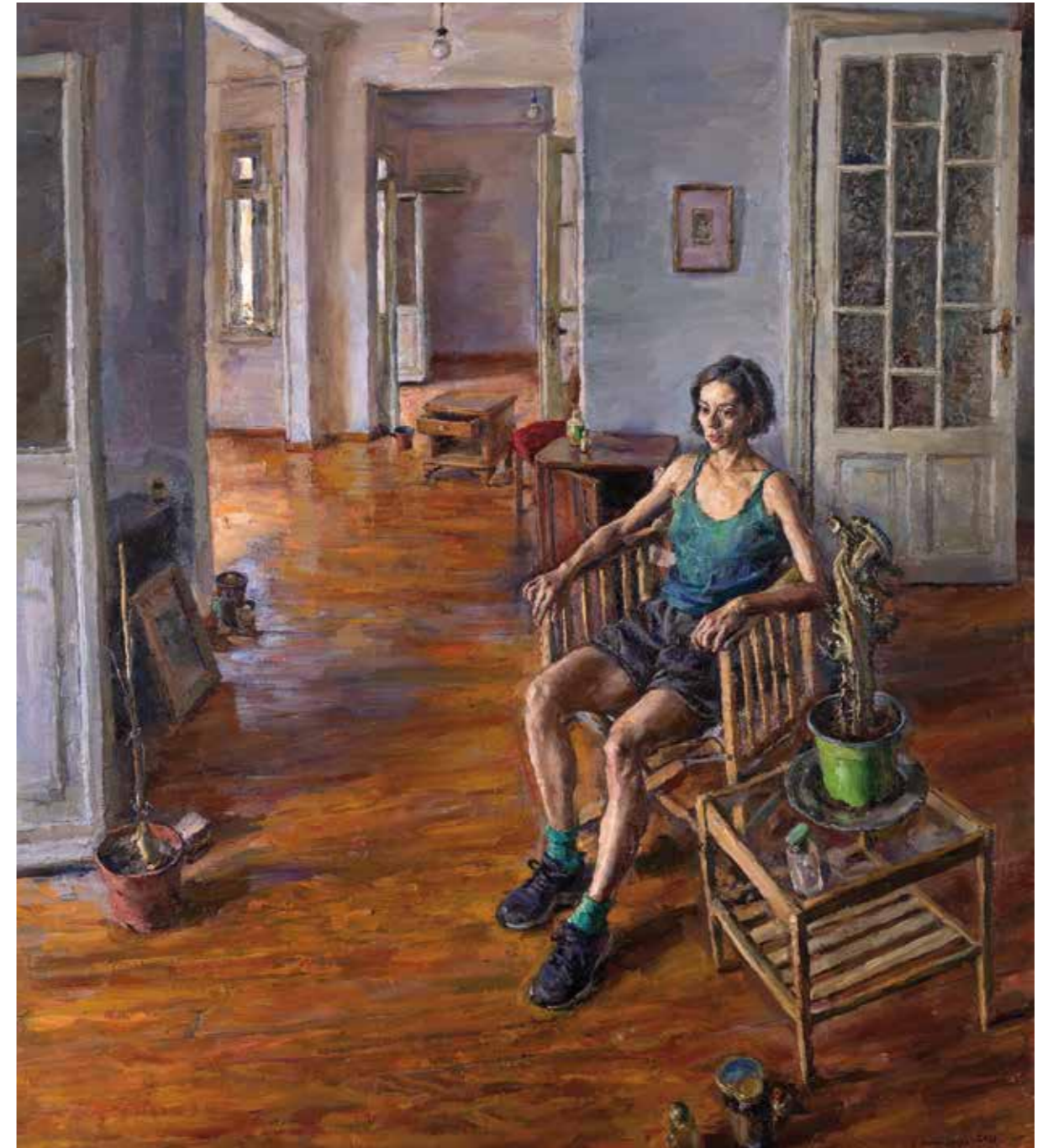
At the core of the “cycle of viewing” that follows, one finds *The Letter* (1867-1873; fig. 42) by Ioannis Zacharias, a piece in which the intent to describe in detail the girl’s domestic environment and to provide a lifelike portrayal is evident. At the same time, however, there is an attempt to capture the girl’s thoughts; her inner world and patient anticipation are reflected in her gaze, as well as in her restrained movements and overall posture. This piece of genre art, coming from a painter of the Munich Academy, borders with two other versions of interior painting containing a figure. *The Visit* (2014; fig. 43) by Giorgos Rorris, where both human figure and space play an important role. The woman, waiting patiently, defines the overall mood of the composition. At the same time, the well-lit interior imparts a feeling of openness to the public eye, intriguing the viewer into taking a closer look. In the same vein and in a parallel composition—that shows a female figure in the artist’s atelier—the painting *Untitled* (2021; fig. 44) by Stefanos Daskalakis attests to his distinct personal style and his devotion to descriptive painting and the contemporary realistic idiom through portraiture and the incessant observation of an interior via its many versions.

Εικ. 42. Ιωάννης Ζαχαρίας, *Το γράμμα*, 1867-1873.
Fig. 42. Ioannis Zacharias, *The Letter*, 1867-1873.

Εικ. 43. Γιώργος Ρόρρης, *Επίσκεψη*, 2014.
Fig. 43. Giorgos Rorris, *The Visit*, 2014.

Εικ. 44. Στέφανος Δασκαλάκης, *Χωρίς τίτλο*, 2021.
Fig. 44. Stefanos Daskalakis, *Untitled*, 2021.

Η ιδιαίτερη δυναμική των εσωτερικών χώρων ως προς το να εξιστορούν τη δράση των ανθρώπων που φιλοξενούν – ακόμα και μέσω της απουσίας τους – γίνεται φανερή και στον επόμενο «κύκλο θέασης» της συγκεκριμένης ενότητας. Στο έργο *Μοναξιά* (1907-1912· εικ. 45) της Θάλειας Φλωρά-Καραβία, η ζωγράφος απεικονίζει ένα καθημερινό στιγμιότυπο από τη ζωή του πατέρα του συζύγου της Τζώρτζη Καραβία, εκπέμποντας ακριβώς αυτή την επίγνωση και την ικανότητα ζωγραφικής έκφρασης της συναισθηματικής ατμόσφαιρας της στιγμής. Οι σκούροι τόνοι του δωματίου, το υποβλητικό, ελάχιστο φως, η κλειστή σύνθεση του χώρου συντονίζονται με τον εσωτερικό κόσμο και τη συγκέντρωση του εικονιζομένου στη σκέψη του, με την προσωπικότητα του άνδρα σχεδόν να διαχέεται στο περιβάλλον και αυτό με τη σειρά του να συλλαμβάνεται ως απόρροια ή και προέκτασή του.

Δίπλα στο έργο αυτό, παρουσιάζεται ο πίνακας *Στο ατελιέ του πατέρα* (1884· εικ. 46) του Γεώργιου Ιακωβίδη. Ο άμεσος κόσμος της καθημερινότητας και η συναισθηματικότητά του διαφαίνονται στη non-finito παράσταση, στην οποία μια ομάδα παιδιών συγκεντρώνεται στο εργαστήριο του ζωγράφου για ένα – ενδεχομένως κρυφό – παιχνίδι με τα χρώματα. Οι ανεπιτήδευτες κινήσεις των μορφών και οι γρήγορες πινελιές για τη χρωματική εκτέλεση του έργου συμβάλλουν στην απόδοση μιας τρυφερής στο σύνολό της σκηνής, στην οποία κυριαρχούν η αθωότητα των παιδιών και η ιδεαλιστική πίστη στην ομορφιά των μικρών και ανυπόκριτων ιστοριών της ζωής.

Τhe particular dynamic of interiors in telling the stories of the people who inhabit them—even through their absence—becomes accented in the next “cycle of viewing” of this section. *Solitude* (1907-1912; fig. 45) by Thaleia Flora-Karavia reproduces an everyday scene from the life of her father-in-law, Tzortzis Karavias, conveying precisely this awareness and aptitude to visually express the emotional mood of the moment. The dark tones of the room, the scant atmospheric light, the closed composition, all echo the subject’s inner world and absorption in his thoughts, with his personality almost diffusing into the surroundings, in such a way that the latter may be perceived as emanating and even extending from the former.

Next to this artwork, the painting *In the Father’s Atelier* (1884; fig. 46) by Georgios Iakovidis is presented. The close-knit surroundings and emotions of everyday life are readily discernible in this non-finito representation, featuring a group of children—perhaps secretly—playing with colours in the artist’s atelier. The unassuming postures of the figures and the quick brushstroke on the work convey an overall sense of tenderness, in which there prevail the children’s innocence and the idealistic faith in the beauty of the small, unpretentious stories of life.

Εικ. 45. Θάληεια Φλωρά-Καραβία, *Μοναξιά*, 1907-1912.
Fig. 45. Thaleia Flora-Karavia, *Solitude*, 1907-1912.

Εικ. 46. Γεώργιος Ιακωβίδης, *Στο ατελιέ του πατέρα*, 1884.
Fig. 46. Georgios Iakovidis, *In the Father's Atelier*, 1884.

Στο τέλος της ενότητας, στη *Νεκρή φύση* (χ.χ.· εικ. 47) του Αλέξανδρου Κορογιαννάκη μεταφέρονται με καλλιτεχνική σπουδή τα αντικείμενα μιας φαινομενικά «άψυχης», όμως οικείας καθημερινής πραγματικότητας. Στο έργο, οι χρωματικοί τόνοι και η φωτεινότητα υποχωρούν, ενώ εμφανής είναι η δοκιμή του ζωγράφου να σχηματοποιήσει και να διαμορφώσει τους όγκους των αντικειμένων μέσω μιας πρώιμης κυβιστικής αναζήτησης. Σε αντίστιξη, το έργο *Ανάπαυση* (2009· εικ. 48) του Παύλου Σάμιου βρίσκεται σε έναν ενδιάμεσο χώρο μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού, μεταξύ πραγματικού και ονειρικού. Με κεντρικό θέμα το τραπέζι και τη νεκρή φύση που οργανώνεται σε αυτό, με αντικείμενα της καθημερινότητας και της ζωγραφικής του, σε ένα ανοικτό, λυρικό νυχτερινό τοπίο, ο Σάμιος προσδίδει μεταφυσικές προεκτάσεις σε ένα περιγραφικό θέμα, με διαφορετικές βιωματικές αφηγήσεις από την πλευρά του καλλιτέχνη και ερμηνείες που αφήνονται στην προσωπική οπτική του θεατή.

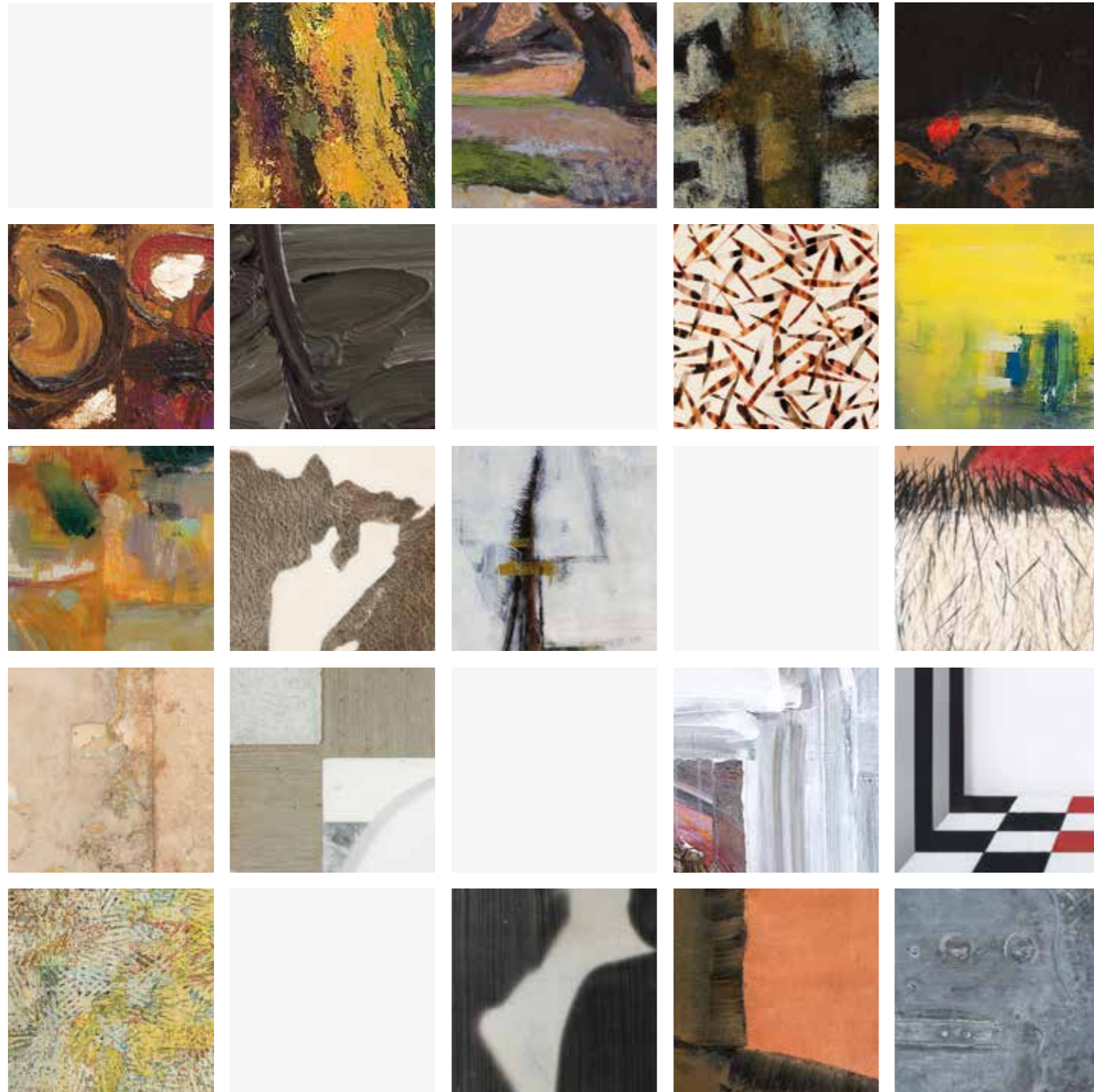
At the end of the section, in the canvas *Still Life* (n.d.; fig. 47) by Alexandros Korogiannakis, the objects of an apparently «inanimate» yet familiar everyday reality are conveyed with artistic profoundness. In this work, colour and light are toned down, in a visible attempt at stylization of shapes and volumes that preludes the artist's future ventures into cubist territory. This painting is contrasted with *Rest* (2009; fig. 48) by Pavlos Samios which finds itself in an intermediate space between indoors and outdoors, between reality and dreaminess. Themed around a table and the still life on it, and depicting everyday objects and painting tools in an open-air, lyrical and nocturnal landscape, Samios is able to add metaphysical extensions to a descriptive subject matter, incorporating experiential narratives from the artist's side and inviting the personal readings of viewers.

Εικ. 47. Αλέξανδρος Κορογιαννάκης, *Νεκρή φύση*, x.x.
Fig. 47. Alexandros Korogiannakis, *Still Life*, n.d.

Εικ. 48. Παύλος Σάμιος, *Ανάπαυση*, 2009.
Fig. 48. Pavlos Samios, *Rest*, 2009.

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ «ΕΛΛΕΙΨΗΣ»

«Τελικά... περισσότερο από μian αλλαγή μορφών, [αποτελεί] μian αλλαγή του πνεύματος»,⁴ αναφέρει για την αφαίρεση, ως προς τον τρόπο με τον οποίον εισάγει καινοτόμα στοιχεία στη διεύρυνση της εικαστικής γλώσσας, η ποιήτρια και κριτικός τέχνης Ελένη Βακαλό. Χαρακτηριστικά όπως η απλοποίηση της φόρμας, η απαλοιφή των περιγραφικών στοιχείων, η συστηματική απομάκρυνση από τη μορφή, η διάσπασή της μέσω του χρώματος, η αποστασιοποίηση από την αυστηρότητα του σχεδίου, η μετατόπιση από την επιλογή παραδοσιακών κανόνων και γνώριμων υλικών αποκαλύπτουν μια διαφορετική αντίληψη για το έργο τέχνης και τις παραμέτρους της δημιουργίας του. Μέσω αυτών, η ανάγνωση της εικαστικής γραφής δεν εξελίσσεται συνδεδεμένη μόνο με εφόδια της παραστατικότητας, αλλά ανοίγεται προς την προσέγγιση της εσωτερικής ψυχικής δύναμης και της πνευματικότητας, την υλικότητα, τη συμβολική διάλεκτο και την αλληγορική σημασία – εντέλει προς την όλο και περισσότερο ελεύθερη ερμηνεία.

4. Βακαλό, Ε. (1981), *Η φυσιογνωμία της μεταπολεμικής τέχνης στην Ελλάδα – Αφαίρεση*, τ. 1, Αθήνα: Κέδρος, σελ. 65.

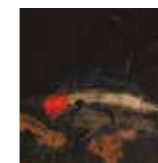
Με γνώμονα τα παραπάνω, στην τρίτη ενότητα της έκθεσης παρακολουθείται το έργο καλλιτεχνών οι οποίοι, από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα και έως τη σύγχρονη εποχή, διαμορφώνουν όψεις της δουλειάς τους με διαδικασίες «έλλειψης» της μερικής ή ολικής αναπαράστασης. Στο ανάπτυγμα της ενότητας αυτής, εντός των «κύκλων θέασης» που δημιουργούνται, οι θεματικές οι οποίες παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες της έκθεσης, κυρίως μέσω της αναπαραστατικής γραφής, αποκτούν τώρα διαφορετικές προοπτικές προσέγγισης. Αναφορές σε τόπους, τοπία, μορφές της πραγματικότητας και της φαντασίας γεννούν μια διαφορετική αίσθηση ως προς τις σκέψεις, τους συνειρμούς, τις κυρίαρχες ιδέες, τους συμβολισμούς, τις αναζητήσεις και τις ανατροπές που προσφέρονται μέσω της αφαιρετικής ή της αφηρημένης τέχνης.

THE DYNAMICS OF “ELLIPSIS”

“In the end... more than a change of form, [it is] a change of spirit”,⁴ wrote poet and art critic Eleni Vakalo on abstraction and on how it introduces innovative elements expanding the artistic idiom. Features such as the simplification of shape, the eradication of descriptive components, the systematic distancing from form, its disintegration through colour, the disinterest in the austerity of lines, the shift away from traditional rules and familiar materials reveal a different perception of what a work of art is and is made of. Through these features, an exegesis of the style is not only derived from its connection with descriptiveness, but also opens up to an approach of inner strength and spirituality, materiality, symbolic dialect and allegoric meaning—eventually, to an increasingly freer interpretation.

4. Vakalo, E. (1981), *I fisiognomia tis metapolemikis technis stin Ellada – Afairesi* (The Physiognomy of the Post-War Art in Greece—Abstraction), vol. 1, Athens: Kedros, p. 65.

In the light of the above, the third section of the exhibition welcomes the works of artists who, from the second half of the 20th century until today, mould parts of their oeuvre through a process of “ellipsis” relative to a full representation, sometimes partially and sometimes in total. Inside the “cycles of viewing” it enfold, the subject matters that came in the former sections, especially the ones involving representation, can now be seen from a different angle. Inferences to places, landscapes, figures of reality or imagination now give birth to a varied sensation in terms of the thoughts, connotations, dominant views, symbolisms, quests and subversions provoked by abstraction or subtraction in art.

Τον πρώτο «κύκλο θέασης» ανοίγουν τα έργα *Φθινόπωρο* (δεκαετία 1950· εικ. 49) της Κούλας Μπεκιάρη και *Εντυπώσεις* (χ.χ· εικ. 50) του Λάμπρου Ορφανού. Η Μπεκιάρη δεν εγκαταλείπει εντελώς το πρότυπο της φόρμας στην αποτύπωση των μορφών της· ιδιαίτερη σημασία όμως αποκτά πρωτίστως η απελευθέρωση σκέψεων και συναισθημάτων με το εξπρεσιονιστικό ιδίωμα της και την υποβλητική δυναμική της χρωματικής της παλέτας, που δυναμιτίζει το βλέμμα. Αντίστοιχα, το έργο του Ορφανού μεταφέρει τη σταδιακή μετατόπιση του ζωγράφου από την προσεκτικά σχεδιασμένη φόρμα προς τους πιο ελεύθερους χρωματικούς σχηματισμούς των τοπίων, με σκοπό την ατμοσφαιρικότητα και τη λυρικήτητα.

Στο έργο *Ο χαμένος παράδεισος* (1960· εικ. 51) της Σελέστ Πολυχρονιάδη επιχειρείται η υπέρβαση του ορατού κόσμου και η μετάβαση σε έναν αντίστοιχο υπερβατικό, ο οποίος δεν καθορίζεται από την αλληλουχία πραγματικών συμβάντων. Ο υπερβατικός αυτός κόσμος επιτρέπει πολλαπλές αναγνώσεις μέσα από συμβολικές αναφορές και αλληγορίες. Στην αφηρημένη σύνθεσή της, ένα σύμπαν αντιθετικών ρυθμών και αλληλοσυμπληρούμενων όγκων προβάλλει ως το τοπίο ενός χαμένου παραδείσου, ενός τόπου αναφοράς αρχετυπικών συμβόλων από τις απαρχές της ανθρωπότητας, ο οποίος μπορεί να παρουσιάζεται φιλόξενος στους υπαινιγμούς ταυτόχρονα της πραγματικότητας και του ονειρικού μύθου.

Προχωρώντας βαθύτερα στο αφηρημένο ιδίωμα, ο Γιάννης Σπυρόπουλος δημιουργεί μια σειρά χαρακτηριστικών έργων όπως το *The Image L* (1960· εικ. 52), με τα οποία εισέρχεται σε μια χειρονομιακή ζωγραφική, με αυστηρότητα στη δομή της και εσωτερική δύναμη χάρη στους χειρισμούς του χρώματος, την απόδοση και την απόκρυψη του φωτός, την αποτύπωση συμβολικών στοιχείων. Ο «τόπος» που διαμορφώνεται, αποκτά την οργάνωση μιας επιτηδευμένης, εσωτερικής στρωματογραφίας, όπου ζωγραφική, ενθέσεις χρώματος και υλικών, καθώς και φθορές της ύλης καθορίζουν την ίδια την υπόσταση της εικόνας. Στον ίδιο τόνο, το έργο *L'Etranger* (1960· εικ. 53) του Μάριου Πράσινου αντανακλά το ενδιαφέρον του για τη μελέτη, την αποδόμηση και την επανασύνθεση

διαφορετικών εικόνων, με απαρχή την παρατήρηση της φύσης ή τον κόσμο της λογοτεχνίας. Ο καλλιτέχνης χρησιμοποιεί τον πειραματισμό και τη χειρονομιακή γραφή στην τοποθέτηση του χρώματος, έτσι ώστε κάθε φορά να προκύπτει μια νέα αυθόρμητη σύνθεση μέσω της λειτουργίας της μνήμης. Επιπρόσθετα, το *Nocturne* (1971· εικ. 54) του Ντίκου Βυζάντιου, το οποίο ανήκει στην αφηρημένη περίοδο του καλλιτέχνη, χαρακτηρίζεται από την έντονη, εξπρεσιονιστική χειρονομιακή γραφή, την κίνηση και την πυκνότητα του χρώματος, και παρουσιάζει μια ιδιότυπη και ιδιοσυγκρασιακή νυχτερινή σκηνή.

The first “cycle of viewing” opens with the pieces *Autumn* (1950s; fig. 49) by Koula Bekiari and *Impressions* (n.d.; fig. 50) by Lambros Orfanos. Bekiari does not totally forgo the essentials of form in her shapes; she seems however to be primarily interested in unleashing thoughts and emotions through her expressionist idiom and the suggestive potential of her colour palette, which seizes the eye. Accordingly, Orfanos’s painting bears witness to his gradual liberation from carefully designed forms, as suggested by the freer colour treatment of the landscapes, on his quest for a more atmospheric and lyrical outcome.

In *Paradise Lost* (1960; fig. 51), Celeste Polychroniadi attempts to go beyond the visible world towards a transcendental one, not determined by the sequence of actual facts and allowing for multiple readings through symbolic references and allegories. In this abstract composition, a universe of conflicting rhythms and complementary volumes emerges as the landscape of a lost paradise, a topos of archetypal symbols from the dawn of mankind, which can play host to hints at both reality and dreamlike myth.

Moving deeper in the abstract idiom, Jannis Spyropoulos creates a series of characteristic works like *The Image L* (1960; fig. 52) flinging himself into a gestural painting that is austere in its structure and full of inner power thanks to his treatment of colour, the rendering and the obscuring of light, and the incorporation of symbolic elements. The “locus” thus configured has the structure of a deliberate, internal layering where painting, material and colour inlays, as well as the corrosion of matter, determine the substance of the image. Similarly, the painting *L’Etranger* (1960; fig. 53) by Mario Prassinis mirrors his interest in the study, deconstruction and reconstruction of different images, an interest rooted in the observation of nature or the milieu of literature; Prassinis musters experimentation and gestural painting in the way he administers colour, each time creating a new spontaneous synthesis from memory. Furthermore, the *Nocturne* (1971; fig. 54) by Dico Byzantios, coming from his abstract period, is characterized by its strong expressionist gestural idiom, its movement and density of colour, which make up a peculiar and idiosyncratic nocturnal scene.

Εικ. 49. Κούλα Μπεκιάρη, *Φθινόπωρο*, δεκαετία του 1950.
Fig. 49. Koula Bekiari, *Autumn*, 1950s.

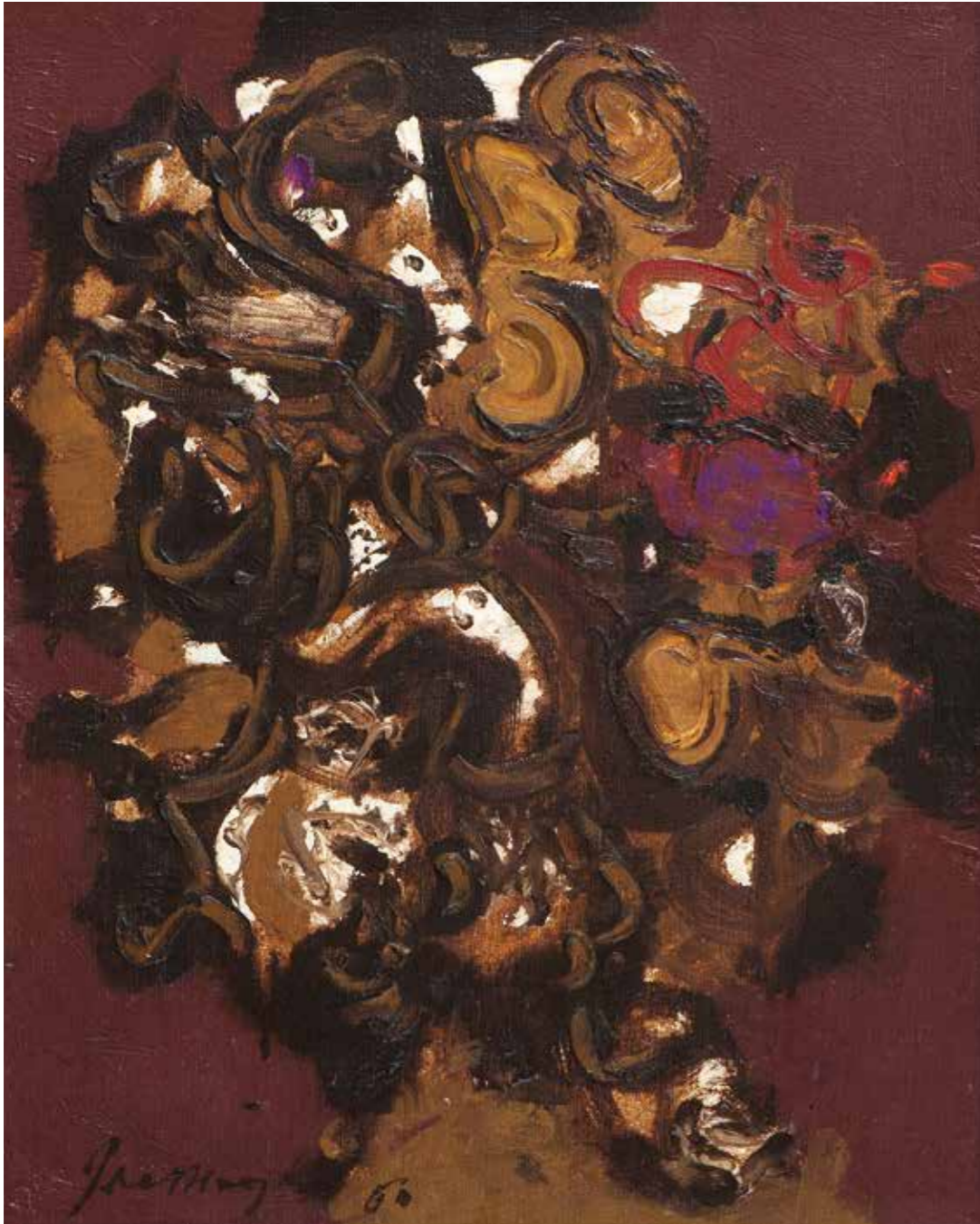
Εικ. 50. Λάμπρος Ορφανός, *Εντυπώσεις*, x.x.
Fig. 50. Lambros Orfanos, *Impressions*, n.d.

Εικ. 51. Σελέστ Πολυχρονιάδη, *Ο χαμένος παράδεισος*, 1960.
Fig. 51. Celeste Polychroniadi, *Paradise Lost*, 1960.

Εικ. 52. Γιάννης Σπυρόπουλος, *The Image L*, 1960.
Εικ. 52. Jannis Spyropoulos, *The Image L*, 1960.

Εικ. 53. Μάριος Πράσιнос, *L'Etranger*, 1960.
Fig. 53. Mario Prassinos, *L'Etranger*, 1960.

Εικ. 54. Ντίκος Βυζάντιος, *Nocturne*, 1971.
Fig. 54. Dico Byzantios, *Nocturne*, 1971.

Ο επόμενος «κύκλος θέασης» σχετίζεται με δημιουργίες καλλιτεχνών οι οποίοι επιχειρούν μέσω της αφαιρετικότητας ή της αφαίρεσης τη μετάβαση από το τοπίο στον τόπο – υλικό, πνευματικό, συμβολικό. Σε αυτόν εντάσσεται το έργο *Φύλλα ελιάς* (2003· εικ. 55) του Γιάννη Μιχαηλίδη, το οποίο αναφέρεται στη γη, την ευκαρπία και την προσφορά της, με συμβολικό τρόπο. Στη διδιάστατη επιφάνεια του έργου, στο όριο μεταξύ παραστατικότητας και αφαίρεσης, τα πολύ προσεκτικά, αλλά και ελλειπτικά αποτυπωμένα φυλλάκια ελιάς «χάνουν» σταδιακά την περιγραφική ιδιότητά τους και μετατρέπονται σε κατ' επανάληψη μοτίβα και σύμβολα, καταλήγοντας σε μια εικόνα που μοιάζει οργανικά βιωμένη κι όμως ικανή να δημιουργήσει βάθος φαντασιακών εντυπώσεων.

Πιο υπαινικτικά κινείται το έργο του Γιάννη Αδαμάκου *Τοπίο σε άχρα* (2008· εικ. 56), το οποίο διαμορφώνεται ως μια «τοπιογραφία» με ονειρική ατμόσφαιρα, όπου ο καλλιτέχνης επιδιώκει να επαναπροσδιορίσει τη σχέση χώρου και βλέμματος. Όπως γενικότερα στο έργο του ζωγράφου, έτσι και σε αυτή τη σύνθεση, η εναλλαγή φωτεινών και σκοτεινών τόνων και η αλληλένδετη σχέση φως και σκιά εισάγουν τον θεατή σε έναν ιδιαίτερο υλικό και συναισθηματικό χώρο-τοπίο, στον οποίο διερευνάται η αποδέσμευση από τον απτό κόσμο και η είσοδος σε μια εικαστική αναζήτηση με πνευματικές ή ακόμα και υπαρξιακές προεκτάσεις.

Το έντονο, εκφραστικό χρώμα αποτελεί τον οδηγό εισαγωγής στο έργο του Πύργου Μαυροΐδη *Υδρα* (1961· εικ. 57)· θερμά κόκκινα και γαϊώδη χρώματα σε συνδυασμό με το λευκό διαγράφουν αφαιρετικά τους χώρους και τα οικήματα του νησιωτικού τοπίου και μεταφέρουν ένα είδος «αντανάκλασης» της εικόνας τους. Αντίθετα, σε θαλερό φως και μπροστά από τον ορίζοντα της θάλασσας, οι *Σκουριασμένες λαμαρίνες* (χ.χ· εικ. 58) του Σωτήρη Σόρογκα σχεδιάζονται με γραμμικό και ευαίσθητο σχέδιο, φανερώνοντας με ασκητική λιτότητα το ίχνος του χρόνου που περνά, τόσο ως προς την αξία που προσθέτει στην ύπαρξη όσο και ως προς το αναπόφευκτο της φθοράς.

Στο έργο *Πανιά καϊκιών* (1962· εικ. 59), ο Πάρις Πρέκας αξιοποιεί τη γεωμετρική αφαιρετική γλώσσα και την εκφραστική δύναμή της για να υποδηλώσει χαρακτηριστικά και αφηγήσεις μέσα από τη λιτότητά της. Οι επαναλαμβανόμενες λευκές επιφάνειες του έργου – που παραπέμπουν οπτικά σε ανοικτά πανιά – δομούν το γεωμετρικό περιβάλλον του, ενώ τα λιγοστά γαϊώδη σχήματα στο κάτω μέρος της σύνθεσης υπαινίσσονται τα σκαριά των καϊκιών και το νησιωτικό τοπίο. Το μέγεθος των αφαιρετικών συνθέσεων προσδίδει στο έργο έναν μνημειακό συμβολικό χαρακτήρα, που προσανατολίζει τη σκέψη στις ιδέες της ναυτοσύνης, της θαλασσινής ζωής και της τελετουργίας της.

The next “cycle of viewing” is concerned with the creations of artists who, through abstraction or subtraction, attempt a transition from landscape to locus—material, spiritual or symbolic. In it, we find the work *Olive Leaves* (2003; fig. 55) by Yannis Michailidis, which treats the subject matter of earth, its fruitfulness and production, in a symbolic way. In the two-dimensional surface of the work, on the border between descriptiveness and abstraction, the elaborate but elliptical olive leaves gradually drop their descriptive quality and transform into repeated patterns and symbols, composing an image that seems organically experienced, yet capable to create immense imaginary impressions.

More suggestive, the painting *Ochre Landscape* (2008; fig. 56) by Yiannis Adamakos is articulated as a “landscape painting” in a dreamlike atmosphere, where the artist seeks to redefine the relationship between space and gaze. In his oeuvre as a whole, just as in this composition, bright and dark tones, the inextricable relation of light and shade, all immerse the viewer into a peculiar material and emotional space-landscape, which explores the detachment from the shackles of the tangible world and the adoption of an artistic quest along spiritual or even existential paths.

Strong, expressive colour is key to the painting *Hydra* (1961; fig. 57) by Yorgos Mavroidis. Warm red and earth colours with a patch of white delineate the spaces and buildings of the island in an abstractive fashion, as if we were looking at a reflection of their real image. By contrast, in lush light and against the sea horizon, *Rusty Metal Sheets* (n.d.; fig. 58) by Sotiris Sorogas is designed in a linear fashion full of sensitivity and reveals with ascetic austerity the trace of time that passes, both in terms of the value it adds to existence and to the inevitability of decay.

In his *Sails* (1962; fig. 59), Paris Prekas relies on the expressiveness of geometric abstraction and its potential to suggest features and narratives through its austerity. The recurrent white surfaces on the canvas—which visually allude to open sails—define the geometric setup, while the image of sailboats and the

island landscape are implied by the few earth-coloured shapes on the lower part of the composition. The large size of the abstract arrangements endows the painting with a monumental and symbolic character, which leads the mind towards seafarers, life at sea and its rituals.

Εικ. 55. Γιάννης Μιχαηλίδης, *Φύλλα ελιάς*, 2003.
Fig. 55. Yannis Michailidis, *Olive Leaves*, 2003.

Εικ. 56. Γιάννης Αδαμάκος, *Τοπίο σε ώχρα*, 2008.
Fig. 56. Yiannis Adamakos, *Ochre Landscape*, 2008.

Εικ. 57. Γιώργος Μαυροΐδης, *Υδρα*, 1961.
Fig. 57. Yorgos Mavroidis, *Hydra*, 1961.

Εικ. 58. Σωτήρης Σόρογκας, *Σκουριασμένες λαμαρίνες*, x.x.
Fig. 58. Sotiris Sorogas, *Rusty Metal Sheets*, n.d.

Εικ. 59. Πάρις Πρέκας, *Πανιά καϊκιών*, 1962.
Fig. 59. Paris Prekas, *Sails*, 1962.

Κινούμενο από τον τόπο στον εννοιολογικό χώρο και εναλλάσσοντας μέσα και υλικά, έτσι ώστε να ενδυναμώνεται το νοηματικό υπόβαθρο των έργων και η πληθωρικότητα των συμβολισμών, το έργο της Λήδας Παπακωνσταντίνου *Λάβαρα* (1987· εικ. 60) εισάγει τον θεατή στον επόμενο «κύκλο θέασης», ενώ συνομιλεί ταυτόχρονα και με τη σύνθεση που κλείνει τον προηγούμενο, έχοντας ως θέμα του ένα αντικείμενο-σύμβολο, με νοηματοδότηση εμβληματική, συλλογική, τελετουργική και επαναστατική. Η καλλιτέχνη επιχειρεί να εμποτίσει τα λάβαρα με την τραχύτητα του κάρβουνου και τη μαλακότητα των παστέλ, να μπολιάσει τη δυναμικότητα των συμβολισμών τους με την ένταση των χρωμάτων και των διαφορετικών υφών. Και εδώ, η εικαστική γλώσσα της – για την οποία έχει υιοθετήσει στην πορεία της ευρύτητα μέσων όπως την επιτέλεση, τη δράση, τη γλυπτική, τη ζωγραφική, το σχέδιο, τη φωτογραφία, το βίντεο και τον συνδυασμό όλων αυτών – διατηρεί την εμπλοκή με τη σωματικότητα και προβληματισμούς που αφορούν αντιφατικές και αντιμαχόμενες ιδιότητες, όπως αρσενικό-θηλυκό, λογική-ευαισθησία, σκληρότητα-μαλακότητα, επιχειρώντας την επαναπροσέγγισή τους εκτός του πλαισίου των παγιωμένων νοημάτων τους.

Δύο έργα με κύριο προσανατολισμό την ανάδειξη κάθε ιδιότητας της ύλης ακολουθούν. Το *Επεισόδια στην ύλη* (1980-1981· εικ. 61) της Ρένας Παπασπύρου φέρνει στο προσκήνιο κύριες τεχνικές της δημιουργού, αυτές της αποτοίχισης και των επεμβάσεων στην ύλη με διαφορετικά υλικά, εν προκειμένω το σχέδιο με μολύβι. Η Παπασπύρου επανεξετάζει και παρεμβαίνει στην επιφάνεια – ουσιαστικά στον ίδιο τον χώρο που έχει αποσπαστεί από την πρότερη συνθήκη ύπαρξής του. Τονίζει τους υπάρχοντες σχηματισμούς και φωτίζει λανθάνουσες μορφές, επιβεβαιώνοντας την εικαστική υπόσταση του υλικού. Έχοντας εκκινήσει από μια γειτονιά της Αθήνας, η επιφάνεια μεταφέρει βιώματα, αναμνήσεις, τυχαίες και σκόπιμες μεσολαβήσεις της καθημερινότητας και της Ιστορίας, ενώ η μετάπλάσή της σε εικαστικό έργο επιτρέπει την ανάγνωσή της ως τμήμα μιας αναδυόμενης τοπιογραφίας, ως ένα «ζωντανό» σπάραγμα του χρόνου και του αστικού τοπίου.

Ο Βασίλης Γεροδήμος διερευνά, αντίστοιχα, τη σχέση των υλικών, τους συσχετισμούς και τις δυνατότητες που γεννιούνται όταν ενώνονται μεταξύ τους. Κατά αυτό τον τρόπο, ο χώρος στη γλυπτική του είναι πολύσημος, πάντα ανοικτός σε διαφορετικές ερμηνείες. Στη σειρά έργων *Τρεις τόποι I, II και III* (2022· εικ. 62), ο καλλιτέχνης δουλεύει το μάρμαρο και το χαρτί, που αντιπροσωπεύουν τους δύο τόπους σπουδών του, την Τήνο και την Αθήνα, αντίστοιχα. Τα ανάγλυφα κολλάζ του συνενώνουν θραύσματα μέσα από μια αφαιρετική γλυπτική γλώσσα, η οποία οδηγεί συνειρμικά σε διαφορετικούς τόπους αναφοράς, με γνώμονα τη βιωμένη εμπειρία και την ανάμνησή της. Παράλληλα, η δεξιοτεχνική επεξεργασία των υλικών επιτρέπει στις κατασκευές αυτές να αποκτήσουν μια «αλλότρια», ψευδαισθητική εικόνα, μη αναμενόμενη, τόσο ως προς την απτότητα όσο και ως προς τα κοινά χαρακτηριστικά κάθε ύλης.

Moving from locus to conceptual space and towards an alternation of mediums and materials with the aim of strengthening the notional background of the works and the plethora of symbolisms, the work *Flags* (1987; fig. 60) by Leda Papaconstantinou introduces us to the next “cycle of viewing”. The work converses with the composition that closes the previous cycle, themed around an object-symbol, with emblematic, ceremonial and revolutionary intentionality. The artist ventures to ingrain the flags in the harshness of coal and the softness of pastel hues, to infect the dynamics of their symbolisms with the intensity of her colours and different textures. Here too, her artistic idiom—for the achievement of which she has availed in her oeuvre of a variety of methods, e.g. performance, action, installation, painting, photograph, video and combinations of the above—salvages her preoccupation with corporeality and with concerns about contradicting capacities like male-female, reason-sensitivity or hard-soft, in a revisiting that overcomes their deep-rooted meanings.

There follow two pieces oriented towards showcasing every potential of matter. The *Episodes in Matter* (1980-1981; fig. 61) by Rena Papaspyrou turn the spotlight to some major techniques of the artist, notably that of wall surface detachment and intervention with disparate tools like pencils. Papaspyrou reinvents the skin of the wall—actually, a surface that has been detached from its previous context. She underscores existing shapes and illuminates latent ones, confirming the artfulness of the material. Obtained from an Athenian neighbourhood, the wall surface carries with it experiences, memories, random and deliberate tamperings by everydayness and history, while its transformation in an artwork allows for its reading as a piece of emerging landscape art, as a “live” fragment of time and of urban substance.

Vassilis Gerodimos explores, at the same time, the relation between materials, but also the correlations and potentials that arise when these unite. In this way, the locus in his sculpture is polysemic and remains eternally open to varied interpretations. In his series *Three Loci I, II and III* (2022; fig. 62), the artist works with marble and paper, two mediums that respectively allude to the places where

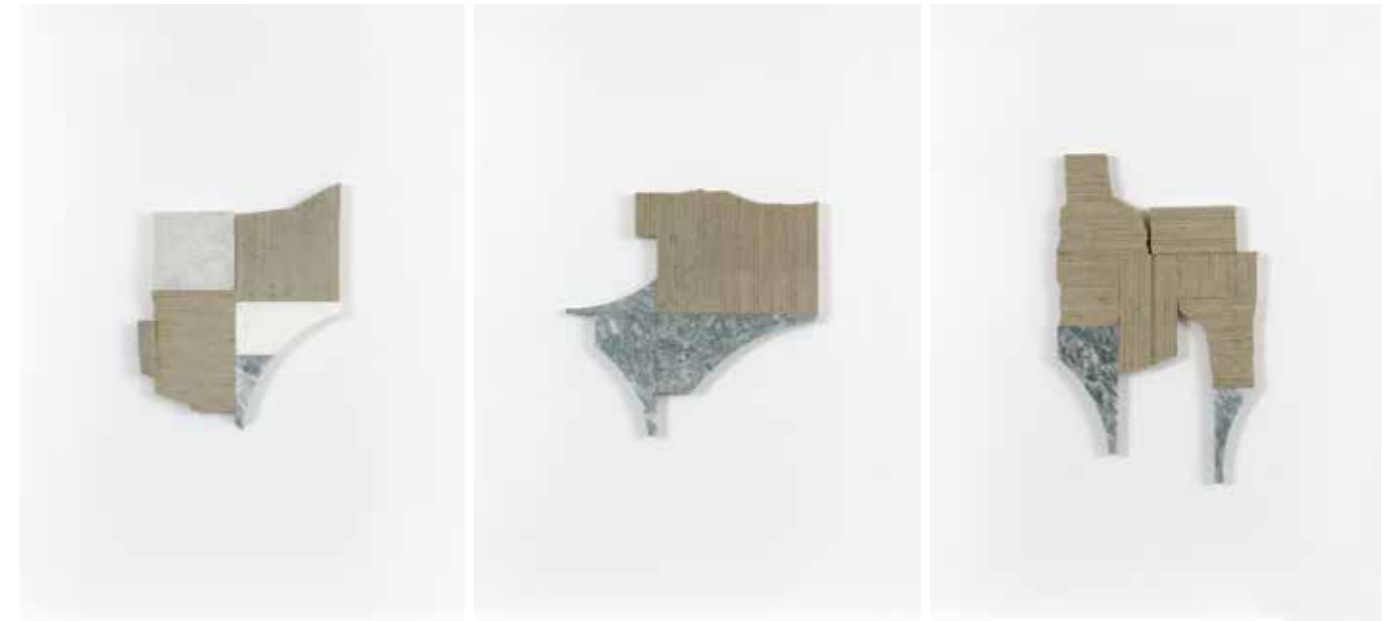
he studied, Tinos and Athens. His relief collages bring fragments together by means of an abstract sculptural idiom, which leads associatively to different frames of reference, driven by lived experience and the memory of it. At the same time, the masterly use of materials enables his constructions to appear as “other-than-expected”, illusory images, both in terms of tangibility and of the common characteristics of each material.

Εικ. 60. Λήδα Παπακωνσταντίνου, *Λάβαρα*, 1987.
Fig. 60. Leda Papaconstantinou, *Flags*, 1987.

Εικ. 61. Ρένα Παπασπύρου, *Επεισόδια στην ύλη*, 1980-1981.
Fig. 61. Rena Papaspyrou, *Episodes in Matter*, 1980-1981.

Εικ. 62. Βασίλης Γεροδήμος, *Τρεις τόποι I, II, III*, 2022.
Fig. 62. Vassilis Gerodimos, *Three Loci I, II, III*, 2022.

Σ τον επόμενο «κύκλο θέασης» ανήκουν έργα τέχνης, τα οποία υιοθετούν νέους κανόνες ως προς τη σύνθεσή τους και επιχειρούν τη διάνοιξη παράλληλων κόσμων ανάγνωσης και ερμηνείας της Ιστορίας και της σύγχρονης πραγματικότητας. Το έργο *Κασταλία Πηγή I* (2022· εικ. 63) του Κωστή Βελώνη ανήκει στα ζωγραφικά γλυπτά του, τα οποία εκφράζουν τη διάθεσή του για πειραματισμό με τη διαμόρφωση ενός ιδιαίτερου ιδιώματος. Σημείο αναφοράς του καλλιτέχνη είναι η μυθολογία, συγκεκριμένα η εικαστική μεταφορά της αρχαίας πηγής Κασταλίας και των συμβολισμών της, και η χρήση εκφραστικών εργαλείων που απομακρύνονται από την κυρίαρχη καλλιτεχνική παράδοση μυθολογικών απεικονίσεων, όπως και η υιοθέτηση μιας γλώσσας που αντλεί στοιχεία τόσο από τον λυρισμό όσο και από τον μοντερνισμό.

Στο *Δωμάτιο χωρίς θέα* (1992-1993· εικ. 64), η Όπυ Ζούνη επενδύει στην πρωτότυπη έρευνα ως προς την αντιμετώπιση του χώρου με γνώμονα τους οπτικούς πειραματισμούς. Στο έργο της αξιοποιεί ερεθίσματα από την πραγματικότητα και τεχνολογικές εικόνες, αφήνοντας συγχρόνως περιθώρια στη φαντασία· έτσι, κατασκευάζει χώρους πραγματικούς και εγκεφαλικούς, όπου κυριαρχούν η γραμμική αυστηρότητα και η ελευθερία των ψευδαισθητικών παρεμβάσεων, η μελέτη της σύνθεσης, της δομής, της συμμετρίας και της ισορροπίας και τα γεωμετρικά παιχνίδια που εξάπτουν την ποιητική φαντασία.

Τέλος, στη σύνθεση *Χωρίς τίτλο* (2015· εικ. 65) από τη σειρά *Χάρτες*, ο Αντώνης Ντόνεφ χρησιμοποιεί παλιούς χάρτες τους οποίους κόβει, επικολλά ξανά και επιγράφει σχεδιαστικά στην επιφάνεια του καμβά, «μετακινώντας» σύνορα, γεωγραφικά και ιδεολογικά. Με αυτό τον τρόπο, δηλώνει νέους πιθανούς δρόμους αντίληψης και επικοινωνίας, σε μια εποχή παγκοσμιοποίησης αλλά και αναδυόμενου φονταμενταλισμού. Τα παλίμψηστα έργα του, με αφαιρετικά μινιμαλιστική γλώσσα, παράγονται με διαδικασίες που απαιτούν χρόνο και κατάρκτηση της γνώσης, οικειοποίηση αρχειακού υλικού και εκ νέου χρήση του σε μια καινούργια δημιουργία.

Artworks whose composition involves the adoption of new rules, opening parallel worlds for the reading and interpretation of both history and contemporary reality, are to be found in the next “cycle of viewing”. The work *Castalia Spring I* (2022; fig. 63) by Kostis Velonis is one of his painted sculptures, which express his determination to experiment with the makeup of a unique artistic language. Velonis uses mythology as his touchstone, in an artistic adaptation of the ancient Castalian spring in Delphi and of its symbolisms; his expressive toolkit steers clear from the dominant artistic tradition of mythological representations and the adoption of an idiom that draws simultaneously on lyricism and modernism.

In her *Room Without a View* (1992-1993; fig. 64), Opy Zouni invests in an innovative exploration of place driven by visual experimentation. In her oeuvre, she takes advantage of stimuli from reality and technological images, while giving leeway to imagination; she thus builds spaces that are real and cerebral, in which linear austerity and freedom of illusionary intervention, the study of synthesis, structure, symmetry and balance prevail, along with geometric games that ignite poetic imagination.

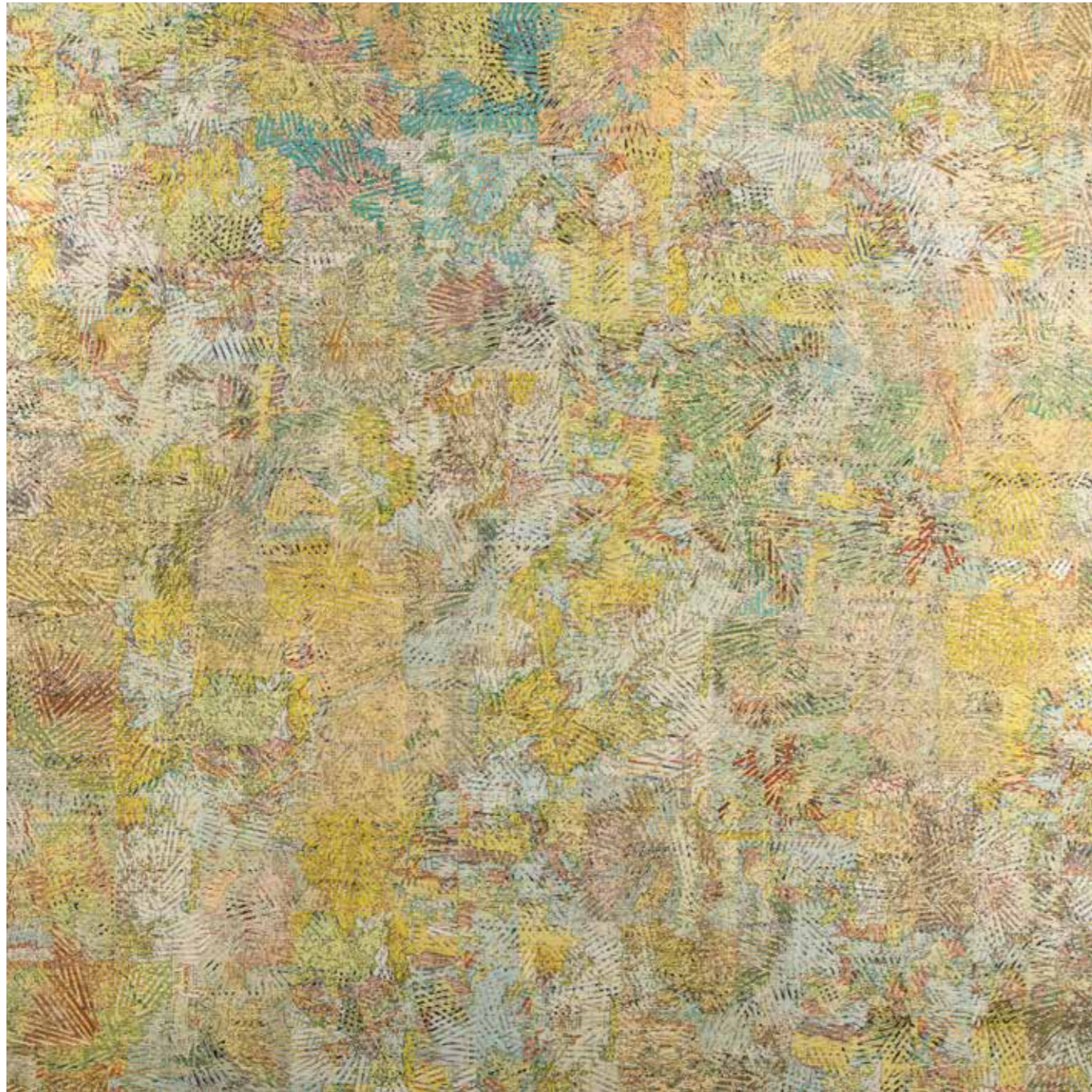
Finally, in the composition *Untitled* (2015; fig. 65) from his *Maps* series, Antonis Donef deploys vintage maps which he cuts, re-glues and inscribes while on the canvas, displacing geographical and ideological borders. He thus indicates new possible ways of perception and communication, in the era of globalization and emerging fundamentalism. His palimpsest-like works, created in an abstract minimalist language, are produced through processes that require time and knowledge, the appropriation of archival material and its reuse in a new creation.

Εικ. 63. Κωστής Βελώνης, *Κασταλία Πηγή Ι*, 2022.
Fig. 63. Kostis Velonis, *Castalia Spring I*, 2022.

Εικ. 64. Όπυ Ζούνι, *Δωμάτιο χωρίς θέα*, 1992-1993.
Fig. 64. Opy Zouni, *Room Without a View*, 1992-1993.

Εικ. 65. Αντώνης Ντόνεφ, *Χωρίς τίτλο*, 2015.
Fig. 65. Antonis Donef, *Untitled*, 2015.

Η παρουσίαση της ανθρώπινης μορφής με διαφορετικά μέσα, με άλλους τρόπους αναπαράστασης ή μέσα από το «σχήμα» της αφαίρεσης αποτελεί προβληματική που τροφοδοτεί το θέμα του επόμενου «κύκλου θέασης». Το έργο *Φαντασμαγορίες* (1996· εικ. 66) του Νίκου Κεσσαλή δίνει μια διαφορετική εκδοχή απεικόνισης της ανθρώπινης παρουσίας, αλλά και της κατασκευής αυτής της εικόνας, με τον καλλιτέχνη να μετέρχεται μηχανικών μέσων για την εκτέλεσή της. Ο εικαστικός, ως πρωτοστάτης της Mec Art ήδη από το 1965, διενεργώντας έρευνες που επικεντρώθηκαν στην αναδόμηση της διαδιάστατης εικόνας με αποκλειστική εφαρμογή βιομηχανικών φωτομηχανικών μεθόδων, εξέλιξε με τη συγκεκριμένη τεχνική το προσωπικό ύφος του. Στις *Φαντασμαγορίες*, οι πρωταγωνιστές φωτογραφίζονταν αλληπάλλληλα σε διαφορετικές θέσεις και κάνοντας διαφορετικές χειρονομίες, ενώ ο καλλιτέχνης αλλάζει διαρκώς την πυκνότητα των σκιών και την ένταση των περιγραμμάτων τους μέσω της αυξομειώσης του φωτισμού. Το αποτέλεσμα – μεγεθυμένο τύπωμα σε φωτοευαίσθητο πανί – εμπεριέχει την προσωπική παρέμβαση του Κεσσαλή στη δομή των μορφών, αποδέχεται όμως ταυτόχρονα και τον παράγοντα της τεχνολογικής επεξεργασίας στον καμβά, που αφήνει χώρο στην τυχαιότητα.

Ακολουθεί μια επιστροφή στη ζωγραφική αναπαράσταση, με ιδιαίτερη εμβάθυνση στην ψυχογραφική αναζήτηση. Στο έργο του *Χωρίς τίτλο* (2010· εικ. 67), ο Μάκης Θεοφυλακτόπουλος απεικονίζει με το γνώριμο ύφος του την ανθρώπινη μορφή· μοναχική εντός του χώρου, σχεδιασμένη με εμφατικό περίγραμμα, αποτέλεσμα εξπρεσιονιστικής γραφής και με εμφανείς τις χειρονομίες διάπλασης. Οι επεμβάσεις του δηλώνουν τον παλμό και το συναίσθημα μιας σύνθετης επεξεργασίας του ζωγραφικού χώρου.

Ο συγκεκριμένος «κύκλος θέασης» κλείνει με το έργο *Χωρίς τίτλο* (1997· εικ. 68) του Ιάσονα Μολφέση, το οποίο αντανakλά το ιδιαίτερο προσωπικό ύφος του δημιουργού του, σε ένα από τα χαρακτηριστικά μέσα του, εκείνο του επίτοιχου ανάγλυφου σε σφυρήλατο μολύβι. Από τη δεκαετία του 1960, ο καλλιτέχνης αξιοποιεί στα έργα του διαφορετικά υλικά, ενώ επεξεργάζεται και εξελίσσει εντός τους σχήματα και μορφές, χρησιμοποιώντας στοιχεία

από την κωδικοποιημένη γλώσσα των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του τηλέτυπου σε συνδυασμό με τη δική του χειρονομακή γραφή. Στο πλαίσιο αυτό, οι άνθρωποι-μηχανές του έργου του συντάσσονται με αναζητήσεις και προβληματισμούς που αφορούν τη σύγχρονή του εποχή, συνομιλούν με την παράδοση της αναπαράστασης της ανθρώπινης μορφής, εκπέμπουν όμως παράλληλα με σαφήνεια τη νέα θέση και υπόσταση του ανθρώπου στο μέλλον.

The depiction of human figure using different mediums, different ways of representation or through the “schema” of abstraction is a concern that feeds into the next “cycle of viewing”. The work *Phantasmagorias* (1996; fig. 66) by Nikos Kessanlis presents a new way to portray human presence but also to create it with the application of mechanical tools. A leading figure of Mec Art already since 1965 and with research focusing on the reconstruction of two-dimensional images exclusively through industrial photomechanical methods, the artist has instilled this particular technique into his personal style. In *Phantasmagorias*, the protagonists repeatedly photographed themselves in different poses and gestures, with the artist constantly retouching the density of the shadows and the intensity of their outlines by adjusting the light. The result—a magnified printout on sun-sensitive paper—encapsulates Kessanlis’s intervention in the structure of figures, while succumbing at the same time to the technological processing of the canvas, which enables the appearance of randomness.

There follows a return to painterly descriptiveness, and particularly to psychographic exploration. In his painting *Untitled* (2010; fig. 67), Makis Theofylaktopoulos captures human figure in his familiar style; lonely inside a space, drawn with a bold outline, in an expressionistic idiom with obvious brushstrokes. His interventions predicate the pulse and the emotion involved in the complex processing of artistic space.

This “cycle of viewing” closes with the painting *Untitled* (1997; fig. 68) by Jason Molfessis, which reflects his personal style through one of his distinct methods, that of a wall relief on wrought lead. It is in the 1960s that the artist began to use different materials in his works, processing and developing forms and shapes, using elements from computer and telex codified language that he weaves into his own gestural idiom. The humans-machines of his oeuvre conform to his reconnoitering of the contemporary era, conversing with the traditional norms of human figure depiction, but also projecting with clarity the human’s new standing and way of being in the future.

Εικ. 66. Νίκος Κεσσανλής, *Φαντασμαγορίες*, 1996.
Fig. 66. Nikos Kessanlis, *Phantasmagorias*, 1996.

Εικ. 67. Μάκης Θεοφυλακτόπουλος, *Χωρίς τίτλο*, 2010.
Fig. 67. Makis Theofylaktopoulos, *Untitled*, 2010.

Εικ. 68. Ιάσωνας Μολφέσης, *Χωρίς τίτλο*, 1997.
Fig. 68. Jason Molfessis, *Untitled*, 1997.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΒΟΡΑ Έμι

(1979-)

Γεννήθηκε στην Ελλάδα και ζει στη Σιγκαπούρη. Σπούδασε ζωγραφική στο Ruskin School of Art του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και στο Royal Academy Schools του Λονδίνου. Έχει παρουσιάσει το έργο της στην Ελλάδα και το εξωτερικό, σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις. Έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές στην Ευρώπη και την Αμερική. Επικεντρώνεται στη ζωγραφική σκηνών της καθημερινότητας, δεχόμενη επιρροές από τη ζωή της στην Ασία και την ελληνική κληρονομιά της. Οι αναζητήσεις της αφορούν τον επαναπροσδιορισμό των εννοιών «τόπος» και «ταυτότητα», μέσα από αναπαραστάσεις που δημιουργούν νέους ζωγραφικούς χώρους, στους οποίους η πραγματικότητα συγκλίνει με τη μυθολογία και τον ονειρικό κόσμο.

ΑΓΓΕΛΗ Ηώ

(1960-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1981-1986) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Royal College of Art του Λονδίνου (1988-1991), με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Φοίτησε στο Central St. Martin's School of Art & Design στο Λονδίνο (1990-1991). Έχει παρουσιάσει το έργο της σε πάνω από δέκα ατομικές εκθέσεις και έχει λάβει μέρος σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα της ανήκουν σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, επέλεξε ως θεματικό επίκεντρο τις απεικονίσεις φυσικών τοπίων, πόλεων και εσωτερικών χώρων. Πραγματεύεται το θέμα των ορίων εντός της τοπιογραφίας και ειδικότερα της διάρρηξής τους, έτσι ώστε να προκύπτει ένα νεότερο τοπίο, μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού χώρου, πραγματικού και φαντασιακού.

ΑΔΑΜΑΚΟΣ Γιάννης

(1952-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1973-1978) με δασκάλους τους Γιώργο Μαυροΐδη, Δημήτρη Μυταρά και Παναγιώτη Τέτση. Συνέχισε με ελεύθερες σπουδές στο Παρίσι την περίοδο 1978-1981. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει επίσης σε ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Κινείται σταδιακά προς μια μελετημένη αφαίρεση και συνήθως δουλεύει τα έργα του σε ενότητες, όπου καθεμία αναδεικνύει τους εκάστοτε προβληματισμούς και τις αναζητήσεις του, αντανακλώντας την ολοένα εξελισσόμενη πορεία του ως καλλιτέχνη. Το χρώμα, το φως και η αρχιτεκτονική είναι μερικά από τα στοιχεία που τον απασχολούν σταθερά, ενώ δεν λείπουν οι υπαρξιακές προεκτάσεις στα έργα του.

ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ Αλεξάνδρα

(1961-)

Ξεκίνησε ανώτερες σπουδές στο Franklin College στο Λουγκάνο της Ελβετίας. Σπούδασε γλυπτική και χαρακτική στο Ruskin School of Drawing and Fine Art του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (1979-1982). Συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στη γλυπτική στο Columbia University της Νέας Υόρκης (1984). Ασχολήθηκε επίσης με τη σκηνογραφία στη Νέα Υόρκη και στην Αθήνα. Από το 1984 μέχρι σήμερα έχει συμμετάσχει σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις. Έργα της βρίσκονται σε σημαντικές συλλογές ανά τον κόσμο. Η δουλειά της φανερώνει το ενδιαφέρον της για την αρμονική σύζευξη ανάμεσα στο αρχαίο και το σύγχρονο, μέσα από την εξερεύνηση του παρελθόντος, την αφομοίωση και την αποδοχή του. Δουλεύει κυρίως με μέταλλο, ξύλο και χαρτί, σε ενότητες έργων που είναι εμπνευσμένα από τη μυθολογία ή την καθημερινότητα, από βιοματικές μνήμες και εμπειρίες, όπως και από τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση.

ΑΛΗΘΕΙΝΟΣ Δημήτρης

(1945-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1968-1970) με τον Νίκο Νικολάου. Συνέχισε με σπουδές στην Accademia di Belle Arti της Ρώμης (1970-1974) και στην École Speciale d'Architecture στο Παρίσι (1976-1980). Τη δεκαετία του 1970, το έργο του συντονίστηκε με το πρωτοποριακό και πολιτικοποιημένο κλίμα της εποχής, ενώ παρουσίασε και παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο. Από τη δεκαετία του 1980, ξεκίνησε τις *Κατακρύψεις*, in situ εγκαταστάσεις σε διάφορα μέρη του κόσμου, ως σχόλιο για την έννοια της μνήμης και του χρόνου. Από το 1993 πραγματοποιείται και το πρότζεκτ του *Συνεργασίες* με άλλους πολιτισμούς, με αναφορά στη σημασία των διαπολιτισμικών επαφών. Εκπροσώπησε την Ελλάδα στις Μπιενάλε του Σάο Πάολο (1983), της Κωνσταντινούπολης (1989) και της Βενετίας (1997). Αναδρομική έκθεσή του οργανώθηκε στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (2013). Έχει προσκληθεί ως καλλιτέχνης ερευνητής στο Center for the Study of World Religions (CSWR) του Πανεπιστημίου του Harvard, στο Syracuse University, Syracuse N.Y, στο Savannah College for Art and Design (SCAD), Georgia, στην Accademia di Belle Arti, Bologna, κ.α. Έχει δημοσιεύσει κείμενα για την τέχνη καθώς και λογοτεχνικά βιβλία.

ΑΛΤΑΜΟΥΡΑΣ Ιωάννης

(1852-1878)

Έχοντας δάσκαλο τον Νικηφόρο Λύτρα, ξεκίνησε να σπουδάζει ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών το 1871. Με υποτροφία μετέβη στη Δανία, όπου συνέχισε τις σπουδές του στη Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών (Kongelige Danske Kunstakademi) την περίοδο 1873-1876. Από πολύ νωρίς αφοσιώθηκε στη θαλασσογραφία, μελετώντας την ακαδημαϊκή παράδοση του θέματος αυτού, και μαθήτευσε δίπλα στον εξέχοντα θαλασσογράφο Carl Frederik Sørensen. Παρά τον σύντομο βίο του, εξελίχθηκε πολύ γρήγορα σε δεινό θαλασσογράφο, με έργα που ξεχωρίζουν για το φως, την ατμόσφαιρα, τη συγγενεία τους με τον ιμπρεσιονισμό και την ευαισθησία της χρωματικής τους παλέτας.

ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ Δημήτρης

(1964-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1986-1991) με δάσκαλο τον Δημήτρη Μυταρά. Από το 1991 έως το 1996 συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts του Παρισιού με καθηγητές τους Pierre Carron και Vladimir Veličkonić. Ανήκει στους καλλιτέχνες που μελετούν με τη ζωγραφική τους διαφορετικές όψεις της πραγματικότητας, με έμφαση στην ανθρωποκεντρική διάσταση. Σε συνεχή ζύμωση με τον διεθνή εικαστικό λόγο, ο Ανδρεαδάκης στρέφει ταυτόχρονα το βλέμμα του και στην εγχώρια παράδοση της ζωγραφικής και παραδίδει έργα τα οποία βασίζονται στην παραστατικότητα, παρουσιάζοντας επίσης αφαιρετικές τάσεις. Είναι καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης.

ΑΞΕΛΟΣ Μιχαήλ

(1877-1965)

Σπούδασε ζωγραφική με καθηγητές τους Γεώργιο Ιακωβίδη, Γεώργιο Ροϊλό, Δημήτριο Γερανιώτη και Σπύρο Βικάτο στη Σχολή Καλών Τεχνών, από την οποία αποφοίτησε το 1908. Συνέχισε τις σπουδές του στην Académie Julian καθώς και στην Académie de la Grande Chaumière του Παρισιού, όπου ήρθε σε επαφή με τις νέες ευρωπαϊκές τάσεις. Από το 1928 έως το 1946 εργάστηκε ως υπάλληλος στην Τράπεζα της Ελλάδος στον ρόλο του σχεδιαστή τραπεζογραμματίων και αξιών. Στη ζωγραφική του ασχολήθηκε κυρίως με την προσωπογραφία, το τοπίο (αστικό, θαλασσινό, υπαίθριο), καθώς και με την καθημερινή πάλη του απλού ανθρώπου. Εκκινώντας από τον ιμπρεσιονισμό, κατέληξε σε ένα ελαφρώς εξπρεσιονιστικό ύφος με έντονα χρώματα – τα χαρακτηριστικά ζεστά και έντονα χρώματα του φωβισμού.

ΒΑΡΛΑΜΟΣ Γιώργος

(1922-2013)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με δασκάλους τους Ουμβέρτο Αργυρό και Κωνσταντίνο Παρθένη και χαρακτική στο εργαστήριο του Γιάννη Κεφαλληνού. Έπειτα συνέχισε στο Παρίσι στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts

και στο Collège Technique Estienne. Ειδικεύθηκε στην τέχνη του βιβλίου και στη χάραξη γραμματοσήμων. Εξειλισόμενος παράλληλα στη ζωγραφική και τη χαρακτική, διακρίθηκε για τις τεχνικές του ικανότητες, την έξυπνη χρήση των χρωμάτων, την κατασταλαγμένη απόδοση του περιβάλλοντος και την ομορφιά των συνθέσεών του.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Σπύρος

(1902 ή 1903-1985)

Σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών (1921-1926) με δάσκαλο αρχικά τον Αλέξανδρο Καλούδη και από το 1923 και μετά τον Νικόλαο Λύτρα. Το 1929 πραγματοποίησε την πρώτη ατομική του έκθεση και το 1930 κέρδισε το Μπενάκειο Βραβείο για τα σχέδια των τοιχογραφιών του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτου (αγιογράφιση που φιλοτέχνησε το 1936-1939). Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της «Ομάδας Τέχνης» και της «Ομάδας Στάθμη» και δίδαξε προπολεμικά στην Παπαστράτειο Σχολή και μεταπολεμικά στο Αθηναϊκό Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ)-Σχολή Δοξιάδη. Ήδη από το 1927 ασχολήθηκε και με τη σκηνογραφία, ενώ στη διάρκεια της Κατοχής στράφηκε στη χαρακτική και κυκλοφόρησε κρυφά ξυλογραφίες, εικονογραφημένα χειρόγραφα και εκδόσεις. Παρουσίασε το έργο του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις, ενώ συμμετείχε στις Μπιενάλε της Βενετίας το 1934 και το 1964, της Αλεξάνδρειας το 1957 και του Σάο Πάολο το 1959. Ανήκοντας στη λεγόμενη «γενιά του '30», παρήγαγε έργο που διαπνέεται από το ιδανικό της ελληνικότητας, το οποίο μετέφερε στη ζωγραφική του απεικονίζοντας το φυσικό και αστικό τοπίο, καθώς και σκηνές της καθημερινής ζωής, συνδυάζοντας επιλεκτικά στοιχεία της ελληνικής παράδοσης – όπως από τη λαϊκή τέχνη – με χαρακτηριστικά του κονστρουκτιβισμού, του υπερρεαλισμού, της ποπ art και του φωτογραφικού ρεαλισμού, για να δημιουργήσει συνθέσεις ηθογραφικού και αφηγηματικού ενδιαφέροντος.

ΒΕΛΩΝΗΣ Κωστής

(1968-)

Σπούδασε Καλές Τέχνες (Arts Plastiques/Esthétique) στο Université Paris 8 (DEA) και πολιτισμικές και ανθρωπιστικές σπουδές (MRes) στο London Consortium (Birkbeck College, ICA, AA). Είναι διδάκτωρ Αρχιτεκτονικής του Εθνικού Μετσόβιου

Πολυτεχνείου. Διδάσκει ως αναπληρωτής καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας.

Έχει πραγματοποιήσει ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ έχει συμμετάσχει σε εκθέσεις και residencies διεθνώς. Τα έργα του, συνήθως κατασκευασμένα από ξύλο ή απλά υλικά, αρθρώνουν αφηγήσεις που συνενώνουν τις προσωπικές ιστορίες με την επανεξέταση ιστορικών γεγονότων και κυρίαρχων πολιτισμικών παραδειγμάτων. Ενδεικτικές πηγές έμπνευσής του αποτελούν οι σκηνικές παραγωγές του αβάν-γκαρντ θεάτρου και η ιστορία της εργατικής τάξης.

ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ Κωνσταντίνος (Ντίκος)

(1924-2007)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, κοντά στους Κωνσταντίνο Παρθένη και Ουμβέρτο Αργυρό (1942-1945). Το 1945 ήταν μεταξύ των 200 υποτρόφων του γαλλικού κράτους που έφτασαν στο Παρίσι με το πλοίο *Ματαρόα*. Εγκαταστάθηκε στο Παρίσι και παρακολούθησε μαθήματα στις Ακαδημίες Julian και Grande Chaumière. Έμαθε χαλκογραφία κοντά στον Δημήτρη Γαλάνη και εντάχθηκε στη μεταπολεμική École de Paris. Πραγματοποίησε ατομικές εκθέσεις στο Παρίσι, την Αθήνα και άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, ενώ συμμετείχε και σε πολλές ομαδικές εκθέσεις.

Κατά τη δεκαετία του 1960, η δουλειά του εξελίχθηκε μέσα από την αφαίρεση. Στα μέσα της δεκαετίας του 1970 επανήλθε στην παραστατική ζωγραφική, αρχικά με σχέδια σε μαύρο-άσπρο και έπειτα με ανθρωποκεντρικά θέματα. Το 1985, η γαλλική κυβέρνηση του απένειμε τον τίτλο του Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres και, το 1990, τον τίτλο του Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres. Φιλοτέχνησε έργο για το Ολυμπιακό Μουσείο της Γενεύης και τον εορτασμό της εκατονταετηρίδας των Ολυμπιακών Αγώνων (2000). Αναδρομική έκθεση του έργου του οργανώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη το 2007.

ΓΑΛΑΝΗΣ Δημήτριος

(1879-1966)

Ξεκίνησε την εκπαίδευσή του στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών του Πολυτεχνείου την περίοδο 1897-1899 και παράλληλα έλαβε μαθήματα σχεδίου από τον Νικηφόρο Λύτρα. Ολοκληρώνοντας

αυτές τις σπουδές, μετέβη το 1900 στο Παρίσι, όπου φοίτησε στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts. Από το 1901 μέχρι το 1912 επιδόθηκε πολύ επιτυχημένα στη γελοιογραφία και συνεργάστηκε με διάφορα γαλλικά περιοδικά. Κατά την παραμονή του στη Γερμανία (1907-1909), έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τη χαρακτική και ιδιαίτερα την ξυλογραφία. Από το 1909 εγκαταστάθηκε στη Μονμάρτρη, συνδέθηκε φιλικά με πρωτοπόρους καλλιτέχνες (Matisse, Maillol, Derain, κ.ά.) και δέχθηκε τις επιδράσεις του φωβισμού και του κυβισμού. Από το 1930 έως το 1937 δίδαξε χαρακτική, ανοίγοντας το εργαστήριό του σε Έλληνες σπουδαστές του Παρισιού, όπως ο Πολύκλειτος Ρέγκος, ο Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, ο Κωνσταντίνος Βυζάντιος κ.ά. Το 1945 υπήρξε για τον Γαλάνη χρονιά διακρίσεων, καθώς εξελέγη καθηγητής στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts του Παρισιού και μέλος της γαλλικής Académie des Beaux-Arts. Το 1950 εκλέχθηκε αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Με σημαντικό θεματικό εύρος, συγκρότησε ένα προσωπικό ύφος που παραμένει αφοσιωμένο στον κλασικισμό, ενώ στρέφει παράλληλα το ενδιαφέρον του στον νεωτερισμό. Είναι μία από τις πιο σημαντικές καλλιτεχνικές προσωπικότητες του μεσοπολέμου, με θεμελιώδη συμβολή στη χαρακτική.

ΓΕΡΟΔΗΜΟΣ Βασίλης

(1977-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (2005-2010) και αποφοίτησε με έπαινο από τη Σχολή Μαρμαρογλυπτικής της Τήνου ΠΕΣΚΤΠΤ (2005). Έχει πραγματοποιήσει τέσσερις ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές, καθώς και σε άλλα διεπιστημονικά πρότζεκτ στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα του βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Στη δουλειά του, που αποτελείται στην πλειονότητά της από γλυπτά και μεγάλης κλίμακας in situ εγκαταστάσεις, διερευνά τη σχέση των υλικών, τους συσχετισμούς και τις δυνατότητες των συνενώσεών τους. Παράλληλα, σε συνεργασία με τη χορογράφο Τζένη Αργυρίου έχουν συν-δημιουργήσει έργα που διερευνούν τον ενεργό διάλογο ανάμεσα στις εικαστικές και τις παραστατικές τέχνες. Έχει επιπλέον επιμεληθεί σκηνικά για παραστάσεις χορού και θεάτρου.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Ανδρέας

(1972-)

Σπούδασε γραφιστική, έλαβε μαθήματα εικονογράφησης στο Institut d'Arts Visuels στην Ορλεάνη της Γαλλίας και παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικής με τον Γιώργο Ρόρρη. Κύριο υλικό του είναι το μελάνι, ενώ θεματικά κινείται στην απεικόνιση τοπίων, τα οποία αποδίδει με ποιητικότητα και αχρονικότητα. Στα περισσότερα έργα, οι σκηνές που χτίζει με τα μελάνια του προκύπτουν από τις προσωπικές αναζητήσεις του αναφορικά με τη μνήμη και την ιστορία.

ΓΥΖΗΣ Νικόλαος

(1842-1901)

Ξεχωριστή και δεσπόζουσα μορφή της γερμανικής και νεοελληνικής τέχνης του 19ου αιώνα, ο Νικόλαος Γύζης γεννήθηκε στο νησί της Τήνου και έζησε με την οικογένειά του στην Αθήνα από το 1850. Ξεκίνησε τότε να φοιτά άτυπα στη Σχολή Καλών Τεχνών, ενώ επίσημα φοίτησε την περίοδο 1854-1864, με καθηγητές τους αδελφούς Μαργαρίτη, τον Raffaello Ceccoli, τον Λουδοβίκο Θείρσιο, αλλά και τον Νικηφόρο Λύτρα, με τον οποίο συνδέθηκε με εγκάρδια φιλία. Το 1865 συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στο Μόναχο, ενώ κατάφερε το 1868 να γίνει δεκτός από τον ξακουστό Γερμανό ζωγράφο και δάσκαλο Karl von Piloty. Το 1872 επέστρεψε για μια διετία στην Αθήνα και το 1873 επισκέφθηκε τη Μικρά Ασία με τον Νικηφόρο Λύτρα. Το ταξίδι αυτό αποτέλεσε κομβικό σταθμό στη ζωή του, αφού υπήρξε πυρήνας έμπνευσης και διαμόρφωσης του μετέπειτα έργου του. Το 1888, ήδη διακεκριμένος καλλιτέχνης, ανακηρύχθηκε καθηγητής στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου. Το 1895 ήρθε για τελευταία φορά στην Ελλάδα. Το έργο του διακρίνεται για την πολύπλευρη θεματολογία και τη διάθεσή του να αξιοποιήσει ποικίλα τεχνοτροπικά στυλ, από τον ακαδημαϊκό ρεαλισμό μέχρι και το Jugendstil.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ Στέφανος

(1952-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, στο εργαστήριο του Γιώργου Μαυροΐδη (1970-1974) και συνέχισε τις σπουδές του στη Λυών και στο Παρίσι (1978- 1981),

στο εργαστήριο του Leonardo Cremonini στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts. Μαθήτευσε επίσης για ένα διάστημα κοντά στον Γιάννη Τσαρούχη. Από το 1982, το έργο του έχει παρουσιαστεί σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η δουλειά του επικεντρώνεται στην αναπαραστατική ζωγραφική και το σύγχρονο ρεαλιστικό ιδίωμα, μέσα από θεματικές όπως η νεκρή φύση, τα εσωτερικά περιβάλλοντα και, μεταγενέστερα, τα γυναικεία πορτρέτα και το γυμνό, με έμφαση στον υπαρξιακό στοχασμό και την αναφορά στη φθορά του χρόνου.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Ειρήνη

(1980-)

Σπούδασε ζωγραφική και χαρακτηριστική στο Πανεπιστήμιο Tufts της Βοστώνης από όπου απέσπασε τους τίτλους Studio Art Diploma και Bachelor of Fine Arts (2003). Το 2010 ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Master of Fine Arts της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπου εκπονεί και τη διδακτορική της διατριβή. Έχει παρουσιάσει το έργο της στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 2009 έλαβε το Βραβείο ΔΕΣΤΕ και το 2019 την υποτροφία του Οργανισμού Πολιτισμού και Ανάπτυξης ΝΕΟΝ για τη διδακτορική της εργασία.

Η δουλειά της περιλαμβάνει διάφορα μέσα (ζωγραφική, χαρακτηριστική, εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας). Στα έργα της διερευνά τη συλλογική και την αρχαιακή μνήμη, το συναισθηματικό φορτίο και την κοινωνική επίδραση αυτών, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν στη δημόσια σφαίρα.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ Ιωάννης

(1845-άγνωστη χρονολογία θανάτου)

Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών μέχρι το 1866, χρονιά που μετέβη στην Ακαδημία του Μονάχου με καθηγητή τον Karl von Piloty. Παρ' ότι οι πληροφορίες για τη ζωή του είναι ελάχιστες, είναι γνωστό πως έχαιρε εκτίμησης από μεγάλους ζωγράφους της εποχής, όπως ο Νικόλαος Γύζης και ο Νικηφόρος Λύτρας. Όπως είναι επίσης καταγεγραμμένο, μετά τη βράβειυσή του στη Διεθνή Έκθεση της Βιέννης το 1873, εμφάνισε ψυχική νόσο και εισήχθη στο ψυχιατρείο της Κέρκυρας, όπου και απεβίωσε. Το έργο του

ακολουθεί τις αρχές του ακαδημαϊκού ρεαλισμού του 19ου αιώνα, ενώ τα θέματά του είναι προσωπογραφίες και ηθογραφικές σκηνές, εκτελεσμένες με άρτια παραστατικότητα.

ΖΟΥΝΗ Όπυ

(1941-2008)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1963-1969) ζωγραφική με τον Γιάννη Μόραλη και σκηνογραφία με τον Βασίλη Βασιλειάδη. Πραγματοποίησε συνολικά πάνω από 70 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, συμμετείχε σε διεθνή συνέδρια και σε εκατοντάδες ομαδικές εκθέσεις. Έχει τιμηθεί με το Εθνικό Βραβείο στο Festival International de la Peinture της UNESCO (Cagnes-sur-mer, 1971) και με το Α' Βραβείο στη Διεθνή Μπιενάλε Impreza (Ουκρανία, 1989). Αναδρομικές εκθέσεις του έργου της πραγματοποιήθηκαν στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης (2006-2007) και στο Μουσείο Μπενάκη (2016). Έργο της έχει τοποθετηθεί στον Σταθμό Αιγάλεω του αθηναϊκού Μετρό.

Από τη δεκαετία του 1970, η τέχνη της στράφηκε αποφασιστικά προς τις γεωμετρικές συνθέσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στις σχέσεις της επιφάνειας με το φως και το χρώμα. Ακολουθώντας, οι οπτικοί πειραματισμοί επεκτάθηκαν στις τρεις διαστάσεις, όπου πρωτεύοντα ρόλο απέκτησαν η προοπτική, οι διαθλάσεις του φωτός, οι αντιθέσεις μεταξύ των επιφανειών, η αίσθηση της κίνησης. Το χρώμα τονίζει τη γεωμετρική καθαρότητα των κατασκευών, ενώ συχνά αξιοποιείται και η υφή των διαφόρων υλικών. Μετά το 1980, οι κατασκευές της πήραν και τη μορφή εγκαταστάσεων.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΠΟΥΛΟΣ Μάκης

(1939-2023)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με τον Γιάννη Μόραλη (1961-1967). Από το 1969 έζησε εκτός Ελλάδος, εργαζόμενος κατά διαστήματα στην Ελβετία, τη Γαλλία και, τέλος, στη Νέα Υόρκη με υποτροφία Ford (1971). Επέστρεψε οριστικά στην Ελλάδα το 1975. Το 1988 εκλέχθηκε καθηγητής ζωγραφικής στη Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου δίδαξε έως το 2005. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε είκοσι περίπου ατομικές εκθέσεις και σε πολλές ομαδικές, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Στη ζωγραφική του, η ανθρώπινη μορφή και η σχέση της με τον χώρο αποτελούν κυρίαρχες αναζητήσεις. Οι μορφές του εμφανίζονται συχνά μοναχικές, υπαινικτικά σχεδιασμένες μόνο με ένα περίγραμμα, διατηρώντας όμως την ένταση της παρουσίας. Εμφανείς χειρονομίες, ορμητικές χαράξεις, διαβαθμίσεις της χρωματικής τονικότητας χαρακτηρίζουν την εξπρεσιονιστική γραφή του και δηλώνουν τον παλμό μιας σύνθετης επεξεργασίας του ζωγραφικού χώρου.

ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ Γεώργιος

(1853-1932)

Ηγετική καλλιτεχνική μορφή της νεοελληνικής τέχνης στα τέλη του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ού. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών (1870-1877) δίπλα σε μεγάλους καθηγητές, όπως ο Νικηφόρος Λύτρας και ο Βικέντιος Λάντσας στη ζωγραφική, και ο Λεωνίδας Δρόσης στη γλυπτική. Ξεδιπλώνοντας από φοιτητής το ταλέντο του, αποφοίτησε με άριστα και, κατόπιν υποτροφίας, συνέχισε τις σπουδές του στην Ακαδημία του Μονάχου κοντά στον Ludwig von Löfftz. Μετά την αποφοίτησή του, εγκαταστάθηκε στο Μόναχο, όπου ίδρυσε Σχολή Ζωγραφικής και έζησε ως καταξιωμένος και ιδιαίτερα παραγωγικός ζωγράφος. Το 1900 επέστρεψε στην Ελλάδα, αναλαμβάνοντας διευθυντική θέση στην Εθνική Πινακοθήκη και το 1904 διαδέχθηκε τον Νικηφόρο Λύτρα στη θέση του καθηγητή ελαιογραφίας στη Σχολή Καλών Τεχνών. Πιστός στις αρχές του ακαδημαϊσμού, ο Ιακωβίδης, πέρα από την απaráμιλλη σχεδιαστική του δεινότητα, κατόρθωσε να διαμορφώσει ένα δικό του μορφοπλαστικό ύφος, κυρίως μέσα από την ιδιαίτερη χρωματική επένδυση των έργων και, δη, της ηθογραφικής του θεματογραφίας, εξυψώνοντας την ελληνική καθημερινότητα και την ελληνική οικογένεια και περιβάλλοντάς τες με πνευματικότητα.

ΚΑΓΚΛΗΣ Τζουλιάνο

(1974-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1996-2002). Το 2003 απέσπασε υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για εκτέλεση καλλιτεχνικού έργου. Το 2013 τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών με το Βραβείο για

νέο ζωγράφο κάτω των 40 ετών. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και την Κύπρο και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές. Έργα του ανήκουν σε σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Τα ζωγραφικά έργα του αποτελούν συνθέσεις στα όρια μεταξύ αναπαράστασης και αφαίρεσης. Διαθέτουν δυναμική εξπρεσιονιστική χειρονομία στη διαμόρφωσή τους, που προσκαλεί τον θεατή να ανακατασκευάσει την εικόνα από τα ίχνη της και να προσδιορίσει την αφήγηση μέσα από την προσωπική κατανόηση.

ΚΑΛΟΥΤΣΗΣ Βαλέριος

(1927-2014)

Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1947-1953), με δάσκαλο τον Γιάννη Μόραλη. Συνέχισε τις σπουδές του στο Saint Martin's School of Art στο Λονδίνο και στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts στο Παρίσι, όπου έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του. Πραγματοποίησε περισσότερες από είκοσι ατομικές εκθέσεις και συμμετείχε σε ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αναδρομικές εκθέσεις του οργανώθηκαν στον Τεχνολογικό «Το Μήλο» στην Αθήνα (1999), στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων (2005) και στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Κρήτης στο Ρέθυμνο (2019).

Ξεκινώντας από τη γλώσσα της αφηρημένης τέχνης, εισήγαγε σταδιακά στο έργο του μικτές τεχνικές και βιομηχανικά υλικά (κινητήρες, κάτοπτρα, φωτοκτύπα κ.ά.). Συνδύασε ακόμα παραδοσιακές τεχνικές, όπως της παραστατικής ζωγραφικής και του σχεδίου, με τη φωτογραφία. Στις αναζητήσεις του έργου του εντάσσονται η μεταφυσική της ύλης, η σύγχρονη ανθρώπινη επικοινωνία, η ανάδειξη της αναζωογονητικής δύναμης της φύσης, αλλά και των επιπτώσεων των ανθρώπινων χειρισμών εις βάρος της.

ΚΑΤΡΑΚΗ Βάσω

(1914-1988)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1936-1940) με δασκάλους τον Κωνσταντίνο Παρθένη στη ζωγραφική και τον Γιάννη Κεφαλληνό στη χαρακτηριστική, στην οποία και αφοσιώθηκε. Από τα χρόνια των σπουδών της εισχώρησε στον ιδεολογικό χώρο της Αριστεράς και στο ΕΑΜ καλλιτεχνών, έτσι το έργο της

είναι φορέας ιδεολογικού και κοινωνικού περιεχομένου. Μέχρι τη δεκαετία του 1950 περίπου, χάρασσε σε ξύλο, ενώ αργότερα εφηύρε μια πρωτότυπη τεχνική, τη χάραξη πάνω σε ψαμίτη λίθο. Τα χαρακτηριστικά της έχουν πάντοτε στο επίκεντρο τον άνθρωπο, τις ανησυχίες του, τις ιδέες του, τους προβληματισμούς του, τις κακουλίες του, την πάλη του για επιβίωση και τη μάχη για ελευθερία σε χαλεπούς καιρούς. Με αποφασιστικές, αδρές γραμμές, χωρίς χρώμα και ως αποκλειστική επιλογή τη συνύπαρξη του άσπρου με το μαύρο, κατόρθωσε με απaráμιλλη δωρικήτητα να παρουσιάσει τις μορφές της καρτερικές, εγκρατείς και την ίδια στιγμή φορτισμένες με γνήσιο συναίσθημα.

ΚΕΣΣΑΝΑΗΣ Νίκος
(1930-2004)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1950-1955) και συνέχισε τις σπουδές του στη Ρώμη. Το 1961, αφού εγκαταστάθηκε στο Παρίσι, συμπορεύτηκε με την πρωτοποριακή ομάδα των “Nouveaux Réalistes”. Το 1964 παρουσίασε στο πλαίσιο της Μπιενάλε της Βενετίας τη *Μεγάλη λευκή χειρονομία* στην έκθεση «Τρεις προτάσεις για μια νέα ελληνική γλυπτική». Με έργα όπως οι *Φαντασμαγορίες* πρωτοστάτησε στη δημιουργία της Mec Art ήδη από το 1965, καθώς σύντομα οι έρευνές του επικεντρώθηκαν στη χρήση φωτομηχανικών μέσων που συνυφαίνονται με τη δομή της εικόνας και τον τρόπο παραγωγής της. Το έργο του βραβεύτηκε, μεταξύ άλλων, με τιμητικό έπαινο στην Μπιενάλε του Σάο Πάολο (1961) και με το πρώτο βραβείο στο Salon de Montrouge (1997). Εκπροσώπησε την Ελλάδα (μαζί με τον Βλάση Κανιάρη) στην Μπιενάλε της Βενετίας το 1988. Το έργο του *Ουρά*, στον Σταθμό Ομόνοια του αθηναϊκού Μετρό, δημιουργήθηκε το 2003. Εξελέγη καθηγητής στην ΑΣΚΤ (1981) και δίδαξε μέχρι το 1997. Παράλληλα με την εξέλιξη του εικαστικού έργου του, συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό της ελληνικής εικαστικής πραγματικότητας με τη διδασκαλία του και με τις ενέργειές του για τη μεταστέγαση της ΑΣΚΤ στα κτήριά της στην οδό Πειραιώς. Έχουν οργανωθεί πολλές αναδρομικές εκθέσεις για το έργο του, όπως αυτή στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στην Αθήνα το 2007.

ΚΟΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Αλέξανδρος
(1906-1966)

Σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών με καθηγητές τους Γεώργιο Ιακωβίδη, Δημήτρη Γερασιώτη, Γεώργιο Ροϊλό, Επαμεινώνδα Θωμόπουλο και Νικόλαο Λύτρα. Παρ’ όλο που το Εργαστήριο ζωγραφικής είχε καταργηθεί, ο ίδιος από νωρίς έδωσε έμφαση σε αυτό το είδος, χωρίς ωστόσο να εγκαταλείψει ποτέ τη ζωγραφική. Εργάστηκε ως σκιτσογράφος/γελοιογράφος σε εφημερίδες και εικονογράφησε βιβλία. Το 1939 προσελήφθη στην Τράπεζα της Ελλάδος ως σχεδιαστής και χαράκτης τραπεζογραμματίων και αξιών. Το έργο του χαρακτηρίζεται πρωτίστως για τον ανθρωποκεντρισμό του και έπειτα για τη θεματική του ευελιξία και τις συνεχείς εικαστικές αναζητήσεις και δοκιμές.

ΛΑΖΟΓΚΑΣ Πύργος
(1945-2022)

Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1963-1970). Το ενδιαφέρον του για τη ζωγραφική φάνηκε από νωρίς, καθώς βραβεύθηκε στον διαγωνισμό νέων ζωγράφων του Ινστιτούτου Γκαίτε Θεσσαλονίκης το 1970 και της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης το 1972. Το 1976, βρέθηκε για σπουδές στο Παρίσι με υποτροφία του γαλλικού κράτους. Παρουσίασε το έργο του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Συμμετείχε στα Ευρωπαϊκά (1982, όπου τιμήθηκε με το Prix Europe στην Οστάνδη), στην Μπιενάλε του Σάο Πάολο (1983), στο Salon de Montrouge (Παρίσι 1996), στις εκδηλώσεις για τη Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης (1997), κ.α. Αναδρομική έκθεση σχεδίων του οργανώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη στην Αθήνα και στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Θεσσαλονίκη το 2006. Εικαστική εγκατάστασή του φιλοξενείται στον Σταθμό Ελαιώνας του αθηναϊκού Μετρό. Δίδαξε στο Τμήμα Αρχιτεκτονικής του ΑΠΘ (1982-1999) και στην ΑΣΚΤ της Αθήνας (2008-2012).

Στο έργο του κυριαρχεί το ενδιαφέρον για την εξέλιξη του σχεδίου ως γραφής και ως χειρονομίας. Δημιούργησε τα *Παλίμψηστα*, σειρά έργων τα οποία βασίζονται στη λογική της αλληλουχίας των εικόνων και του μεταβλητού ίχνους τους, μέσω επάλληλων τοποθετήσεων, επικαλύψεων, διαγραφών. Στη συνέχεια, πέραν

της ζωγραφικής και του σχεδίου, η δουλειά του επεκτάθηκε σε διαφορετικά μέσα (φωτογραφία, βίντεο, εικαστική εγκατάσταση, κ.ά.), προτείνοντας νέες εκφραστικές ενότητες, όπως του ίχνους του σώματος ή της αναφοράς στην αρχαιότητα.

ΛΑΝΤΣΑΣ Βικέντιος
(1822-1902)

Ιταλικής καταγωγής, σπούδασε στην Accademia di Belle Arti της Βενετίας, στην οποία και εργάστηκε ως βοηθός στην έδρα της Προοπτικής μετά την αποφοίτησή του. Το 1848, λόγω της αποτυχίας της ιταλικής επανάστασης, κατέφυγε στην Πάτρα και έπειτα στην Αθήνα. Με την υποστήριξη της βασιλικής οικογένειας, ανέλαβε διάφορες παραγγελίες, ενώ από το 1863 μέχρι και το 1900 δίδαξε στη Σχολή Καλών Τεχνών.

Ως επί το πλείστον υδατογράφος, είναι γνωστός για την απεικόνιση αρχαιολογικών τόπων, ελληνικών ερειπίων και μνημείων, με γνώμονα ακαδημαϊκές κλασικιστικές αρχές, μέσα από ένα ιδιαίτερο προσωπικό βλέμμα.

ΛΑΝΤΣΑΣ Στέφανος
(1861-1933)

Πιος του Βικέντιου Λάντσα. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών, στην οποία επέστρεψε ως διδάσκων την περίοδο 1909-1932. Ακολούθησε τα χνάρια του πατέρα του και ζωγράφισε αρχαία μνημεία και ερείπια σε υδατογραφίες και ελαιογραφίες. Ξεχωρίζει για την απόλυτη ακρίβεια στο σχέδιο, φαίνεται όμως πως υφολογικά δεν μπόρεσε να αποδεσμευτεί από τον ακαδημαϊσμό και την επιρροή του πατέρα του.

ΜΑΔΕΝΗΣ Μιχάλης
(1960-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ, 1985-1990) και με δασκάλους τους Τριαντάφυλλο Πατρασκίδη και Παναγιώτη Τέτση. Αποφοίτησε με διάκριση. Συνέχισε τις σπουδές του στη Vrije Academie voor Beeldende Kunste της Χάγης, με υποτροφία του ολλανδικού κράτους (1990-1991) και του ΙΚΥ (1992-1994). Έχει παρουσιάσει το έργο του σε πολλές ατομικές και ομαδικές

εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Εργάστηκε στα εκπαιδευτικά προγράμματα και το παιδικό εργαστήριο της Εθνικής Πινακοθήκης-Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου (2003-2018).

Η ζωγραφική του είναι παραστατική και κυρίως ανθρωποκεντρική. Κύρια χαρακτηριστικά της αποτελούν το εμφανές εξπρεσιονιστικό ιδίωμα, το εκφραστικό χρώμα και η στιβαρότητα στον σχεδιασμό, έτσι ώστε να τονίζεται ο ουμανιστικός χαρακτήρας του έργου και η συμβολική διάστασή του.

ΜΑΚΡΗΣ Θανάσης
(1955-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών δίπλα στον Γιάννη Μόραλη. Συνέχισε τις σπουδές του στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts στο Παρίσι. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στο έργο του παρουσιάζονται διακριτές θεματικές ενότητες, όπως αυτοπροσωπογραφίες, προσωπογραφίες παιδιών, απεικονίσεις τοπίων, κ.ά. Λιτή και χαμηλότονη ως προς τη χρωματική κλίμακα, η ζωγραφική του παρουσιάζεται αφαιρετική και με εξπρεσιονιστική διάθεση, με την αναπαράσταση να επιδιώκεται μέσα από τα όρια του χρώματος, προσκαλώντας τον θεατή να διερευνήσει τα συναισθήματα που του προκάλεσε η εμπειρία του.

ΜΑΛΕΑΣ Κωνσταντίνος
(1879-1928)

Αφού σπούδασε αρχιτεκτονική στην Κωνσταντινούπολη, μετέβη στο Παρίσι, όπου ακολούθησε ακαδημαϊκές σπουδές στη ζωγραφική στην École Nationale Supérieure des Arts Décoratifs, δίπλα στον Henri Martin (1901-1908). Στη συνέχεια, έχοντας ως βάση την Κωνσταντινούπολη, ταξίδεψε αρκετά ως ανταποκριτής διαφόρων εντύπων και εφημερίδων, αλλά και για να ζωγραφίσει. Τελικά, εγκαταστάθηκε οριστικά στην Ελλάδα το 1913. Διετέλεσε διευθυντής του Μουσείου Λαϊκών Χειροτεχνημάτων, συνεργάστηκε με την ομάδα που ασχολήθηκε με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1917, αλλά και με επιτροπές που είχαν ως αντικείμενό τους τα εικαστικά. Μέχρι και τον θάνατό του, δεν σταμάτησε να ταξιδεύει στην Ελλάδα, την Ευρώπη, αλλά και την Αίγυπτο. Ο Μαλέας

υπήρξε ένας από τους ανανεωτές της νεοελληνικής ζωγραφικής μέσα από την τοπιογραφία, κύριο θεματολογικό αντικείμενο στο έργο του. Απομακρύνθηκε από τις παραδοσιακές παιθριστικές τάσεις και προχώρησε σε αντινατουραλιστικές αποτυπώσεις μέσω του χρώματος, το οποίο χειρίστηκε επηρεαζόμενος από τα κινήματα του φωβισμού και του εξπρεσιονισμού, καθώς και μέσω της ανάπλασης της φόρμας με οδηγό την αφαίρεση.

MANTZABINOS Τάσος

(1958-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1979-1984) και αποφοίτησε με διάκριση. Έχει πραγματοποιήσει πολλές ατομικές εκθέσεις ενώ συμμετείχε και σε ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έλαβε μέρος στη 16η Μπιενάλε Αλεξάνδρειας (1987). Αναδρομική έκθεσή του οργανώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη (2012). Δίδαξε σχέδιο στη Σχολή Βακαλό (1986-2000) και ασχολήθηκε με την εικονογράφηση βιβλίων. Τα έργα του, ζωγραφικές συνθέσεις και τρισδιάστατες ξύλινες κατασκευές, χαρακτηρίζονται από την εξπρεσιονιστική γραφή και τη συμβολική διάστασή τους. Θεματικά εφορμούν από βιωματικές εμπειρίες, διαθέτουν αυτοβιογραφικό περιεχόμενο ή παραπέμπουν σε λαϊκούς μύθους και παραδόσεις.

ΜΑΥΡΟΪΔΗΣ Γιώργος

(1912-2003)

Αυτοδίδακτος στη ζωγραφική, μαθήτευσε δίπλα στον Γιάννη Τσαρούχη. Μεγάλωσε στην Κύπρο, σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στην Αθήνα και έπειτα κατετάγη στο διπλωματικό σώμα. Με αυτή του την ιδιότητα δούλεψε στο Υπουργείο Εξωτερικών, στην Πρεσβεία της Ελλάδας στο Παρίσι (1950-1952) και στο Προξενείο της Τερνέστης. Το 1952, εγκατέλειψε το επάγγελμα του διπλωμάτη, διότι κλήθηκε να γίνει καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, πρόσκληση την οποία αποδέχθηκε. Κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής του θητείας, διετέλεσε διευθυντής (1975-1977) αλλά και πρύτανης της Σχολής (1977-1978).

Στο Παρίσι του δόθηκε η δυνατότητα να μελετήσει σε βάθος όλες τις μοντέρνες τάσεις της ζωγραφικής κι έτσι πολύ γρήγορα αφομοίωσε ορισμένες από αυτές, ιδίως τα μορφοπλαστικά κειμήλια

του εξπρεσιονισμού. Το προσωπικό του ιδίωμα χαρακτηρίζουν η ένταση και η θαρραλέα επιλογή χρωμάτων, οι αδρές πινελιές – χειρονομίες που λειτουργούν ως περιγράμματα – και οι έντονες υφές της ζωγραφικής επιφάνειας.

ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Γιάννης

(1940-2021)

Γεννήθηκε στη Σκιάθο, εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του αρχικά στον Βόλο, έως το 1958, και μετά στην Αθήνα. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε τριάντα ατομικές εκθέσεις και σε πλήθος ομαδικών. Έργα του βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Ξεκίνησε να ζωγραφίζει με κύριο ερέθισμα τις μνήμες από τη γένετρά του, ενώ και επόμενες θεματικές συνδέονται με βιωμένες εμπειρίες του, όπως τα θαλασσινά και τα αγροτικά τοπία ή εικόνες από τον αστικό χώρο. Κύρια υλικά της τέχνης του είναι το χαρτί, τα μελάνια και οι τέμπερες. Χαρακτηριστικές τεχνικές του, η επικόλληση και η αποκόλληση υλικών και οι παλλόμενες ζωγραφικές επιφάνειες που αναδεικνύουν τις υφές τους.

ΜΟΛΦΕΣΗΣ Ιάσων

(1925-2009)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1941-1946) με δασκάλους τους Κωνσταντίνο Παρθένη, Δημήτριο Μπισκίνη και Επαμεινώνδα Θωμόπουλο, ενώ φοιτούσε παράλληλα στη Νομική Σχολή Αθηνών. Παρακολούθησε στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts το εργαστήριο τοιχογραφίας του Pierre-Henri Ducos και το εργαστήριο ζωγραφικής του Jean Souverbie (1951-1952). Παρουσίασε το έργο του σε πολυάριθμες ατομικές και ομαδικές εκθέσεις διεθνώς. Αρχικά, δημιούργησε κυρίως ζωγραφικά έργα που ξεχωρίζουν για τον λυρισμό και τη χειρονομιακή γραφή τους. Γύρω στο 1960 ενσωμάτωσε στα έργα του την κωδικοποιημένη γλώσσα των πρώτων ηλεκτρονικών υπολογιστών και συνδύασε τις μαύρες κουκίδες των διάτρητων ταινιών του τηλέτυπου (telex) με τη δική του χειρονομιακή γραφή. Παράλληλα, αξιοποίησε νέα υλικά (πολυεστέρας, γύψος, αλουμίνιο, μόλυβδος). Από τη δεκαετία του 1970, δημιούργησε γλυπτικούς χώρους και εγκαταστάσεις με συμβολικές προεκτάσεις σε πόλεις της Γαλλίας και της Ελλάδας. Το 1988 εξελέγη καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών του ΑΠΘ.

Το 1991 επέστρεψε στο Παρίσι για μία δεκαετία, για να εγκατασταθεί έπειτα οριστικά στην Ελλάδα μέχρι το τέλος της ζωής του.

ΜΠΕΚΙΑΡΗ Κούλα

(1905-1992)

Μεγάλωσε σε καλλιτεχνικό περιβάλλον, καθώς η μητέρα της Άννα Μπεκιάρη ήταν ζωγράφος και γλύπτρια. Μαθήτευσε δίπλα σε μεγάλες μορφές της εποχής, όπως ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου (ιστορία της τέχνης), ο Θεόφραστος Τριανταφυλλίδης και ο Κωνσταντίνος Παρθένης (ζωγραφική), ο Γιώργος Βελισσαρίδης και ο Γιώργος Μόσχος (χαρακτική). Αργότερα, συνέχισε τις σπουδές της στη Γαλλία, την Ιταλία και την Ολλανδία. Τοπία, νεκρές φύσεις, αλλά και ανθρώπινες φιγούρες αποτελούν τα θέματά της. Εξελίσσει και δυναμώνει την εξπρεσιονιστική ζωγραφική της με τη χρήση ευρείας και έντονης χρωματικής παλέτας και τη δημιουργία διαφορετικών υφών.

NTONEΦ Αντώνης

(1978-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1999-2004) και στη Σχολή Καλών Τεχνών της Μαδρίτης (2002-2003). Το έργο του έχει παρουσιαστεί σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 2010 τιμήθηκε με το Art House Shanghai Award. Η καλλιτεχνική δραστηριότητά του χαρακτηρίζεται από παλιμνηστικά έργα, με αφαιρετική και μινιμαλιστική γλώσσα. Τα έργα παράγονται μέσα από διαδικασίες που απαιτούν χρόνο και κατάκτηση της γνώσης, όπως της αρχαικής συλλογής, της οικειοποίησης και τελικά της εκ νέου χρήσης του υλικού σε μια καινούργια δημιουργία, έτσι ώστε η ήδη χαρτογραφημένη γνώση να επαναπροσδιορίζεται μέσα από διαφορετικές διαδικασίες αποδόμησης και επανένωσης.

ΞΑΓΟΡΑΡΗΣ Ζάφος

(1963-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1983-1988) και συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στο Κέντρο Ανώτερων Οπτικών Μελετών (CAVS) του Πανεπιστημίου MIT της Μασαχουσέτης (1989-1991), με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση. Απέκτησε το διδακτορικό δίπλωμά του από το Εθνικό Μετσόβιο

Πολυτεχνείο. Έχει πραγματοποιήσει ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Εκπροσώπησε την Ελλάδα στην 27η Μπιενάλε του Σάο Πάολο (2006) και στην 58η Μπιενάλε της Βενετίας (2019). Υπήρξε ένας από τους επιμελητές του ελληνικού περιπτέρου στην 9η Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας (2004) και στην 2η Μπιενάλε της Αθήνας (2009). Διδάσκει ως καθηγητής στην ΑΣΚΤ της Αθήνας. Έχει υπάρξει προσκεκλημένος καθηγητής στα Πανεπιστήμια του Sassari και της Πάτρας, προσκεκλημένος ερευνητής στο Πανεπιστήμιο Columbia της Νέας Υόρκης (με υποτροφία Fulbright) και προσκεκλημένος καλλιτέχνης στο Πανεπιστήμιο του Michigan. Έχει επίσης κληθεί να παρουσιάσει τη δουλειά του σε Πανεπιστήμια όπως το IUAV της Βενετίας, το School of Visual Arts της Νέας Υόρκης, την Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου, την Ακαδημία Καλών Τεχνών του Παλέρμο, το Πανεπιστήμιο του Ιλινόις στο Σικάγο, κ.ά. Στο έργο του ασχολείται κυρίως με παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο, διερευνώντας τις μεταβαλλόμενες συνθήκες του ως προς τα στοιχεία του περιβάλλοντος, και τις κοινωνικές διεργασίες που διαμείβονται σε αυτόν.

ΞΕΝΟΥ Βάνα

(1949-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), κοντά στον Γ. Μόραλη (1969-1973). Συνέχισε τις σπουδές της στο Παρίσι με υποτροφία του Ελληνικού Οργανισμού Μικρών-Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ), στις École Nationale Supérieure des Arts Décoratifs (1973-1974) και École Nationale Supérieure des Beaux-Arts (1974-1978). Έργα της έχουν εκτεθεί σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Δίδαξε σχέδιο στο Κέντρο Τεχνολογικών Εφαρμογών (ΚΤΕ, 1976-1977) και έγινε επιστημονική συνεργάτιδα του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ (1980). Εξελέγη λέκτορας στο Εργαστήριο Ζωγραφικής του ίδιου Τμήματος (1986), όπου δίδαξε ως τακτική καθηγήτρια έως την αφυπηρέτησή της. Δίδαξε ως επισκέπτρια καθηγήτρια στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts στο Παρίσι (1992-1993). Υπήρξε υποψήφια για την ανάδειξη της «Γυναίκας της Ευρώπης» (2008). Παρασημοφορήθηκε από

το γαλλικό κράτος με τον τίτλο Officier dans l'Ordre des Palmes Académiques (2014).

Η δουλειά της ξεκίνησε από τη ζωγραφική, στράφηκε κατόπιν στη γλυπτική, τις τρισδιάστατες κατασκευές και τις εγκαταστάσεις. Έχει ασχοληθεί ακόμα με τη σκηνογραφία και την ενδυματολογία στο θέατρο. Στο έργο της επικεντρώνεται θεματικά στη γυναικεία μορφή και υπόσταση, ενώ μελετά τους μύθους και τα μυστήρια, εστιάζοντας στην επαναφορά του ιερού στην τέχνη.

ΟΡΦΑΝΟΣ Λάμπρος

(1916-1995)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών ζωγραφική στο εργαστήριο του Ουμβέρτου Αργυρού και του Επαμεινώνδα Θωμόπουλου (1938-1943) και έπειτα χαρακτηριστική στο εργαστήριο του Γιάννη Κεφαλληνού (1943-1947). Το 1949 προσλήφθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος, στο Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1977. Παράλληλα, μετεκπαιδεύθηκε με υποτροφία στο Παρίσι. Πολυδιάστατος καλλιτέχνης, φιλοτέχνησε γραμματόσημα, τραπεζογραμμάτια και κέρματα, εικονογράφησε βιβλία και άφησε πλούσια ζωγραφική και χαρακτηριστική παραγωγή. Τα ζωγραφικά του έργα έχουν διάθεση ποιητική παρ' όλο που διατηρούνται τα καθαρά περιγράμματα, ενώ τα χαρακτηριστικά του δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολίας για την τεχνική του δεινότητα και τη δυναμική εξέλιξη της.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Νίκος

(1970-)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1998-2003). Το 2010 απέκτησε μεταπτυχιακό δίπλωμα στις Καλές Τέχνες από το ίδιο ίδρυμα. Από το 2000 είναι μέλος της «Ομάδας Φιλοπάππου». Το έργο του έχει παρουσιαστεί σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 2014 βραβεύτηκε από τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση και έλαβε μέρος στο residency του καλλιτεχνικού προγράμματος Accelerate@CERN του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου Φυσικής Σωματιδίων CERN στη Γενεύη της Ελβετίας. Δημιούργησε το λογότυπο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής έπειτα από διαγωνισμό το 2010.

Στο έργο του, η ερευνητική και η εικαστική εργασία συμβαδίζουν με θέματα εμπνευσμένα από την Ιστορία, τη γνώση του φυσικού περιβάλλοντος και από προσωπικά βιώματα, ενώ έμφαση δίδεται σε πρακτικές που απαιτούν εργώδη και δεξιοτεχνική ενασχόληση.

ΠΑΠΑΗΛΙΑΚΗΣ Ηλίας

(1970-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1990-1996). Βραβεύτηκε με το 1ο βραβείο του Ιδρύματος Γιάννη και Ζωής Σπυροπούλου (1998). Εκπροσώπησε την Ελλάδα στην 49η Μπιενάλε της Βενετίας (2001). Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε περισσότερες από 25 ατομικές εκθέσεις και σε πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα του βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης οργάνωσε αναδρομική έκθεσή του (2001). Το 2013 ήταν υποψήφιος για το βραβείο ΔΕΣΤΕ. Είναι αναπληρωτής καθηγητής στο τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών. Στη δουλειά του επιζητεί τον διαρκή διάλογο με την ιστορία της ελληνικής τέχνης, ενώ με την ίδια συνέπεια προτείνει νέα ιδιώματα στην καλλιτεχνική πρακτική του σε διακριτές ενότητες του έργου του.

ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Λήδα

(1945-)

Σπούδασε γραφικές τέχνες στη Σχολή Δοξιάδη (1962-1965) και φοίτησε στο προπαρασκευαστικό έτος της Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας (1965-1966). Συνέχισε με σπουδές στις Καλές Τέχνες στο Loughton College of Art του Λονδίνου (1967-1968) και στο Maidstone College of Art (Kent Institute of Art & Design) του Κεντ (1968-1971). Έχει πραγματοποιήσει πάνω από είκοσι ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει συμμετάσχει σε περισσότερες από εξήντα ομαδικές. Αναδρομική έκθεσή της οργανώθηκε στο Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο στη Θεσσαλονίκη (2002). Ήταν τιμώμενη καλλιτέχνη στην 1η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης (2007). Η σύνθεσή της *Ο χρόνος στα χέρια μου* βρίσκεται στον Σταθμό Μοναστηράκι του αθηναϊκού Μετρό. Ανήκει στους πρώτους καλλιτέχνες που παρουσίασαν στην Ελλάδα, τη δεκαετία του '70, μορφές τέχνης όπως τα περιβάλλοντα, τα χάλπινγκ και η περφόρμανς. Τα έργα της αναφέρονται στο

ανθρώπινο σώμα και την έμφυλη ταυτότητα, ενώ σχετίζονται με τη μνήμη και τον χρόνο. Στην πορεία της δουλειάς της έχει χρησιμοποιήσει ποικίλα εκφραστικά μέσα (τρειςδιάστατες κατασκευές, κολάζ και γλυπτά, ζωγραφική, κίνηση, ήχο και λόγο, σε συνδυασμό με τη φωτογραφία, το βίντεο, κ.ά.), με χαρακτηριστικό στοιχείο τον τελετουργικό χαρακτήρα και τις αυτοβιογραφικές αναφορές.

ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Νίνα

(1968-)

Σπούδασε ελληνική φιλολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1992) και Καλές Τέχνες στο Camberwell College of Arts του Λονδίνου (2001). Το 2011 παρουσίασε το έργο της στην ατομική έκθεση με τον τίτλο «Αντί γραφής» στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στην Αθήνα. Το 2015-2016 μετέβη στο Πανεπιστήμιο Princeton των ΗΠΑ με ερευνητική υποτροφία. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά της σε ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές και σε δημόσιες συλλογές. Η Παπακωνσταντίνου διερευνά τη σχέση μεταξύ κειμένου και εικόνας, μεταξύ της γραφής και του ίχνους της. Θέτει ως αφητηρία τα λογοτεχνικά κείμενα που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ίδια, και με μια ποικιλία χειρονομιακών πρακτικών (αντιγραφή, ιχνογραφία, χρήση καρμπόν, αποτυπώματα, τρυπήματα κ.ά.) τα οικειοποιείται και τα μετατρέπει σε διάτρητα ή παλιμψηστα τοπία λέξεων, δημιουργώντας συνειρμικές σκέψεις για τους τρόπους που κάθε κείμενο μπορεί να αποτελέσει την πηγή για μια εικόνα.

ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ Σπύρος

(1892-1957)

Μαθήτευσε στη Σχολή Καλών Τεχνών με δασκάλους τους Σπύρο Βικάτο, Δημήτριο Γερανιώτη, Γεώργιο Ιακωβίδη, Στέφανο Λάντσα, Γεώργιο Ροίλο και Παύλο Μαθιόπουλο. Συνέχισε τις σπουδές του στο Παρίσι και στις Académie de la Grande Chaumière και Académie Julian (1917-1921). Το 1921 υπήρξε πολεμικός ζωγράφος στη Μικρασιατική Εκστρατεία, ενώ αργότερα επισκέφθηκε το Άγιον Όρος και μελέτησε τη βυζαντινή ζωγραφική. Όντας ιδιαίτερα δραστήριος καλλιτεχνικά, το 1956 εξελέγη καθηγητής στο εργαστήριο ζωγραφικής της Ανωτάτης Σχολής Καλών

Τεχνών. Διετέλεσε διευθυντής της Δημοτικής Πινακοθήκης του Δήμου Αθηναίων. Στο αγιογραφικό του έργο διατηρεί τη βαθιά πνευματικότητα και εισάγει τις εικαστικές ανησυχίες της εποχής του. Στα έργα του (τοπία, προσωπογραφίες, νεκρές φύσεις) συναντώνται και συνυπάρχουν αρμονικά στοιχεία της βυζαντινής ζωγραφικής και ρευμάτων του μοντερνισμού (φωβισμού, Ναμπί, μετα-ιμπρεσιονισμού), με το χρώμα να βρίσκεται πάντοτε στο επίκεντρο των αναζητήσεών του.

Το Ίδρυμα Β. & Μ. Θεοχαράκη είναι ο θεματοφύλακας του έργου του Σπύρου Παπαλουκά και στις συλλογές του έχει ενταχθεί η δωρεά της κόρης του ζωγράφου Μίνας Παπαλουκά με τα αντιπροσωπευτικότερα έργα της εξελικτικής πορείας του. Εκθέσεις που έχει οργάνώσει το Ίδρυμα για το έργο του καλλιτέχνη είναι, μεταξύ άλλων, οι «Σπύρος Παπαλουκάς: Συλλογή Ιδρύματος Εικαστικών Τεχνών & Μουσικής Β. & Μ. Θεοχαράκη (Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών & Μουσικής Β. & Μ. Θεοχαράκη, 2007, επιμέλεια: Τάκης Μαυρωτάς), «Σπύρος Παπαλουκάς-Βασίλης Θεοχαράκης. ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ» (Μέγαρο Χορού Καλαμάτας, 2019, επιμέλεια: Τάκης Μαυρωτάς), «Σπύρος Παπαλουκάς. Ερευνητής του ανιγμάτος της ζωγραφικής. Γνωστά και άγνωστα έργα» (Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών & Μουσικής Β. & Μ. Θεοχαράκη, 2022, επιμέλεια: Ευθυμία Γεωργιάδου-Κούντουρα).

ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ Ρένα

(1938-)

Σπούδασε ζωγραφική και μωσαϊκό στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1958-1961) και συνέχισε τις σπουδές της στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts (1961-1967), όπου παρουσίασε και την πρώτη ατομική έκθεσή της. Έχει παρουσιάσει πάνω από δεκαπέντε ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ συμμετείχε σε πολλές ομαδικές εκθέσεις και διεθνείς διοργανώσεις. Δίδαξε στην ΑΣΚΤ Αθήνας από το 1993 μέχρι το 2005, ενώ υπήρξε η πρώτη γυναίκα που εξελέγη διευθύντρια εργαστηρίου της Σχολής (Γ' Εργαστήριο Ζωγραφικής), στην οποία το 2006 εξελέγη ομότιμη καθηγήτρια.

Στη δουλειά της επιχείρησε από νωρίς να επανεξετάσει την εικαστική επιφάνεια και τον χώρο, χρησιμοποιώντας αντισυμβατικές επιφάνειες – λαμαρίνες, σανίδες, σπαράγματα χαρτιού, τμήματα

μωσαϊκού, αποκολλήσεις επιφανειών τοίχων. Οικειοποιούμενη το υλικό των επιφανειών στα έργα της – που φτάνουν μέχρι εγκαταστάσεις μεγάλων διαστάσεων –, τις «αποχαρκτηρίζει» από την πρότερη χρήση τους και τονίζει πάνω τους μορφολογικούς σχηματισμούς από δικές της επεμβάσεις (χαρτί, μολύβι κ.ά), δίνοντάς τους νέα εικαστική υπόσταση.

ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΗ Σελέστ

(1904-1985)

Σπούδασε μουσική στο Ωδείο Αθηνών. Το 1930 μετέβη στο Παρίσι, όπου διδάχθηκε την τέχνη της νωπογραφίας, του μωσαϊκού και της κεραμικής στο Conservatoire National des Arts et Métiers, σχέδιο στην Académie de la Grande Chaumière και ζωγραφική με την καθοδήγηση της Suzanne Valadon. Όλες αυτές οι δραστηριότητες την εισήγαγαν στους κόλπους της τέχνης και την έφεραν σε επαφή με μεγάλες προσωπικότητες της εποχής. Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα το 1934, ανέλαβε τη διεύθυνση της αίθουσας τέχνης “Studio – Galerie d’art” και ασχολήθηκε με την κεραμική, την εικονογράφηση βιβλίων και τη ζωγραφική. Μεταξύ 1946 και 1953 έζησε στην Αμερική, πλήρως αφοσιωμένη στη ζωγραφική, την εποχή που ο αφηρημένος εξπρεσιονισμός άκμαζε. Επιστρέφοντας στην Αθήνα, όπου η αφαίρεση στην τέχνη έκανε τα πρώτα της βήματα, η Πολυχρονιάδη κινήθηκε σταθερά προς την κατεύθυνση αυτή, βαδίζοντας μέσα από εξπρεσιονιστικές συνθέσεις προς την πλήρη άρνηση της παραστατικότητας.

ΠΡΑΣΙΝΟΣ Μάριος

(1916-1985)

Γεννημένος στην Κωνσταντινούπολη, βρέθηκε στο Παρίσι με την οικογένειά του, έπειτα από τα γεγονότα του 1922. Φοίτησε στην École des Langues Orientales και άρχισε τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής κοντά στον Clement Serveau (1932). Δύο χρόνια μετά ξεκίνησε σπουδές στη Faculté des Lettres στο Παρίσι. Παράλληλα, συναναστράφηκε τη γαλλική διανοήση της εποχής και ιδιαίτερα τον κύκλο των σουρεαλιστών. Ξεκίνησε να εκθέτει ζωγραφική στο Παρίσι από το 1938. Με γαλλική υπηκοότητα από το 1949, εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Προβηγκία (1951). Το έργο του παρουσιάστηκε σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις διεθνώς, ενώ έχουν

πραγματοποιηθεί αρκετές αναδρομικές στη Γαλλία, το Βέλγιο και την Ελλάδα. Εικονογράφησε πλήθος βιβλίων και ασχολήθηκε με τη σκηνογραφία. Έναν χρόνο μετά τον θάνατό του, ολοκληρώθηκε η τοποθέτηση έντεκα μεγάλων ζωγραφικών συνθέσεων του στην εκκλησία Notre Dame de Pitie. Έχει τιμηθεί με τους τίτλους Chevalier de l’Ordre des Arts et des Lettres (1961), Chevalier de la Légion d’Honneur (1966) και Officier de l’Ordre des Arts et des Lettres (1981).

Στο έργο του – ταπισερί, γλυπτική, ζωγραφική – εφάρμοσε μια ιδιαίτερη αφαιρετική γραφή από αλλεπάλληλες γραμμές και χρωματικές κηλίδες, με συμβολικές αναφορές. Στο επίκεντρο των ενδιαφερόντων του βρίσκονται η υπέρβαση των ορίων μεταξύ φυσικού και υπερβατού κόσμου, καθώς και η αντιμετώπιση της ζωγραφικής ως χειρονομαϊκής γραφής.

ΠΡΕΚΑΣ Πάρις

(1926-1999)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με τους Δημήτρη Μπισκίνη, Ουμβέρτο Αργυρό και Ανδρέα Γεωργιάδη τα έτη 1948-1952. Παρουσίασε το έργο του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις και έλαβε μέρος στις Μπιενάλε του Σάο Πάολο το 1965 και της Αλεξάνδρειας το 1968. Καλλιτέχνης με πολυδιάστατο έργο, ασχολήθηκε με τη ζωγραφική, τη γλυπτική, την κοσμηματογραφία και τη διακόσμηση. Τα θέματά του, αντλημένα συνήθως από την ελληνική ιστορία και τη μυθολογία, τον απασχόλησαν σε όλα τα μέσα και γι’ αυτό τα εξέταζε διεξοδικά με κάθε δυνατό εκφραστικό τρόπο. Το ύφος του υπάγεται στον αφηρημένο εξπρεσιονισμό, με έντονη γεωμετρικότητα και με το λευκό χρώμα να έχει δεσπόζουσα θέση στις συνθέσεις του.

ΡΟΡΡΗΣ Γιώργος

(1963-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1982-1987) με καθηγητές τον Παναγιώτη Τέτση και τον Γιάννη Βαλαβανίδη και έπειτα στο Παρίσι, στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts, με δάσκαλο τον Leonardo Cremonini. Το 2001 τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών με το βραβείο για νέο ζωγράφο κάτω των 40 ετών. Το 2006 του απενεμήθη τιμητική διάκριση για το

έργο του από το Κοινοφελές Ίδρυμα «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης». Έχει παρουσιάσει πολλές ατομικές εκθέσεις και έχει λάβει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα του βρίσκονται σε σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Επιλέγοντας συνήθως τη ζωγραφική με μοντέλο, η θεματογραφία του εκτυλίσσεται σε εσωτερικούς χώρους. Τα πρόσωπα που απεικονίζει ψυχογραφούνται, ενόσω τοποθετούνται σε περιβάλλοντα δομημένα μέσα από έντονες αντιθέσεις ψυχρών και θερμών χρωμάτων.

ΣΑΜΙΟΣ Παύλος

(1948-2021)

Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1969-1972). Από το 1978 έως το 1992 έζησε και εργάστηκε στο Παρίσι. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε περισσότερες από 25 ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε σημαντικές ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ασχολούμενος με την αγιογραφία, έχει τοιχογραφήσει ελληνικές εκκλησίες με την τεχνική της νωπογραφίας και έχει φιλοτεχνήσει πολλές φορητές εικόνες. Δίδαξε στην ΑΣΚΤ, όπου διηύθυνε το Εργαστήριο Νωπογραφίας και Τεχνικής των Φορητών Εικόνων. Στη ζωγραφική του, συγκεράζονται στοιχεία της ελληνικής παράδοσης με αναφορές στη μοντέρνα δυτική τέχνη. Τα θέματά του προέρχονται από την καθημερινότητα, ενώ αντιμετωπίζονται με ποιητική διάθεση και ευαισθησία. Πρόσωπα, χώροι και αντικείμενα μετατρέπονται σε σύμβολα και συμμετέχουν σε ονειρικές και μεταφυσικές αφηγηματικές συνθέσεις.

ΣΟΡΟΓΚΑΣ Σωτήρης

(1936-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με δάσκαλο τον Γιάννη Μόραλη και παρακολούθησε μαθήματα αγιογραφίας στο «Εφηρμοσμένο Εργαστήριο» της Σχολής το 1962. Έχει πλήθος ατομικών και ομαδικών εκθέσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 1965 διορίστηκε επιμελητής στην έδρα ελεύθερου σχεδίου και ζωγραφικής στην Αρχιτεκτονική Σχολή του ΕΜΠ, την οποία υπηρέτησε και ως καθηγητής. Το 2004 βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το σύνολο της καλλιτεχνικής του προσφοράς.

Με κύρια υλικά το κάρβουνο και τα ακρυλικά, στο έργο του ξεχωρίζουν το γραμμικό και ευαίσθητο σχέδιο, η κυριαρχία και η πνευματικότητα του φωτός και η μεταφορά καθημερινών εικόνων και αντικειμένων σε ποιητικό και συμβολικό επίπεδο. Στη ζωγραφική του, η προσέγγιση του ελληνικού χώρου αντικατοπτρίζεται σε θεματικές επιλογές (πέτρες, ερείπια, στόμια πηγαδιών, θραύσματα αρχαίων αγαλμάτων, πόρτες και παράθυρα με παλιές σιδεριές, παλιά ξύλα από ερειπωμένες στέγες, μουράγια, οξειδωμένα σπαράγματα, κατάλοιπα παλαιών μηχανών και μεταλλικών κελυφών) που συμπυκνώνουν με ασκητισμό και λιτότητα το πέρασμα του χρόνου και την εμβληματικότητα της εντροπίας και της φθοράς. Παράλληλα με το ζωγραφικό έργο του, ασχολήθηκε επίσης με την εικονογράφηση και την καλλιτεχνική επιμέλεια βιβλίων, καθώς και με τη συγγραφή θεωρητικών κειμένων.

ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Γιάννης

(1912-1990)

Σπούδασε ζωγραφική αρχικά στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών δίπλα στους Ουμβέρτο Αργυρό, Επαμεινώνδα Θωμόπουλο και Σπύρο Βικατό και έπειτα στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts στο Παρίσι. Με την κήρυξη του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου, επέστρεψε στην Ελλάδα, όπου και παρέμεινε μέχρι τον θάνατό του, αφοσιωμένος στη ζωγραφική. Το έργο του παρουσιάζει εξέλιξη και σταδιακή μετακίνηση από τον νατουραλισμό προς μια διεξοδικά μελετημένη αφαίρεση. Με πειθαρχημένες, κλειστές συνθέσεις και με λιτή χρήση των χρωμάτων, έδωσε τη δική του εκδοχή στην αφαίρεση, η οποία γνώρισε ιδιαίτερη ακμή στη χώρα μας από τη δεκαετία του 1960 και μετά. Το 1960 βραβεύθηκε από την UNESCO στην Μπιενάλε της Βενετίας, ενώ πολύ σημαντική θεωρείται και η συμμετοχή του στην Documenta III το 1964 στο Κάσελ της Γερμανίας.

ΣΤΑΒΕΡΗΣ Αντώνης

(1973-)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με δάσκαλό του τον Δημήτρη Μυταρά. Το 1998 φοίτησε στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts, στο εργαστήριο του Vladimir Veličković. Στα έργα του εξετάζει το τοπίο – τόσο εσωτερικούς

χώρους όσο και το εξωτερικό, αστικό ή μη, περιβάλλον – μέσα από το πρίσμα του χρόνου, με συνθέσεις που δομούνται από έντονα χρώματα. Ο χρόνος και η ρευστότητά του αναδεικνύονται από την αντίληψη του χώρου ως σύνολο στιγμών που μπορούν να ερμηνευθούν ως παρόν ή ως ανάμνηση.

ΤΕΤΣΗΣ Παναγιώτης

(1925-2016)

Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (1943-1949) με δασκάλους τους Δημήτριο Μπισκίνη, Παύλο Μαθιόπουλο και Κωνσταντίνο Παρθένη και έπειτα με υποτροφία στην École Nationale Supérieure des Beaux-Arts στο Παρίσι. Παρουσίασε το έργο του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις ζωγραφικής και χαρακτηριστικής στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ανάμεσά τους συγκαταλέγονται συμμετοχές στην Μπιενάλε του Σάο Πάολο το 1957 και το 1965, την Μπιενάλε της Αλεξάνδρειας το 1959, στη Διεθνή Έκθεση Χαρακτητικής του Λουγκάνο το 1960 και τη Διεθνή Έκθεση του Τόκιο το 1964. Το 1976 εξελέγη καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, όπου παρέμεινε έως το 1991, ενώ από το 1989 διετέλεσε πρόεδρος. Το 1993 έγινε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Αναδρομική έκθεση του έργου του παρουσιάστηκε το 1999 στην Εθνική Πινακοθήκη. Διαμόρφωσε ένα σαφές και ευδιάκριτο προσωπικό εικαστικό περιβάλλον, ανάμεσα στην παραστατικότητα και την αφαίρεση, με το χρώμα και το φως να έχουν πρωτεύοντα ρόλο, σχεδόν χειρονομακό, και να είναι το όχημα για την επίτευξη της ρυθμικότητας και της έντασης του εκφραστικού αποτελέσματος. Αυτή την ιδιοσυγκρασιακή αντίληψη του εξπρεσιονισμού την εξέλιξε μέχρι το τέλος της ζωής του σε σειρές έργων του με σκηνές της καθημερινότητας, στην τοπιογραφία, την προσωπογραφία, καθώς και τη νεκρή φύση.

ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ Γιάννης

(1910-1989)

Χαρακτηρίζοντας ο ίδιος τον εαυτό του ερευνητή και διά βίου μαθητή, ο Γιάννης Τσαρούχης μαθήτευσε δίπλα στον Κωνσταντίνο Παρθένη στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα στο εργαστήρι του Φώτη Κόντογλου, όπου μύηθηκε στα μυστικά της βυζαντινής τέχνης και μουσικής,

αλλά και της λαϊκής παράδοσης. Δάσκαλοί του – με την ευρεία έννοια – υπήρξαν και οι Δημήτρης Πικιώνης, Άγγελος Σικελιανός, Διαμαντής Διαμαντόπουλος και Ευγένιος Σπαθάρης. Ταξίδεψε αρκετές φορές στο Παρίσι, όπου και έμεινε για αρκετό χρόνο ανά περιόδους. Συνεργάστηκε με τον Τέγιαδε και τον Ιόλα και πραγματοποίησε εκθέσεις στο εξωτερικό. Η εκθεσιακή του δραστηριότητα περιλαμβάνει πολυάριθμες ατομικές εκθέσεις και συμμετοχή σε ομαδικές, Πανελλήνιες και διεθνείς, όπως οι Μπιενάλε της Αλεξάνδρειας το 1955 και της Βενετίας το 1958. Αναδρομική έκθεση του έργου του παρουσιάστηκε το 2009 στο Μουσείο Μπενάκη. Επίσης, παράλληλα με τη ζωγραφική του δραστηριότητα, εργάστηκε ως σκηνογράφος και ενδυματολόγος στο θέατρο και τον κινηματογράφο. Η επαφή του με τόσο διαφορετικούς δασκάλους και τα ταξίδια του σε πολλά μέρη του κόσμου είχαν ως αποτέλεσμα να εμπλουτίσει το εικαστικό λεξιλόγιό του και να αξιοποιήσει στο έργο του διαφορετικές παραδόσεις (βυζαντινή, λαϊκή, μοντέρνα ευρωπαϊκή, αναγεννησιακή, μπαρόκ) στο σταυροδρόμι της Δύσης με την Ανατολή, επαναπροσδιορίζοντας την έννοια της ελληνικότητας.

ΦΛΩΡΑ-ΚΑΡΑΒΙΑ Θάλεια

(1871-1960)

Τελειώνοντας το Ζάππειο Παρθεναγωγείο της Κωνσταντινούπολης, μαθήτευσε κοντά στους Νικόλαο Γύζη και Γεώργιο Ιακωβίδη στο Μόναχο. Εκεί έλαβε και πρόσθετα μαθήματα σχεδίου και χρώματος. Επιστρέφοντας στην Κωνσταντινούπολη το 1898, παρέμεινε ενεργή καλλιτεχνικά και δραστηριοποιήθηκε σε πολλούς τομείς. Μέσα από πολλά ταξίδια, έλαβε ποικίλα ερεθίσματα και αυτό αποδόθηκε δυναμικά στο έργο της. Μάλιστα ήταν ιδιαίτερα δραστήρια κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων, καταγράφοντας τις εμπειρίες της στο βιβλίο *Εντυπώσεις από τον πόλεμο: 1912-13 Μακεδονία-Ήπειρος* που εξέδωσε, όπως και κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία και τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο. Διηύθυνε την «Καλλιτεχνική Σχολή» που ίδρυσε στην Αλεξάνδρεια μέχρι και το 1940, οπότε εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Στον μεγάλο αριθμό έργων που παρήγαγε, καταπάστηκε με διαφορετικά θέματα, εμπλουτίζοντας το εικαστικό λεξιλόγιο της ακαδημαϊκής παιδείας της με στοιχεία ιμπρεσιονιστικής αντίληψης, καθώς και με τάσεις όπως ο φωβισμός και ο εξπρεσιονισμός.

ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ Γιάννης

(1945-)

Σπούδασε χαρακτηριστική με υποτροφία στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (1963-1968), με τον Κώστα Γραμματόπουλο. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη ζωγραφική (1971-1975) στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Μονάχου με υποτροφία από την DAAD. Υπήρξε μέλος της «Ομάδας Τέχνης Α'» (1960-1967) και της εικαστικής ομάδας του περιοδικού *Επιθεώρηση Τέχνης*. Συμμετείχε σε πολλές ομάδες με πολιτικοποιημένη καλλιτεχνική δράση: ήταν ιδρυτικό μέλος της ομάδας των «Νέων Ελλήνων Ρεαλιστών» (1971-1973), του «Κέντρου Εικαστικών Τεχνών» (ΚΕΤ, 1974-1976) και της ομάδας «10/9» του Μονάχου (1975). Το 1977 εγκαταστάθηκε στο Βερολίνο προσκεκλημένος του Καλλιτεχνικού Προγράμματος της πόλης του Δυτικού Βερολίνου. Το 1986, μετακόμισε στις Βρυξέλλες και επέστρεψε στην Ελλάδα το 1992. Το 1994 εξελέγη τακτικός καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας όπου δίδαξε μέχρι το 2012. Έχει παρουσιάσει το έργο του σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ έχουν γίνει και αρκετές αναδρομικές εκθέσεις της δουλειάς του. Η εικαστική εγκατάστασή του *Σταθμός Ειρήνη* βρίσκεται στον σταθμό Σύνταγμα του αθηναϊκού Μετρό. Έχει εκδώσει βιβλία με κείμενα και δοκίμια για την τέχνη. Στο έργο του χρησιμοποιεί διαφορετικές τεχνικές (ζωγραφική, σχέδιο, φωτογραφία, κατασκευές με ένθετα πραγματικά αντικείμενα κ.ά.), ενώ κυριαρχεί ο σχολιασμός κοινωνικοπολιτικών φαινομένων, η αναφορά στην Ιστορία και την Ιστορία της Τέχνης, καθώς και οι αυτοβιογραφικές μνήμες.

ARTISTS' BIOGRAPHICAL NOTES

ADAMAKOS Yiannis

(1952-)

He studied at the Athens School of Fine Arts (1973-1978) under Yorgos Mavroidis, Dimitris Mytaras and Panayiotis Tetsis and then attended independent academies in Paris in 1978-1981. He has presented his work in solo exhibitions and has participated in group exhibitions in Greece and abroad. He gradually shifted towards measured abstraction, typically working on thematic cycles, each of which reflects his current concerns and quests, marking the different stages of his development as an artist. Colour, light and architecture are some of the constant preoccupations in his art, which often has existential undertones.

ALITHINOS Dimitris

(1945-)

Alithinos studied painting at the Athens School of Fine Arts (1968-1970) under Nikos Nikolaou. He continued his studies at the Accademia di Belle Arti in Rome (1970-1974) and at the École Spéciale d'Architecture in Paris (1976-1980). In the 1970s, his work was in tune to the avant-garde and the general political unrest of the time, and Alithinos made interventions to public spaces. In the 1980s, he kicked off the *Concealments* series, in situ public installations around the world, which serve as a comment on the meaning of time and memory. He runs the *Collaborations* with other cultures project, which refers to the importance of intercultural relationships, since 1993.

He has represented Greece in the Biennials of Sao Paolo (1983), Istanbul (1989) and Venice (1997). A retrospective exhibition of his work was held at EMST (National Museum of Contemporary Art, 2013).

He was invited as an artist-researcher by the Center for the Study of World Religions (CSWR) of Harvard University; the Syracuse

University, Syracuse NY; the Savannah College for Art and Design (SCAD), Georgia; the Accademia di Belle Arti, Bologna, and other institutions. He has published articles on art, as well as literary books.

ALTAMOURAS Ioannis

(1852-1878)

Altamouras started his training in painting at the Athens School of Fine Arts in 1871 under Nikephoros Lytras. On a scholarship, he continued his studies at the Danish Royal Academy of Fine Arts (Kongelige Danske Kunstakademi) in 1873-1876. From early on, he devoted himself to seascape painting, exploring the academic tradition of the theme, and apprenticed under the prominent marine painter Carl Frederik Sørensen. In his short life, he produced exquisite seascapes that stand out for their light, atmosphere, affinity to Impressionism and sensitive colour palette.

ANDREADAKIS Dimitris

(1964-)

Andreadakis studied at the Athens School of Fine Arts (1986-1991) under Dimitris Mytaras and pursued post-graduate studies from 1991 to 1996 at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts de Paris under Pierre Carron and Vladimir Veličković. He belongs to the artists who—through painting—explore the different facets of reality, with an emphasis on the human-centred dimension. While in constant interaction with international artistic trends, Andreadakis also turns to the Greek painting tradition, delivering works that are mostly figurative with some abstractionist tendencies. Andreadakis is a professor in the Department of Architecture at the Technical University of Crete.

ANGELI Io

(1960-)

Angeli studied at the Athens School of Fine Arts (1986-1991) and pursued post-graduate studies at the Royal College of Art in London (1988-1991) and at the Central St. Martins College of Art and Design (1990-1991). She has presented her work in more than ten solo exhibitions and has participated in many group exhibitions in Greece and abroad. Works of hers can be found in private and public collections. From the mid-1990s onwards, she shifted her focus to the representation of natural landscapes, cities and interiors. She explores the issue of boundaries in landscape painting, especially their rupture, producing new landscapes between interior and exterior space, reality and imagination.

ATHANASSIADES Alexandra

(1961-)

Athanassiades began her higher education at the Franklin College in Lugano, Switzerland. She studied sculpture and printmaking at the Ruskin School of Drawing and Fine Art, Oxford University (1979-1982). She received a Master of Fine Arts in Sculpture from the Columbia University, New York (1984). She also engaged in scenography both in New York and in Athens. From 1984 until today, she has been exhibiting her work in solo and several group shows. Works of hers can be found in significant collections around the world. Her works reveal her interest in the harmonic union of the ancient with the contemporary, through the exploration, acceptance and integration of the past. She uses mostly metal, wood and paper to produce thematic series of works that are inspired from mythology or everyday life, from recollections and experiences, as well as from the relationship of man with nature.

AVORA Emi

(1979-)

Avora was born in Greece and lives in Singapore. She studied painting at the Ruskin School of Art, Oxford University, and at the Royal Academy Schools of London. She has participated in solo and group exhibitions in Greece and abroad. Her works are part of private and public collections in Europe and the USA. She focuses

on subjects of everyday life, inspired from her life in Asia and her Greek legacy. Her quests involve a redefinition of the notions of “locus” and “identity” and are presented in fictional compositions that create new painting spaces, within which reality converges with mythology and an imaginary world.

AXELOS Michael

(1877-1965)

Axelos studied painting under Georgios Iakovidis, Dimitrios Geraniotis, Spyros Vikatos and Georgios Roilos at the Athens School of Fine Arts, graduating in 1908. He continued his training at the Académie Julian and the Académie de la Grande Chaumière in Paris, where he came into contact with the new European trends. From 1928 to 1946, he worked at the Bank of Greece as a designer of banknotes and securities. His main themes included portraits, city-, sea- and country-scapes, as well as themes inspired by the daily struggle of the common man. Starting from Impressionism, Axelos ended up with a slightly expressionist style using bright colours—the characteristic warm and intense colours of Fauvism.

BEKIARI Koula

(1905-1992)

Bekiari grew up in an artistic environment, as her mother Anna Bekiari was a painter and sculptor. She took lessons from such leading figures as Zacharias Papantoniou (art history), Theophrastos Triantaphyllidis and Konstantinos Parthenis (painting), or Giorgos Velissaridis and Georgios Moschos (printmaking). She later pursued further studies in France, Italy and the Netherlands. Her themes were landscapes, still lifes and human figures. She developed a powerful expressionist style, using a wide and bright colour palette and creating an interplay of textures.

BYZANTIOS Konstantinos (Dico)

(1924-2007)

Byzantios studied at the Athens School of Fine Arts (1942-1945), under Konstantinos Parthenis and Oumvertos Argyros. In 1945, he was among the 200 who received a scholarship by the French State and arrived in Paris with the ship *Mataroa*. He settled in Paris ever

since and studied at the Academies Julian and Grande Chaumière. He learned etching from Dimitris Galanis and joined the post-war École de Paris. He presented his work in solo exhibitions in Paris, Athens and other European cities and he participated in numerous group exhibitions.

During the 1960s, his painting evolved through abstraction. In the mid-1970s he returned to figurative art, first with black and white drawings and consequently with anthropocentric subjects. In 1985, he was awarded the title of Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres by the French Government and, in 1990, he was awarded the title of Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres. In 2000, he was assigned by the Olympic Museum in Geneva to create a work for the celebration of the Olympic Games centenary. A retrospective exhibition of his work was held at the Benaki Museum, Athens, in 2007.

CALOUTSIS Valerios

(1927-2014)

Caloutsis studied at the Athens School of Fine Arts (1947-1953) under Yannis Moralis. He continued his studies at the Saint Martin's School of Art in London and at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Paris, where he spent most of his life. He realized more than 20 solo exhibitions and participated in group ones in Greece and abroad. Retrospective exhibitions of his work were held at the Milo Artspace, Athens (1999), at the Chania Municipal Gallery (2005) and at the Contemporary Art Museum of Crete in Rethymno (2019).

Starting from the language of abstract art, he gradually turned to mixed techniques and industrial materials (engines, mirrors, photocells, etc.). He combined traditional media, such as painting and drawing, with photography. His quests stretch to the metaphysics of matter; contemporary communication; the revitalizing force of nature, as well as the impact of adverse human activity.

DASKALAKIS Stefanos

(1952-)

Daskalakis studied painting at the Athens School of Fine Arts (1970-1974) under Yorgos Mavroidis. He furthered his studies in Lyon and Paris (1978-1981), at the studio of Leonardo Cremonini

at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts. He apprenticed also to Yannis Tsarouchis. Since 1982, his work has been presented in solo and group exhibitions in Greece and abroad. He focuses on figurative painting and the contemporary realistic idiom, engaging in various subjects, indicatively still life, interiors and, later on, women portraits and nudes, but always emphasizing on the existential component and the decay that comes with time.

DONEF Antonis

(1978-)

Donef studied at the Athens School of Fine Arts (1999-2004) and the University of Fine Arts in Madrid (2002-2003). His work has been presented in solo and group exhibitions in Greece and abroad. In 2010, he was honoured with the Art House Shanghai Award. His artistic practice is characterized by palimpsest works of an abstract and minimalistic nature. In creating them, he applies procedures that are time-consuming and knowledge-intensive; to this end he turns to e.g. archival collections, while also appropriating and reusing old material to craft a new creation. In this way, the already mapped knowledge is redefined through processes of deconstruction and reconstruction.

EFSTATHIOU Eirene

(1980-)

Efstathiou holds a Studio Art Diploma and a Bachelor of Fine Arts (2003) from the Tufts University in Boston, where she studied painting and printmaking. She is also a graduate of the School of the Museum of Fine Arts, Boston, and of the Athens School of Fine Arts (MFA 2010), where she is also completing her PhD. She has presented her work in Greece and abroad. In 2009, she was the recipient of the DESTE Foundation Prize and in 2019 she received a scholarship by the NEON Organisation for Culture and Development, for the completion of her doctoral research.

Her practice involves various media (painting, printmaking, small-scale installations). With her work, she looks into the collective and archival memory, the emotional load and the social impact of those, as well as the ways in which all of the above relate to the public sphere.

GALANIS Dimitrios

(1879-1966)

While studying civil engineering at the Athens Technical University in 1897-1899, Galanis took drawing lessons from Nikephoros Lytras. After graduating in 1900, he went to Paris, where he enrolled at the École des Beaux-Arts. From 1901 to 1912, he worked successfully as a cartoonist with a number of French magazines. During his stay in Germany (1907-1909), he showed great interest in printmaking, especially woodcuts. In 1909 he settled in the Montmartre quarter of Paris, became friends with avant-garde artists (Matisse, Maillol, Derain, etc.) and was exposed to influences from Fauvism and Cubism. From 1930 to 1937, he taught printmaking in Paris, opening his studio to Greek art students living there, including Polykleitos Regkos, Nikos Hadjikyriakos-Ghika, Constantine (Dico) Byzantios and others. 1945 was a year of numerous distinctions for Galanis, as he was elected Professor at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts de Paris and member of the French Académie des Beaux-Arts. In 1950, he was elected corresponding member of the Academy of Athens. With a wide thematic range, Galanis fashioned a personal style that adheres to Classicism, while at the same time he was keen to explore Modernism. Galanis was one of the most influential figures of interwar Greek art, with a seminal contribution to printmaking.

GEORGIADIS Andreas

(1972-)

He studied graphic design, took classes in illustration at the Institut d'Arts Visuels in Orleans, France, and painting lessons with Giorgos Rorris. His main medium is ink and his favourite subject matter is landscapes, which evoke poeticness and a sense of timelessness. In most of his works, the scenes that he builds with his inks arise from his personal explorations on the themes of memory and history.

GERODIMOS Vassilis

(1977-)

Gerodimos studied at the Athens School of Fine Arts (2005-2010) and the School of Marble Sculpting at the Fine Arts School of Tinos (2005) from which he graduated with honours. He has realized four

solo exhibitions and has participated in numerous group ones, as well as in interdisciplinary projects in Greece and abroad. Works of his can be found in public and private collections. Sculptures and large-scale in situ installations in their majority, his works explore the relationship between materials, their correlations and the potentialities of their amalgamation. Additionally, with the choreographer Tzeni Argyriou they have co-created artworks that explore the active dialogue between visual and performing arts. He has also designed the scenes for several dance and theatre performances.

GYZIS Nikolaos

(1842-1901)

An outstanding and dominant figure in 19th-century German and Greek art, Nikolaos Gyzis was born on the island of Tinos. In 1850 he moved with his family to Athens, where he attended the Athens School of Fine Arts, at first informally and from 1854 to 1864 as an enrolled student, under brothers Georgios and Philippos Margaritis, Raffaello Ceccoli, Ludwig von Thiersch, but also Nikephoros Lytras, with whom he would become close friends. In 1865 he went to Munich to pursue postgraduate studies, and in 1868 he was accepted by the renowned German painter and teacher Karl von Piloty. In 1872 he returned to Athens for two years, visiting Asia Minor in 1873 with Nikephoros Lytras. This journey was to be a pivotal point in his life, as it became a source of inspiration and a basis for his later work. In 1888, already a distinguished artist, he was appointed professor at the Munich Academy of Fine Arts. He came to Greece for the last time in 1895. His art is characterised by a diverse thematic range and his willingness to harness a variety of styles, from academic Realism to the Jugendstil.

IAKOVIDIS Georgios

(1853-1932)

A leading figure of Greek art of the late 19th-early 20th century, Iakovidis studied at the Athens School of Fine Arts (1870-1877) under such great masters as the painters Nikephoros Lytras and Vincenzo Lanza, or the sculptor Leonidas Drossis. Unraveling his talent already from his student years, he graduated with honours

and won a scholarship to study at the Munich Academy under Ludwig von Löfftz. After his graduation, he stayed in Munich, where he established his own private art school, winning acclaim for his prolific work. He returned to Greece in 1900 and was appointed Director at the National Gallery of Athens, while in 1904 he succeeded Nikephoros Lytras as professor of painting at the Athens School of Fine Arts. Remaining loyal to the principles of Academic art, Iakovidis is appreciated not only for his unparalleled drawing skills, but also for developing his own style, marked by a distinctive colour palette, particularly in his genre themes, elevating scenes from family and everyday life to images of strong spirituality.

KAGLIS Juliano
(1974-)

Kaglis studied painting at the Athens School of Fine Arts (1996-2002). In 2003 he received a Fine Arts Scholarship by the Greek State Scholarship Foundation (IKY). In 2013, he was honoured with the Distinguished Greek Painter Award for artists up to 40 years old, offered by the Academy of Athens. He has presented his work in solo exhibitions in Greece and Cyprus, and he has participated in many group exhibitions. Works of his can be found in public and private collections. His paintings are compositions that border with representation and abstraction. Their formation is the result of a dynamic expressionistic gesture, which provokes the viewer to reconstruct the image from its traces and to finalize its narrative by means of personal comprehension.

KATRAKI Vasso
(1914-1988)

Katraki studied painting under Konstantinos Parthenis and printmaking under Yannis Kefallinos at the Athens School of Fine Arts (1936-1940), but then devoted herself exclusively to printmaking. Already as a student, she adhered to left-wing ideals and joined the artists' section of the National Liberation Front (EAM). Until the 1950s she worked on woodcuts, but she later experimented on sandstone, a technique which she pioneered. Her engravings are invariably centred on man and his concerns,

his ideas, his thoughts, his agonies, his struggle for survival and his fight for freedom in difficult times. Using determined, bold lines, shunning colour and opting exclusively for black and white, she managed with remarkable starkness to create figures that come across as enduring, restrained and charged with genuine emotions.

KESSANLIS Nikos
(1930-2004)

Kessanlis studied at the Athens School of Fine Arts (1950-1955) and continued in Rome. In 1961, he moved to Paris and joined the pioneering art group "Nouveaux Réalistes". In 1964, in the context of the Venice Biennial parallel events, he presented the installation *The Great White Gesture* at the exhibition "Three Proposals for a New Greek Sculpture". With works such as the *Phantasmagorias*, he became the vanguard of Mec Art's creation in 1965. Soon enough his research led him to the use of photomechanical media, which intertwine with the structure and the production process of the image. He received an honorary distinction at the Sao Paulo Biennial (1961), as well as the 1st prize at the Salon de Montrouge (1997). In 1988, Kessanlis, together with Caniaris, represented Greece at the Venice Biennial. Kessanlis's work *The Queue*, placed at the Omonia station of the Athens Metro, was created in 2003. He was elected professor at the Athens School of Fine Arts (1981), where he taught until 1997. Along with the evolution of his artistic work, he made a significant contribution to the modernization of Greek artistic reality not only with his teachings but also with his dynamic interventions in the discussion of the School's relocation. His artistic activity continued until the end of his life. Several retrospective exhibitions of his work have taken place, such as the one at EMST (National Museum of Contemporary Art) in 2007.

KOROGIANNAKIS Alexandros
(1906-1966)

Korogiannakis studied painting at the Athens School of Fine Arts under Georgios Iakovidis, Dimitrios Geraniotis, Georgios Roilos, Epameinondas Thomopoulos and Nikolaos Lytras. Printmaking

soon became his favourite art form, despite no longer being part of the curriculum and although he never totally abandoned painting. He worked as a cartoonist for newspapers and magazines as well as a book illustrator. In 1939 he was recruited by the Bank of Greece as a banknote designer and engraver. His oeuvre, predominantly centred on man, is also characterized by thematic diversity and restless exploration and experimentation.

LANZA Stefanos
(1861-1933)

Stefanos Lanza, son of Vincenzo Lanza, studied painting at the Athens School of Fine Arts and returned to teach there from 1909 to 1932. Following in his father's footsteps, he too depicted ancient monuments and ruins in oil and watercolour. Despite a remarkable precision in drawing, Academicism and his father's influence seem to have stymied his stylistic development.

LANZA Vincenzo
(1822-1902)

Of Italian descent, Vincenzo Lanza studied at the Accademia di Belle Arti di Venezia, where he later taught Perspective as an assistant to the professor. Exiled in 1848 for his participation in the unsuccessful uprising of the Italians against the Austrian rule, he initially took refuge in Patras, before settling in Athens. Earning the support of such patrons as the Greek royal family, he undertook various commissions, while from 1863 to 1900 he taught at the Athens School of Fine Arts. Predominantly a watercolour painter, he is famous for his depictions of archaeological sites, Greek ruins and monuments, guided by the principles of academic Classicism, seen through a unique personal gaze.

LAZONGAS Yorgos
(1945-2022)

Lazongas studied architecture at the Aristotle University of Thessaloniki (1963-1970). His interest in painting soon became pronounced and in 1970 he won a prize at the Goethe Institute's competition for young painters (Thessaloniki) and also at the Hellenic-American Union's young painters contest in 1972.

In 1976, he went to Paris to study after receiving a scholarship from the French state. He presented his work in solo and group exhibitions in Greece and abroad. He participated in Europalia (1982, Ostend, where he was awarded the Prix Europe), in the Biennial of Sao Paulo (1983), in the Salon de Montrouge (Paris, 1996) and in art events organized in the context of Thessaloniki as Cultural Capital of Europe (1997), etc. A retrospective exhibition of his drawings was held at the Benaki Museum in Athens and at the Macedonian Museum of Contemporary Art in Thessaloniki in 2006. An art installation of his is hosted at the Athens Metro station of Eleonas. He taught at the Department of Architecture of the Aristotle University in Thessaloniki (1982-1999) and at the Athens School of Fine Arts (2008-2012).

His interest in the evolution of drawing as a form of writing and as a gesture dominated his work. He created the *Palimpsests*, a series of artworks based on the sequence of images and their changeable traces, through their consecutive placing and the overlapping or the erasing of layers. Apart from painting and drawing, his work expanded to different media (photograph, video, installations, etc.) and embraced various topics, such as the trace of the human body or the reference to antiquity.

MADENIS Michalis
(1960-)

Madenis received a scholarship to study painting, which he did, under Triantafyllos Patraskidis and Panagiotis Tetsis at the Athens School of Fine Arts (1985-1990), wherefrom he graduated with honours. He continued his studies at the Vrije Academie voor Beeldende Kunste in Hague, Netherlands, on both a Dutch-state grant (1990-1991) and a Greek-state grant (1992-1994). He has presented his work in many solo and group exhibitions in Greece and abroad. He worked in the educational programmes and children's workshop of the National Gallery-Alexandros Soutsos Museum in Athens (2003-2018).

His painting art is figurative and mostly anthropocentric. Its main characteristics are the clearly expressionistic idiom, the intense colour and the solid drawing, which underline the humanistic character and the symbolic dimension of his work.

MAKRIS Thanassis

(1955-)

Makris studied at the Athens School of Fine Arts under Yannis Moralis and continued his studies at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Paris. He lives and works in Athens. He has presented his work in numerous solo and group exhibitions in Greece and abroad. His oeuvre embraces distinct thematic areas, namely self-portraits, children's portraits, landscapes, etc. Using a restrained and soft colour palette, his painting can be described as abstractive with expressionist tendencies, the represented image emerging from the boundaries of colours, intriguing the viewer to explore the emotions of this visual experience.

MALEAS Konstantinos

(1879-1928)

After studying architecture in Constantinople, Maleas moved to Paris to pursue studies in painting at the École des Arts Décoratifs under Henri Martin (1901-1908). Later, based in Constantinople, he travelled as a correspondent for a number of magazines and newspapers, but also in order to paint. He settled in Greece in 1913. He served as Director of the Museum of Folk Handicrafts, took active part in the education reform of 1917 and was a member of several art committees and juries. Until his death, he travelled extensively in Greece and Europe, as well as in Egypt. Through landscapes, his predominant theme, Maleas was one of the innovators of modern Greek painting. Leaving plein-airist conventions behind, he moved on to anti-naturalistic depictions relying on colour, which he used in a manner influenced by Fauvism and Expressionism, as well as through a reshaping of form guided by abstraction.

MANTZAVINOS Tassos

(1958-)

Mantzavinos studied painting at the Athens School of Fine Arts (1979-1984), wherefrom he graduated with honours. He has presented many solo exhibitions and has participated in group ones in Greece and abroad. He has taken part at the 16th Biennial of Alexandria (1987). A retrospective exhibition of his work was

held at the Benaki Museum in Athens (2012). He taught drawing at the Vakalo Art & Design College (1986-2000) and worked on book illustrations. His works, painting compositions and three-dimensional wooden constructions, are distinct for their expressionistic idiom and their symbolic dimension. His themes emanate from personal experience and have autobiographical content or refer to folk tales and traditions.

MAVROIDIS Yorgos

(1912-2003)

Practically a self-taught painter, Mavroidis apprenticed to Yannis Tsarouchis. He grew up in Cyprus, studied political science in Athens and later joined the diplomatic corps. In this capacity, he served at the Ministry of Foreign Affairs, the Greek Embassy in Paris (1950-1952) and the Greek Consulate in Trieste. He resigned in 1952, when he was elected Professor of Painting at the Athens School of Fine Arts. During his academic career, he served as a director (1975-1977) and rector (1977-1978) of the School. Having had the opportunity, during his time in Paris, to study in depth all of the modern trends in painting, he soon assimilated some of them, particularly the formal language of Expressionism. His idiom is characterized by a bright and bold colour palette, rough gestural brushstrokes serving as outlines, and strong textural effects.

MICHAILIDIS Yannis

(1940-2021)

Born in Skiathos island, Michailidis settled with his family in Volos until 1958, and in Athens afterwards. He has presented his work in 30 solo exhibitions and numerous group ones. Works of his can be found in public and private collections. He started to paint with the memories from his island as his main stimulus. Later series of his, such as the seascapes and the rural landscapes or urban images, relate to personal experiences. Among the materials he used are paper, inks and watercolours, collaged and decollaged, and among his techniques is a vivid and fluid brushstroke that highlights the texture of the surfaces.

MOLFESSIS Jason

(1925-2009)

Molfessis studied at the Athens School of Fine Arts (1941-1946) under Konstantinos Parthenis, Dimitrios Biskinis and Epameinondas Thomopoulos. At the same time, he studied law at the University of Athens. He attended lessons of fresco painting at the workshop of Pierre-Henri Ducos and of painting at the workshop of Jean Souverbie at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts (1951-1952). He has presented his work in numerous solo and group exhibitions internationally.

Initially, he created paintings that stand out for their lyricism and their gestural idiom. Around 1960, he introduced to his work the codified language of first computers and combined his artistic idiom with the black dots of the perforated telex tapes. In parallel, he utilized new materials (polyester, plaster, aluminum, lead). From the 1970s, he created sculptural spaces and installations with symbolic connotations in different cities of France and Greece. He was appointed professor at the School of Fine Arts of the Aristotle University in Thessaloniki in 1981. In 1991 he returned to Paris for a decade and afterwards returned to Greece where he remained until the end of his life.

ORFANOS Lambros

(1916-1995)

Orfanos studied painting (1938-1943) at the Athens School of Fine Arts under Oumvertos Argyros and Epameinondas Thomopoulos as well as printmaking (1943-1947) under Yannis Kefallinos. In 1949 he became an employee of the Bank of Greece, working at the Banknote Printing Works until 1977. Meanwhile, he received a scholarship to continue his studies in Paris. A versatile artist, he designed postage stamps, banknotes and coins, made book illustrations and left a rich oeuvre of paintings and prints. His paintings emit a poetic aura, despite retaining clean outlines, while his prints unquestionably attest to his astute technique and its dynamic development over time.

PAPACONSTANTINOU Leda

(1945-)

Papaconstantinou studied graphic arts at the Doxiadis School (1962-1965) and then attended a preparatory year at the Athens School of Fine Arts (1965-1966). Afterwards, she studied Fine Arts at the Loughton College of Art, London (1967-1968) and the Maidstone College of Art (Kent Institute of Art & Design) (1968-1971). She appeared in more than 20 solo exhibitions and more than 60 group ones in Greece and abroad. A retrospective of her work was held at the Vafopoulio Cultural Centre in Thessaloniki (2002). She was a guest artist of honour at the 1st Thessaloniki Biennial of Contemporary Art (2007). Her large-scale composition *Time in my Hands* is installed at the Athens Metro station of Monastiraki.

She was one of the first artists to introduce art forms such as environments, happenings and performances in the Greek visual arts scene during the 1970s. Her works allude to the human body and to gender identity, while also relating to memory and time. She used various means of expression (three-dimensional constructions, collages and sculptures, painting, movement, sound and speech, in combination with photography, video, etc.) of a ceremonial character, with autobiographical references.

PAPACONSTANTINOU Nina

(1968-)

Papaconstantinou studied Greek Literature at the National and Kapodistrian University of Athens (1992) and Visual Arts at the Camberwell College of Arts in London (2001). In 2011 she presented her work in the solo exhibition "Instead of Writing" at EMST (National Museum of Contemporary Art) in Athens (2011). In 2015-2016 she was artist-in-residence at the Seeger Center for Hellenic Studies in Princeton, USA, with a research scholarship. She has presented her work in solo exhibitions, and she has participated in many group exhibitions in Greece and abroad. Works of hers can be found in private and public collections. Papaconstantinou explores the relationship between text and image, between writing and its trace. She sets as a starting point

literary writings that are of particular importance to her and she appropriates them with a variety of gestural practices (copying, trace marking, use of carbon, imprints, piercings, etc.), in order to create connotations regarding the ways in which every text can give birth to an image.

PAPADOPOULOS Nikos

(1970-)

Papadopoulos studied painting at the Athens School of Fine Arts (1998-2003). In 2010 he obtained a postgraduate degree in Fine Arts from the same institution. Since 2000 he has been a member of the “Filopappou Group”. He has presented his work in solo and group exhibitions in Greece and abroad. In 2014 he received an award by the Onassis Cultural Centre in Athens and participated in the residency of the art programme Accelerate@CERN offered by the CERN-European Organization of Nuclear Research in Switzerland. He also created the logo for the National Opera of Greece after a competition in 2010.

In his work, research and artistic practices walk in tandem with topics inspired by history, the natural environment and personal experience, emphasizing on creative procedures that demand diligent and skillful engagement.

PAPAILIAKIS Ilias

(1970-)

Papailiakis studied painting at the Athens School of Fine Arts (1990-1996). He was awarded the first prize of Jannis and Zoe Spyropoulos Foundation (1998) and he represented Greece at the 49th Biennial of Venice (2001). He has presented his work in more than 25 solo exhibitions and many group ones in Greece and abroad. Works of his can be found in public and private collections. The Macedonian Museum of Contemporary Art organized a retrospective exhibition of his work in 2001. In 2013 he was shortlisted for the DESTÉ Foundation Prize. He is an associate professor at the Department of Architecture, University of Patras. In his painting, he is in constant dialogue with the history of Greek art, while proposing, with the same consistency, new idioms for his artistic practice in distinctive series of his oeuvre.

PAPALOUKAS Spyros

(1892-1957)

Papaloukas studied at the Athens School of Fine Arts under Spyros Vikatos, Dimitrios Geraniotis, Georgios Iakovidis, Stefanos Lanza, Georgios Roilos and Pavlos Mathiopoulos. He continued his studies at the Parisian Academies Julian and de la Grande Chaumière (1917-1921). In 1921 he participated in the Asia Minor Campaign as a war artist. Later, he visited Mount Athos and studied Byzantine painting. A particularly active artist, he was elected professor at the painting workshop of the Athens School of Fine Arts in 1956 and served as director of the Municipal Gallery of Athens. In his religious art, he preserves the profound spirituality of sacred icons, but introduces contemporary artistic quests. His works (landscapes, portraits, still lifes) harmoniously fuse elements from Byzantine art and modernist movements (Fauvism, the Nabis, Post-impressionism), while colour invariably remains the focal point of his quests.

The B & M Theocharakis Foundation preserves the legacy of Spyros Papaloukas, as significant artworks from all the main periods of his oeuvre were donated to the Foundation by the painter's daughter Mina Papalouka. Exhibitions of the artist's work, which were organized by the Foundation are, among others, “Spyros Papaloukas: B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts & Music Collection” (B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts & Music, 2007, curator: Takis Mavrotas), “Spyros Papaloukas–Basil Theocharakis. MOUNT ATHOS” (Kalamata Dance Megaron, 2019, curator: Takis Mavrotas), “Spyros Papaloukas. Exploring the Enigma of Painting. Familiar and Unfamiliar Works” (B & M Theocharakis Foundation for the Fine Arts & Music, 2022, curator: Efthymia Georgiadou-Kountoura).

PAPASPYROU Rena

(1938-)

Papaspyrou studied painting and mosaic at the Athens School of Fine Arts (1958-1961) and furthered her studies at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts (1961-1967), where she presented her first solo exhibition. She has realized more than 15 solo exhibitions in Greece and abroad, and she has participated in many group ones and international events. She taught at the

Athens School of Fine Arts from 1993 until 2005. She was the first woman ever elected head of a School's workshop (Third Painting Workshop), while in 2006 she was appointed emerita.

From her early steps in art, she attempted to re-examine the artwork's traditional surface and space, by using non-conventional surfaces—metal sheets, planks, pieces of paper, segments of mosaic, detached wall surfaces. In appropriating these surfaces and using them in her works—some of which are large-scale installations—, she gave them new artistic substance, by highlighting her morphological interventions on them (made with paper, pencil, etc.).

POLYCHRONIADI Celeste

(1904-1985)

Polychroniadi studied music at the Athens Conservatoire. In 1930 she moved to Paris, where she studied fresco, mosaic and ceramics at the Conservatoire National des Arts et Métiers, drawing at the Académie de la Grande Chaumière and painting under Suzanne Valadon. All of these ventures initiated her into different aspects of the art world, bringing her into contact with leading figures of her time. After returning to Athens in 1934, she took over the artistic direction of the “Studio” gallery and worked on ceramics, book illustration and painting. From 1946 to 1953, she lived in the United States, fully devoted to painting at a time when Abstract Expressionism was in its heyday. After returning to Athens, where Abstraction was still in its infancy, Polychroniadi moved steadily in this direction, following a path through expressionist compositions towards totally non-figurative works.

PRASSINOS Mario

(1916-1985)

Born in Constantinople, he moved with his family to France due to the events of 1922. He studied at the École des Langues Orientales and started his first lessons of painting next to Clement Serveau (1932). Two years later, he started studying at the Faculté des Lettres in Paris. In parallel, he was associated with the French intellectuals of the time, mostly with the surrealist circle. He began to exhibit his works of painting in Paris in 1938. He acquired French citizenship in 1949 and he settled in Provence in 1951. His work was presented

in solo and group exhibitions internationally. Several retrospective exhibitions of his work have been held in France, Belgium and Greece. He illustrated numerous books and he designed the scenes for significant theatrical performances. The installation of eleven large-scale compositions for the Chapel Notre Dame de Pitié in Saint-Remy-de-Provence was completed a year after his death. He was honoured with the titles Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres (1961), Chevalier de la Légion d'Honneur (1966) and Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres (1981).

In his work—tapestries, sculpture, painting—he preferred a personal abstract idiom with symbolic references, rich in successive lines and colour patches. At the centre of his interests lies the transcendence of the boundaries between the natural world and the one beyond it, as well as the exploration of painting as an act of gestural writing.

PREKAS Paris

(1926-1999)

Prekas studied painting at the Athens School of Fine Arts (1948-1952) under Dimitrios Biskinis, Oumvertos Argyros and Andreas Georgiadis. He has presented his work in solo and group exhibitions, and at the Sao Paulo and Alexandria Biennials of 1965 and 1968 respectively. A multi-faceted artist, he engaged in painting, sculpture, ornamental art and interior decoration. His themes, usually inspired from Greek history and mythology, recur across all these media and are thoroughly explored in all possible art forms. His style can be classified as one of Abstract Expressionism, with strongly geometrical compositions dominated by the colour white.

PSYCHOPEDIS Jannis

(1945-)

Psychopedis studied printmaking at the Athens School of Fine Arts (1963-1968) under Kostas Grammatopoulos. He continued his post-graduate studies in painting on a German-state scholarship (DAAD) at the Academy of Fine Arts in Munich (1971-1975). He was a member of the “Omada Technis A” (Art Group A, 1960-1967) and of the art group of the magazine *Epitheorisi Technis* (Art

Review). He has participated in many politically-oriented art groups and was a founding member of the “New Greek Realists” (1971-1973), of the Centre for Visual Arts (Kentro Eikastikon Technon, KET, 1974-1976) and of the “10/9” art group in Munich (1975). In 1977 he settled in Berlin, invited to the Public Artistic Programme of West Berlin. In 1986 he moved to Brussels and returned to Greece in 1992. In 1994 he was appointed professor at the Athens School of Fine Arts, where he taught until 2012. He has presented his work in numerous solo and group exhibitions in Greece and abroad; also, several retrospective exhibitions of his work have been held. His art installation *Eirini Station* decorates the Athens Metro station of Syntagma. He has published books and essays on art. In his work, which incorporates his criticism on sociopolitical issues, a reference to history and to art history, as well as his autobiographical memories, he utilizes several means (painting, drawing, photography, constructions with found objects etc.).

RORRIS Giorgos

(1963-)

Rorris lives and works in Athens. He studied at the Athens School of Fine Arts (1982-1987) under Panayiotis Tetsis and Yannis Valavanidis and then in Paris at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts under Leonardo Cremonini. In 2001 he received the Academy of Athens award for new painters under the age of 40. In 2006 the Alexandros S. Onassis Public Benefit Foundation conferred an honourable distinction for his work. Typically working with models, Rorris portrays his subjects with psychographic insight, positioning them in interior settings that are structured through sharp contrasts between cold and warm colours.

SAMIOS Pavlos

(1948-2021)

Samios studied at the Athens School of Fine Arts (1969-1972). From 1978 to 1992, he lived and worked in Paris. He has presented his work in more than 25 solo exhibitions and he has participated in important group exhibitions in Greece and abroad. As part of his icon painting oeuvre, he has created frescoes for Greek churches, as well as many portable icons. He taught at the Athens School

of Fine Arts, where he was head of the workshop for fresco and portable icons painting.

Elements of Greek tradition and references to the modern Western art are combined in his painting. His subjects are derived from everyday life but are rendered with poetic mood and sensitivity. In this vein, people, spaces, and objects become symbols and parts of dreamlike and metaphysical narrative compositions.

SOROGAS Sotiris

(1936-)

He studied at the Athens School of Fine Arts under Yannis Moralis and he took lessons of hagiography at the “Workshop of Applied Arts” in the same School. He has presented his work in numerous solo and group exhibitions. He was appointed assistant curator at the Drawing and Painting faculty of the Department of Architecture, National Technical University of Athens, to later become a professor. In 2004 he received the Academy of Athens award for his artistic practice in whole. Using charcoal and acrylic colours as his main medium, he created paintings that stand out for their linear and sensitive drawing, their dominant and spiritual light, and the transfer of daily images and objects to a poetic and symbolic level. In his painting, the Greek environment is reflected on thematic subjects (rocks, ruins, water wells, remains of ancient statues, doors and windows with old iron locks, pieces of wood by ruined roofs, mooring bollards, rusted relics, pieces of old engines and metal sheets) that summarize with ascetism and minimalism the passage of time and the monumentality of entropy and corrosion. In parallel with his painting, he worked on the illustration and artwork of books, and also wrote theoretical essays.

SPYROPOULOS Jannis

(1912-1990)

Spyropoulos studied painting initially at the Athens School of Fine Arts, under Oumvertos Argyros, Epameinondas Thomopoulos and Spyros Vikatos, and then at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Paris. With the outbreak of World War II, he returned to Greece, where he remained until his death, devoting himself to

painting. In his work one sees a development and a progressive shift from Naturalism towards meticulously studied abstraction. With disciplined, closed compositions and a sparing use of colour, he offered his own version of abstraction, a current that flourished in Greece from the 1960s onwards. In 1960 he received the UNESCO Award at the Venice Biennial, while his participation in Documenta III (Kassel) in 1964 was another milestone in his career.

STAVERIS Antonis

(1973-)

Staveris lives and works in Athens. He studied at the Athens School of Fine Arts under Dimitris Mytaras. In 1998 he attended the workshop of Vladimir Veličković at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts.

In his works he explores the landscape—both indoor spaces, and the outdoor, urban or non-urban, environment—through the prism of time, with compositions structured by bright colours. Time and its fluidity are highlighted by the perception of space as a sequence of moments that can be interpreted either as the present or as a memory.

TETSIS Panayiotis

(1925-2016)

Tetsis studied at the Athens School of Fine Arts (1943-1949) under Dimitrios Biskinis, Pavlos Mathiopoulos and Konstantinos Parthenis and then, on a scholarship, at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Paris. He has presented his work in solo and group exhibitions of painting and engraving in Greece and abroad. He participated in the Biennials of Sao Paolo in 1957 and 1965 and Alexandria in 1959 and the International Exhibitions of Engraving at Lugano in 1960 and Tokyo in 1964, among others. In 1976 he was elected professor at the Athens School of Fine Arts, a position he held until 1991, becoming rector of the School in 1989. In 1993 he was elected member of the Academy of Athens. A retrospective exhibition of his work was presented in 1999 at the National Gallery, Athens. He created a clear and distinct personal artistic universe, poised between figurativeness and abstraction, with colour and light playing a dominant, almost gestural, role

and adding to the rhythm and intensity of the expressive effect. He elaborated on this idiosyncratic take on Expressionism throughout his life in his everyday scenes, landscapes, portraits and still lifes.

THEOFYLAKTOPOULOS Makis

(1939- 2023)

Theofylaktopoulos studied at the Athens School of Fine Arts (1961-1967) under Yannis Moralis. From 1969 he lived abroad, in Switzerland, France and New York; in the latter due to a Ford Foundation grant (1971). In 1975 he returned to Greece. In 1988 he was elected professor at the School of Fine Arts, Aristotle University of Thessaloniki, where he remained until 2005. He presented his work in almost 20 solo exhibitions and in many group ones, in Greece and abroad.

The main quest of his painting art is the human figure and its relationship with space. His figures appear as outline drawings, usually in solitude, but with intense presence. Vigorous gestures, ardent traces and tonal gradations permeate his expressionistic idiom and give the pulse of a sophisticated processing of the canvas space.

TSAROUCHIS Yannis

(1910-1989)

Describing himself as a researcher and lifelong learner, Yannis Tsarouchis studied at the Athens School of Fine Arts under Konstantinos Parthenis. At the same time, he took lessons at the workshop of Fotis Kontoglou, where he was initiated into the secrets of Byzantine art and music, as well as folk tradition. In a broader sense, his teachers also included Dimitris Pikionis, Angelos Sikelianos, Diamantis Diamantopoulos and Evgenios Spatharis. He travelled several times to Paris, occasionally for extensive periods. He worked closely with Tériade and Iolas and held exhibitions abroad. His exhibition activity included solo exhibitions and the participation in group, Panhellenies and international exhibitions such as the Biennials of Alexandria in 1955 and Venice in 1958. A retrospective exhibition of his work was presented in 2009 at the Benaki Museum, Athens. In parallel with his career as a painter, he worked as a scenic and costume designer for theatre and

film. His oeuvre, informed by such a diversity of influences from the people he acknowledged as his mentors, from his numerous travels around the world and from his contact with different traditions (Byzantine, folk, modern European, Renaissance, baroque), is at a crossroads between “East” and “West”, redefining the notion of Greekness.

VARLAMOS Giorgos
(1922-2013)

Varlamos studied painting at the Athens School of Fine Arts under Argyros Oumvertos and Konstantinos Parthenis, as well as printmaking at the atelier of Yannis Kefallinos. He furthered his studies in Paris at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts and the Collège Technique Estienne, specialising in the art of the book and postage stamp design. Equally active as a painter and a printmaker and constantly honing his skills, he stood out with his excellent technique, clever use of colour, sober rendering of the surrounding space and the beauty of his compositions.

VASSILIOU Spyros
(1902 or 1903-1985)

Vassiliou studied painting at the Athens School of Fine Arts (1921-1926) at first under Alexandros Kaloudis and, from 1923 onwards, under Nikolaos Lytras. In 1929 he held his first solo exhibition, and in 1930 he won the Benakis Prize for his wall painting designs for the church of St. Dionysius the Areopagite in Athens (which the artist executed in 1936-1939). He was a founding member of the art groups “Techni” and “Stathmi” and worked as a teacher at the Papastrateios School prior to World War II and at the Athens Technological Institute (Doxiadis School) in the post-war period. 1927 marked the start of his long career as a scenic designer. During the Occupation, he turned to printmaking and secretly circulated woodcuts, illustrated manuscripts and publications. He has presented his work in solo and group exhibitions, and also at the Biennials of Venice, in 1934 and 1964, Alexandria in 1957 and Sao Paolo in 1959. Belonging to the so-called “Generation of the Thirties”, he created an oeuvre permeated by the ideal of Greekness, with paintings themed on Greece’s natural and urban landscape as

well as scenes of everyday life, selectively fusing elements of Greek tradition—e.g. folk art—with traits of Constructivism, Surrealism, Pop Art and Photo-Realism into genre and narrative compositions.

VELONIS Kostis
(1968-)

Velonis studied Fine Arts (Arts Plastiques/Esthétique) at the Université Paris 8 (DEA) and holds an MRes in Humanities and Cultural Studies from the London Consortium (Birkbeck College, ICA, AA). He obtained his PhD from the Department of Architecture, National Technical University of Athens. He is an associate professor at the Athens School of Fine Arts. He has realized solo exhibitions in Greece and abroad and he has participated in group exhibitions and residencies worldwide. His works, mostly constructed with wood or other everyday materials, form narratives that conjoin personal stories with the re-examination of historical events or of dominant cultural paradigms. Indicative sources of inspiration for him are the scenic design for avant-garde theatre shows and the history of the working class.

XAGORARIS Zafos
(1963-)

Xagoraris studied at the Athens School of Fine Arts (1983-1988) and pursued post-graduate studies at the Massachusetts Institute of Technology (MIT) with an Alexander S. Onassis Foundation scholarship. He obtained his PhD from the National Technical University of Athens. He has held various solo exhibitions and he has participated in many group ones in Greece and abroad. He represented Greece at the 27th Biennial of Sao Paolo (2006) and the 58th Biennial of Venice (2019). He was one of the curators of the Greek Pavilion of the 9th Venice Biennial of Architecture (2004) and the 2nd Athens Biennial (2009). He is a professor at the Athens School of Fine Arts. He has also taught at the Universities of Patras and Sassari. He was a visiting scholar at the Columbia University, NY (Fulbright Scholar) and a Witt artist-in-residence at the Penny W. Stamps School of Art & Design, University of Michigan. He was invited to present his work at the University of Illinois (Chicago); Academy of Fine Arts (Munich); D’Annunzio University (Pescara);

IUAV (Venice); Academy of Fine Arts (Palermo); School of Visual Arts (NY); School of the Art Institute of Chicago, and many other similar institutes. His work consists mainly of public installations, which explore the changing conditions of public space in terms both of its environmental elements and of the social processes that take place in it.

XENOOU Vana
(1949-)

Xenou studied painting at the Athens School of Fine Arts, on a Greek-state scholarship (IKY), under Yannis Moralis (1969-1973). She continued her studies on a grant by EOMMEX (Hellenic Organization of Small and Medium Enterprises and Handicraft) in Paris, at the École Des Arts Décoratifs (1973-1974) and the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts (1974-1978). She has presented her work in solo and group exhibitions in Greece and abroad.

She taught drawing at the Center for Technological Applications (KTE, 1976-1977) and became a scientific associate at the Department of Architecture, National Technical University of Athens in 1980. She was elected lecturer at the painting workshop of the same Department in 1986, where she taught as a professor until her retirement. She taught at the École Nationale Supérieure des Beaux-Arts in Paris as a visiting lecturer (1992-1993). She was nominated the Women of Europe award in 2008. The French state honoured her with the title Officier dans l’Ordre des Palmes Académiques (2014).

She began with painting and then turned to sculpture, three-dimensional constructions and installations. She has also worked on scenic and costume design for the theatre. In her oeuvre, she looks into the female figure and substance, into myths and mysteries, focusing on a return of the idea of the sacred in art.

ZACHARIAS Ioannis
(1845- year unknown)

Zacharias studied at the Athens School of Fine Arts, leaving in 1866 to continue studies at the Munich Academy under Karl von Piloty. Despite only scarce information on his life, he is known to have

enjoyed the recognition of important painters of his time, such as Nikolaos Gyzis and Nikephoros Lytras. Records also show that, after winning an award at the International Exhibition of Vienna in 1873, Zacharias presented a mental disorder and was admitted to Corfu’s mental hospital, where he later died. His work follows the principles of 19th-century academic Realism, while his themes are portraits and genre scenes, executed with exceptional vividness.

ZOUNI Opy
(1941-2008)

Zouni studied at the Athens School of Fine Arts (1963-1969), painting with Yannis Moralis and scenography with Vassilis Vassiliadis. She realized more than 70 solo exhibitions in Greece and abroad, and she participated in international conferences and hundreds of group exhibitions. She was awarded the State Prize at the Festival International de la Peinture of UNESCO (Cagnes-sur-mer, 1971) and the First prize at the International Biennial Impreza (Ukraine, 1989). Retrospective exhibitions of hers were held at the Cycladic Art Museum in Athens (2006-2007) and at the Benaki Museum in Athens (2016). One of her works is installed at the Egaleo station of the Athens Metro.

Since the 1970s, her art shifted decisively towards geometrical compositions, with particular emphasis on the way in which the surface can relate to light and colour. Consequently, her visual experimentations became three-dimensional, focusing mainly on perspective, refractions of light, contrasts between surfaces, and the sense of movement. Colour underlines the geometrical purity of her constructions, and the texture of materials is also exploited. As from the 1980s, her constructions became in situ installations.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Αβόρα Έμι <i>A Classic Profile</i> 2022 Ακρυλικό σε καμβά 110 x 110 εκ. Αρ. Συλλ. 1548· σελ. 79	Ανδρεαδάκης Δημήτρης <i>Σύννεφα πάνω από την Αθήνα</i> 2001 Λάδι σε καμβά 130 x 190 εκ. Αρ. Συλλ. 1360· σελ. 66	Βυζάντιος Ντίκος (Κωνσταντίνος) <i>Nocturne</i> 1971 Λάδι σε καμβά 81 x 100 εκ. Αρ. Συλλ. 1508· σελ. 127
Αγγελή Ηώ <i>Slalom</i> 2022 Ακρυλικό σε καμβά 135 x 150 εκ. Αρ. Συλλ. 1549· σελ. 67	Αξελός Μιχαήλ <i>Αρχαϊκό</i> 1926 Σαγκίνα σε χαρτί 34,7 x 24,7 εκ. Αρ. Συλλ. ΑΞ282· σελ. 77	Γαλάνης Δημήτριος <i>Τοπίο</i> 1922-1930 Λάδι σε καμβά 49,7 x 61,4 εκ. Αρ. Συλλ. 467· σελ. 59
Αδαμάκος Γιάννης <i>Τοπίο σε ώχρα</i> 2008 Λάδι σε καμβά 160 x 200 εκ. Αρ. Συλλ. 1359· σελ. 133	Αξελός Μιχαήλ <i>Ιπτάμενη Νίκη</i> 1928 Σαγκίνα σε χαρτί 49,6 x 38,3 εκ. Αρ. Συλλ. ΑΞ278· σελ. 76	Γεροδήμος Βασίλης <i>Τρεις τόποι I</i> 2022 Χαρτί, μάρμαρο 70 x 50 εκ. Αρ. Συλλ. 1509· σελ. 143
Αθανασιάδη Αλεξάνδρα <i>Άλογο στο γαλάζιο</i> 2005-2017 Μικτή τεχνική και κολάζ 102 x 150 εκ. Αρ. Συλλ. 1550· σελ. 91	Βαρλάμος Γιώργος <i>Ορεινό τοπίο</i> 1959 Ξυλογραφία 59,7 x 58,4 εκ. Αρ. Συλλ. 1193· σελ. 55	Γεροδήμος Βασίλης <i>Τρεις τόποι II</i> 2022 Χαρτί, μάρμαρο 70 x 50 εκ. Αρ. Συλλ. 1510· σελ. 143
Αληθινός Δημήτρης <i>Σημεία μέσα στους χρόνους</i> 1981 Μικτή τεχνική 200 x 150 εκ. Αρ. Συλλ. 1492· σελ. 95	Βασιλείου Σπύρος <i>Πολιτεία</i> 1965 Τρίπτυχο, ακρυλικό και χαρτί σε νοβοπάν 54,5 x 211,5 εκ. (54,5 x 69,5 εκ. έκαστο) Αρ. Συλλ. 710· σελ. 44-45	Γεροδήμος Βασίλης <i>Τρεις τόποι III</i> 2022 Χαρτί, μάρμαρο 70 x 50 εκ. Αρ. Συλλ. 1511· σελ. 143
Αλταμούρας Ιωάννης <i>Βάρκες στην αμμουδιά</i> 1872-1874 Λάδι σε καμβά επικολημένο σε χαρτόνι 35 x 60 εκ. Αρ. Συλλ. 189· σελ. 52	Βελώνης Κωστής <i>Κασταλία Πηγή I</i> 2022 Ακρυλικό, gesso, χρώμα κιμωλίας, ξύλο 120 x 120 εκ. Αρ. Συλλ. 1507· σελ. 146	Γεωργιάδης Ανδρέας <i>Ανοιξιάτικο πρωινό στην Αθήνα του 1909</i> 2014 Μελάνι σε χαρτί 44 x 100 εκ. Αρ. Συλλ. 1361· σελ. 40

Γύζης Νικόλαος
Ο ποιητής στην πηγή (Η έμπνευση του ποιητή)
περ. 1875-1880
Λάδι σε καμβά
156,2 x 103,3 εκ.
Αρ. Συλλ. 258· σελ. 94

Γύζης Νικόλαος
Παλλάς Αθηνά (σχέδιο για το λάβαρο του Πανεπιστημίου Αθηνών)
1887
Μικτή τεχνική (κάρβουνο, παστέλ, γκουάς, υδατόχρωμα σε χρωματιστό χαρτί, ύφασμα)
185,5 x 113,7 εκ.
Αρ. Συλλ. 562· σελ. 74

Γύζης Νικόλαος
Αρμονία
1893
Κιμωλία και κάρβουνο σε χαρτί
39,5 x 26,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 245· σελ. 89

Γύζης Νικόλαος
Έρωσ και Κένταυρος
1896-1898
Λάδι σε καμβά
44,5 x 36,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 259· σελ. 88

Δασκαλάκης Στέφανος
Χωρίς τίτλο
2021
Λάδι σε καμβά
160 x 140 εκ.
Αρ. Συλλ. 1493· σελ. 105

Ευσταθίου Ειρήνη
Gate I
2017-2019
Δίπτυχο, λιθογραφία και μεταξοτυπία σε καμβά
81 x 54 εκ. έκαστο
Αρ. Συλλ. 1488· σελ. 49

Ζαχαρίας Ιωάννης
Το γράμμα
1867-1873
Λάδι σε καμβά επικολημένο σε κόντρα πλακέ
126,5 x 80 εκ.
Αρ. Συλλ. 297· σελ. 102

Ζούνη Όπυ
Δωμάτιο χωρίς θέα
1992-1993
Ακρυλικό σε χαρτόνι και ξύλινη κατασκευή
100 x 65 εκ.
Αρ. Συλλ. 1512· σελ. 147

Θεοφυλακτόπουλος Μάκης
Χωρίς τίτλο
2010
Λάδι σε καμβά
149 x 160 εκ.
Αρ. Συλλ. 1487· σελ. 153

Ιακωβίδης Γεώργιος
Στο ατελιέ του πατέρα
1884
Λάδι σε καμβά
73,2 x 71,4 εκ.
Αρ. Συλλ. 19· σελ. 109

Καγκλής Τζουλιάνο
Το πάρκο
2023
Λάδι σε καμβά
120 x 140 εκ.
Αρ. Συλλ. 1551· σελ. 63

Καλούτσης Βαλέριος
Composition of a Landscape #2
1984
Κολάζ, μολύβια, ξυλομπογιές, σινική μελάνη σε χαρτόνι
80 x 120 εκ.
Αρ. Συλλ. 1498· σελ. 56

Κατράκη Βάσω
Ιππέας
1964-1966
Πετρογραφία (χαρακτικό σε αμμόλιθο)
105,3 x 75,4 εκ.
Αρ. Συλλ. 1144· σελ. 90

Κεσσανλής Νίκος
Φαντασμαγορίες
1996
Υγρή εμουσιόν σε καμβά
180 x 180 εκ.
Αρ. Συλλ. 1436· σελ. 152

Κορογιαννάκης Αλέξανδρος
Νεκρή φύση
χ.χ.
Λάδι σε καμβά
63,5 x 78,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 415· σελ. 112

Λαζόγκας Γιώργος
Παλίμψηστο ολόκαυστο
1992
Μικτή τεχνική
125 x 150 εκ.
Αρ. Συλλ. 1494· σελ. 82

Λάντσας Βικέντιος
Εσωτερικόν. Παρθενώνας
περ. 1870
Υδατόχρωμα σε χαρτί
36 x 24 εκ.
Αρ. Συλλ. 402· σελ. 36

Λάντσας Βικέντιος
Οι Στύλοι του Ολυμπίου Διός
περ. 1870
Υδατόχρωμα σε χαρτί
35,8 x 54,7 εκ.
Αρ. Συλλ. 403· σελ. 38

Λάντσας Στέφανος
Ο Ναός της Απτέρου Νίκης
χ.χ.
Υδατόχρωμα σε χαρτί
26,5 x 18,6 εκ.
Αρ. Συλλ. 406· σελ. 39

Μαδένης Μιχάλης
Ύδρα
2014
Υδατόχρωμα σε χαρτί
76 x 106 εκ.
Αρ. Συλλ. 1362· σελ. 62

Μακρής Θανάσης
Αιτωλικό
2013
Λάδι σε ξύλο
66 x 131 εκ.
Αρ. Συλλ. 1363· σελ. 54

Μαλέας Κωνσταντίνος
Τοπίο
1917-1920
Λάδι σε χαρντ-μπορντ
33,2 x 36,8 εκ.
Αρ. Συλλ. 231· σελ. 53

Μαλέας Κωνσταντίνος
Μονεμβασιά
1924-1928
Λάδι σε χαρτόνι
23,9 x 23,8 εκ.
Αρ. Συλλ. 230· σελ. 60

Μαντζαβίνος Τάσος
Γραφείας
2021
Ακρυλικό σε καμβά
130 x 130 εκ.
Αρ. Συλλ. 1513· σελ. 100

Μαυροΐδης Γιώργος
Ύδρα
1961
Λάδι σε καμβά
54,3 x 69 εκ.
Αρ. Συλλ. 692· σελ. 134

Μιχαηλίδης Γιάννης
Φύλλα ελιάς
2003
Ακρυλικό σε χαρτί επικολημένο σε πανί
137 x 102 εκ.
Αρ. Συλλ. 1552· σελ. 132

Μολφέσης Ιάσωνας
Χωρίς τίτλο
1997
Σφυρήλατο μολύβι
86 x 140,5 x 6 εκ.
Αρ. Συλλ. ΓΛ86· σελ. 154

Μπεκιάρη Κούλα
Φθινόπωρο
δεκαετία του 1950
Λάδι σε καμβά επικολημένο σε χαρντ-μπορντ
71 x 71,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 1176· σελ. 122

Ντόνεφ Αντώνης
Χωρίς τίτλο
2015
Κολάζ με αρχαιακό υλικό (χάρτες)
150 x 150 εκ.
Αρ. Συλλ. 1489· σελ. 148

Ξαγοράρης Ζάφος
Αγάλματα και πλήθος
2012
Υδατοδιαλυτά χρώματα σε πανί
180 x 200 εκ.
Αρ. Συλλ. 1499· σελ. 48

Ξένου Βάνα
Βαυβώ
2022
Ακουαρέλα σε χαρτί
80 x 60 εκ.
Αρ. Συλλ. 1500· σελ. 78

Ξένου Βάνα
Πυθία
2022
Ακουαρέλα σε χαρτί
80 x 60 εκ.
Αρ. Συλλ. 1501· σελ. 78

Ξένου Βάνα
Βακχίς
2022
Ακουαρέλα σε χαρτί
80 x 60 εκ.
Αρ. Συλλ. 1502· σελ. 78

Ορφανός Λάμπρος
Έντυπώσεις
χ.χ.
Λάδι σε χαρντ-μπορντ
56 x 75,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 732· σελ. 123

Παπαδόπουλος Νίκος
Φόρος τιμής στον Δημήτρη Πικιώνη
2018
Μελάνι και μολύβι σε χαρτί
65 x 102 εκ.
Αρ. Συλλ. 1490· σελ. 41

Παπαηλιάκης Ηλίας
Η Πρωτοχρονιά του 2018 στην Αθήνα
2019
Λάδι σε καμβά
200 x 200 εκ.
Αρ. Συλλ. 1437· σελ. 47

Παπακωνσταντίνου Λήδα

Λάβαρα
1987
Ξηρό παστέλ και κάρβουνο
σε χαρτί επικολλημένο σε MDF
148 x 133,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 1553· σελ. 141

Παπακωνσταντίνου Νίνα

Αριστοφάνη, Νεφέλαι
2011
Μελάνι καρμπόν σε χαρτί
40 x 30 εκ.
Αρ. Συλλ. 1439· σελ. 84

Παπακωνσταντίνου Νίνα

Ομήρου Ιλιάδα (ραψωδία χ)
2019
Σχέδιο σε καρμπόν
27 x 40 εκ.
Αρ. Συλλ. 1440· σελ. 83

Παπαλουκάς Σπύρος

Χωριό στη Λέσβο
1924
Λάδι σε χαρτόνι
27 x 33 εκ.
Αρ. Συλλ. 1160· σελ. 61

Παπασπύρου Ρένα

Επεισόδια στην ύλη
1980-1981
Μικτή τεχνική, αποτοιχισμένη
επιφάνεια, ανοδιωμένο αλουμίνιο,
επέμβαση με μολύβι
114 x 189 εκ.
Αρ. Συλλ. 1495· σελ. 142

Πολυχρονιάδη Σελέστ

Ο χαμένος παράδεισος
1960
Λάδι σε χαρντ-μπορντ
50,5 x 46,3 εκ.
Αρ. Συλλ. 708· σελ. 124

Πράσινος Μάριος

L'Etranger
1960
Λάδι σε καμβά
41 x 33 εκ.
Αρ. Συλλ. 1197· σελ. 126

Πρέκας Πάρις

Πανιά καϊκιών
1962
Λάδι σε καμβά
93,3 x 185,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 701· σελ. 136

Ρόρρης Γιώργος

Επίσκεψη
2014
Λάδι σε καμβά
152 x 162 εκ.
Αρ. Συλλ. 1367· σελ. 104

Σάμιος Παύλος

Ανάπαυση
2009
Ακρυλικό σε καμβά
70 x 90 εκ.
Αρ. Συλλ. 1554· σελ. 113

Σόρογκας Σωτήρης

Σκουριασμένες λαμαρίνες
χ-χ.
Ακρυλικό σε καμβά
100 x 120 εκ.
Αρ. Συλλ. 1497· σελ. 135

Σπυρόπουλος Γιάννης

The Image L
1969
Μικτή τεχνική σε χαρτί
επικολλημένο σε καμβά,
επικολλημένο σε χαρτόνι
43,5 x 28 εκ.
Αρ. Συλλ. 1159· σελ. 125

Στάβερης Αντώνης

Αθήνα, νυχτερινό
2014
Λάδι σε καμβά
140 x 105 εκ.
Αρ. Συλλ. 1371· σελ. 46

Τέτσης Παναγιώτης

Αρδηττός
1960
Λάδι σε καμβά
68 x 137,5 εκ.
Αρ. Συλλ. 688· σελ. 44

Τσαρούχης Γιάννης

*Προσωπογραφία της Δέσποινας
με κολιέ και σκουλαρίκια*
1976
Λάδι σε χαρτί επικολλημένο
σε καμβά
51,5 x 37,4 εκ.
Αρ. Συλλ. 759· σελ. 98

Τσαρούχης Γιάννης

*Προσωπογραφία νεαρού Γάλλου
από την Μπεζανσόν*
1976
Λάδι σε καμβά επικολλημένο
σε ξύλο
47,5 x 36,2 εκ.
Αρ. Συλλ. 760· σελ. 99

Φλωρά-Καραβία Θάλεια

Μοναξιά
1907-1912
Λάδι σε χαρτόνι
46,8 x 32,3 εκ.
Αρ. Συλλ. 411· σελ. 108

Ψυχοπαίδης Γιάννης

Από τη σειρά *Ηδονικός Ελπίνωνωρ*
2010
Ακρυλικό και ακουαρέλα σε χαρτί
29,5 x 28,6 εκ.
Αρ. Συλλ. 1505· σελ. 85

Ψυχοπαίδης Γιάννης

Από τη σειρά *Ηδονικός Ελπίνωνωρ*
2010
Ακρυλικό και ακουαρέλα σε χαρτί
29,5 x 28,6 εκ.
Αρ. Συλλ. 1506· σελ. 85

LIST OF ARTISTS AND WORKS

Adamakos Yiannis

Ochre Landscape
2008
Oil on canvas
160 x 200 cm
Coll. No. 1359; p. 133

Alithinos Dimitris

Points in Time
1981
Mixed media
200 x 150 cm
Coll. No. 1492; p. 95

Altamouras Ioannis

Boats on the Beach
1872-1874
Oil on canvas mounted on
cardboard
35 x 60 cm
Coll. No. 189; p. 52

Andreadakis Dimitris

Clouds over Athens
2001
Oil on canvas
130 x 190 cm
Coll. No. 1360; p. 66

Angeli Io

Slalom
2022
Acrylic on canvas
135 x 150 cm
Coll. No. 1549; p. 91

Athanassiades Alexandra

Horse in Blue
2005-2017
Mixed media and collage
102 x 150 cm
Coll. No. 1550; p. 91

Avora Emi

A Classic Profile
2022
Acrylic on canvas
110 x 110 cm
Coll. No. 1548; p. 79

Axelos Michael

Archaic
1926
Sanguine on paper
34.6 x 24.7 cm
Coll. No. ΑΞ282; p. 77

Axelos Michael

Flying Nike
1928
Sanguine on paper
49.6 x 38.3 cm
Coll. No. ΑΞ278; p. 76

Bekiari Koula

Autumn
1950s
Oil on canvas mounted on
hardboard
71 x 71.5 cm
Coll. No. 1176; p. 122

Byzantios Dico (Konstantinos)

Nocturne
1971
Oil on canvas
81 x 100 cm
Coll. No. 1508; p. 127

Caloutsis Valerios

Composition of a Landscape #2
1984
Collage, pencil, coloured pencils,
Indian ink on cardboard
80 x 120 cm
Coll. No. 1498; p. 56

Daskalakis Stefanos

Untitled
2021
Oil on canvas
160 x 140 cm
Coll. No. 1493; p. 105

Donef Antonis

Untitled
2015
Collage with archival material
(maps)
150 x 150 cm
Coll. No. 1489; p. 148

Efstathiou Eirene

Gate I
2017-2019
Diptych, lithograph and
silkscreen print on canvas
81 x 54 cm each
Coll. No. 1488; p. 49

Flora-Karavia Thaleia

Solitude
1907-1912
Oil on cardboard
46.8 x 32.3 cm
Coll. No. 411; p. 108

Galanis Dimitrios

Landscape
1922-1930
Oil on canvas
49.7 x 61.4 cm
Coll. No. 467; p. 59

Georgiadis Andreas

Spring Morning in Athens of 1909
2014
Ink on paper
44 x 100 cm
Coll. No. 1361; p. 40

Gerodimos Vassilis

Three Loci I
2022
Paper, marble
70 x 50 cm.
Coll. No. 1509; p. 143

Gerodimos Vassilis

Three Loci II
2022
Paper, marble
70 x 50 cm.
Coll. No. 1510; p. 143

Gerodimos Vassilis

Three Loci III
2022
Paper, marble
70 x 50 cm.
Coll. No. 1511; p. 143

Gyzis Nikolaos

*The Poet at the Spring
(The Inspiration of the Poet)*
c. 1875-1880
Oil on canvas
156.2 x 103.3 cm
Coll. No. 258; p. 94

Gyzis Nikolaos

Pallas Athena (design for the flag
of the University of Athens)
1887
Mixed media (charcoal, pastel,
gouache and watercolour
on coloured paper, fabric)
185.5 x 113.7 cm
Coll. No. 562; p. 74

Gyzis Nikolaos

Harmony
1893
Chalk and charcoal on paper
39.5 x 26.5 cm
Coll. No. 245; p. 89

Gyzis Nikolaos

Eros and Centaur
1896-1898
Oil on canvas
44.5 x 36.5 cm
Coll. No. 259; p. 88

Iakovidis Georgios

In the Father's Atelier
1884
Oil on canvas
73.2 x 71.4 cm
Coll. No. 19; p. 109

Kaglis Juliano

The Park
2023
Oil on canvas
120 x 140 cm
Coll. No. 1551; p. 63

Katraki Vasso

Horseman
1964-1966
Stonecut (engraving
on sandstone)
105.3 x 75.4 cm
Coll. No. 1144; p. 60

Kessanlis Nikos

Phantasmagorias
1996
Liquid emulsion on canvas
180 x 180 cm
Coll. No. 1436; p. 152

Korogiannakis Alexandros

Still Life
n.d.
Oil on canvas
63.5 x 78.5 cm
Coll. No. 415; p. 112

Lanza Stefanos

The Temple of Athena Nike
n.d.
Watercolour on paper
26.5 x 18.6 cm
Coll. No. 406; p. 39

Lanza Vincenzo

Interior. Parthenon
c. 1870
Watercolour on paper
36 x 24 cm
Coll. No. 402; p. 36

Lanza Vincenzo

The Temple of Olympian Zeus
c. 1870
Watercolour on paper
35.8 x 54.7 cm
Coll. No. 403; p. 38

Lazongas Yorgos

Palimpsest Holocaust
1992
Mixed media
125 x 150 cm
Coll. No. 1494; p. 82

Madenis Michalis

Hydra
2014
Watercolour on paper
76 x 106 cm
Coll. No. 1362; p. 62

Makris Thanassis

Aetoliko
2013
Oil on wood
66 x 131 cm
Coll. No. 1363; p. 54

Maleas Konstantinos

Landscape
1917-1920
Oil on cardboard
33.2 x 36.8 cm
Coll. No. 231; p. 53

Maleas Konstantinos

Monemvasia
1924-1928
Oil on cardboard
23.9 x 23.8 cm
Coll. No. 230; p. 60

Mantzavinos Tassos

Scribe
2021
Acrylic on canvas
130 x 130 cm
Coll. No. 1513; p. 100

Mavroidis Yorgos

Hydra
1961
Oil on canvas
54.3 x 69 cm
Coll. No. 692; p. 134

Michailidis Yannis

Olive leaves
2003
Acrylic on paper mounted
on fabric
137 x 102 cm
Coll. No. 1552; p. 132

Molfessis Jason

Untitled
1997
Wrought lead
86 x 140.5 x 6 cm
Coll. No. ΓΑ86; p. 154

Orfanos Lambros

Impressions
n.d.
Oil on hardboard
56 x 75.5 cm
Coll. No. 732; p. 123

Papaconstantinou Leda

Flags
1987
Dry pastel and charcoal
on paper mounted on MDF
148 x 133.5 cm
Coll. No. 1553; p. 141

Papaconstantinou Nina

Aristophanes, The Clouds
2011
Carbon ink on paper
40 x 30 cm
Coll. No. 1439; p. 84

Papaconstantinou Nina

Homer's Iliad (rhapsody χ)
2019
Pattern on carbon paper
27 x 40 cm
Coll. No. 1440; p. 83

Papadopoulos Nikos

Homage to Dimitris Pikionis
2018
Ink and pencil on paper
65 x 102 cm
Coll. No. 1490; p. 41

Papailiakis Ilias

New Year's Day of 2018 in Athens
2019
Oil on canvas
200 x 200 cm
Coll. No. 1437; p. 47

Papaloukas Spyros

A Village on Lesvos
1924
Oil on cardboard
27 x 33 cm
Coll. No. 1160; p. 61

Papaspyrou Rena

Episodes in Matter
1980-1981
Mixed media, detached surface,
anodized aluminum sheet,
intervention with pencil
114 x 189 cm
Coll. No. 1495; p. 142

Polychroniadi Celeste

Paradise Lost
1960
Oil on hardboard
50.5 x 46.3 cm
Coll. No. 708; p. 124

Prassinos Mario

L'Etranger
1960
Oil on canvas
41 x 33 cm
Coll. No. 1197; p. 126

Prekas Paris

Sails
1962
Oil on canvas
93.3 x 185.5 cm
Coll. No. 701; p. 136

Psychopedis Jannis

From the *Sensual Elpenor* series
2010
Acrylic and watercolour on paper
29.5 x 28.6 cm
Coll. No. 1505; p. 85

Psychopedis Jannis

From the *Sensual Elpenor* series
2010
Acrylic and watercolour on paper
29.5 x 28.6 cm
Coll. No. 1506; p. 85

Rorris Giorgos

The Visit
2014
Oil on canvas
152 x 162 cm
Coll. No. 1367; p. 104

Samios Pavlos

Rest
2009
Acrylic on canvas
70 x 90 cm
Coll. No. 1554; p. 113

Sorogos Sotiris

Rusted Metal Sheets
n.d.
Acrylic on canvas
100 x 120 cm
Coll. No. 1497; p. 135

Spyropoulos Jannis

The Image L
1969
Mixed media on paper mounted
on canvas, affixed on cardboard
43.5 x 28 cm
Coll. No. 1159; p. 125

Staveris Antonis

Athens, nocturnal
2014
Oil on canvas
140 x 105 cm
Coll. No. 1371; p. 46

Tetsis Panayiotis

Ardettus
1960
Oil on canvas
68 x 137.5 cm
Coll. No. 688; p. 44

Theofylaktopoulos Makis

Untitled
2010
Oil on canvas
149 x 160 cm
Coll. No. 1487; p. 153

Tsarouchis Yannis

*Portrait of Despina with
Necklace and Earrings*
1976
Oil on cardboard mounted
on canvas
51.5 x 37.4 cm
Coll. No. 759; p. 98

Tsarouchis Yannis

*Portrait of Young Frenchman
from Besançon*
1976
Oil on canvas mounted
on plywood
47.5 x 36.2 cm
Coll. No. 760; p. 99

Varlamos Giorgos

Mountain Landscape
1959
Woodcut
59.7 x 58.4 cm
Coll. No. 1193; p. 55

Vassiliou Spyros

City
1965
Triptych, acrylic and paper
on particleboard
54.5 x 211.5 cm (54.5 x 69.5 cm
each)
Coll. No. 710; p. 44-45

Velonis Kostis

Kastalia Spring I
2022
Acrylic, gesso, chalk colour, wood
120 x 120 cm
Coll. No. 1507; p. 146

Xagoraris Zafos

Sculptures and the Crowd
2012
Water-soluble colours on fabric
180 x 200 cm
Coll. No. 1499; p. 48

Xenou Vana

Baubo
2022
Watercolour on paper
80 x 60 cm
Coll. No. 1500; p. 78

Xenou Vana

Pythia
2022
Watercolour on paper
80 x 60 cm
Coll. No. 1501; p. 78

Xenou Vana

Vakhis
2022
Watercolour on paper
80 x 60 cm
Coll. No. 1502; p. 78

Zacharias Ioannis

The Letter
1867-1873
Oil on canvas mounted
on plywood
126.5 x 80 cm
Coll. No. 297; p. 102

Zouni Opy

Room Without a View
1992-1993
Acrylic on cardboard
and wooden construction
100 x 65 cm
Coll. No. 1512; p. 147

